Citim. Știm.

ALAIN LECLERCQ

Cele mai crude femei din istorie

SALOMEEA • MARIA I A ANGLIEI • ELISABETA BÁTHORY
ECATERINA a II-a A RUSIEI • IMELDA MARCOS

Traducere: Gina Belabed

NICULESCU

© 2016, Editions JOURDAN
Titlu original: *Les femmes les plus cruelles de l'histoire*, par Alain Leclercq

© Editura NICULESCU, 2020
Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România
Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 314 88 55
E-mail: editura@niculescu.ro
Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro
Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro
Comenzi telefonice: 0724 505 380, 021 312 97 82

Redactor: Anca Natalia Florea
Tehnoredactor: Șerban-Alexandru Popină
Coperta: Carmen Lucaci

ISBN 978-606-38-0412-0

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.
Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial **OXFORD UNIVERSITY PRESS** în România.
E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

CUPRINS

Prolog 7

Introducere 9

SALOMEEA 13
MESSALINA 15
BOADICEEA 22
LA MALINCHE 33
MARIA I A ANGLIEI 45
ELISABETA BÁTHORY 57
ECATERINA a II-a A RUSIEI 69
RANAVALONA 81
CHING SHIH 92
MARY ANN COTTON 104
CIXI 113
SECOLUL XX 127
GEORGIA TANN 129
JIANG QING 142
IMELDA MARCOS 155
LEILA KHALED 168
PHOOLAN DEVI 179
TORŢIONARII FEMININI DIN ULTIMELE DECENII 192
LYNNDIE ENGLAND 193
ILSE KOCH 194
AFACEREA OUTREAU 196
FEMEILE COMPLICE ALE PEDOFILILOR INFANTICIZI 198
GENEVIÈVE LHERMITTE 199

PROLOG

29 mai 1985. *Stade du Centenaire*, pe Stadionul Heysel, în suburbiile capitalei Belgiei. Aici se joacă unul dintre meciurile de fotbal din finala Cupei Europei a cluburilor campioane. Față în față pe teren sunt Liverpool și Juventus. Separați de circa cincisprezece metri se află suporterii ambelor echipe.

Dramă! În tribune, celebrii *holigans* de la Liverpool vor să se ia la harță cu italienii: cu un an înainte, suporterii clubului englez fuseseră atacați în Italia de susținătorii AS Roma, o situație cu care nu se puteau împăca.

Diferite elemente – gardurile care împiedică ieșirea, agitația mulțimii, insuficiența forțelor de ordine etc. – duc la un adevărat dezastru: treizeci și nouă de persoane mor în timpul încăierării.

Acest eveniment dramatic îl inspiră pe copilul teribil al muzicii franceze, contestatar pe baricadele din mai '68 de la Paris, un copil bine-crescut care a apucat-o pe un alt drum, Renaud Séchan. Însuflețit de idealismul eternului adolescent, el compune piesa „Miss Maggie", al cărei aranjament muzical îl încredințează prietenului său Jean-Pierre Bucolo. Este vorba despre un cântec oarecum naiv, pe o temă limitativă: bărbatul prost și brutal, femeia plămădită din duioșie și sentimente alese. O opune pe aceasta persoanei pe care pare să o considere drept oaia neagră a sexului feminin, Margaret Thatcher.

„Nu am văzut niciodată vreo femeie, niciuna nu este destul de jalnică încât să lustruiască un revolver, poate doar cu excepția Doamnei Thatcher." Uita că pe vremea aceea existau deja femei soldați, jandarmi, gardieni de închisoare, dacă nu chiar teroriste, care își legau în jurul pântecului o centură de cartușe de dinamită pentru a se arunca în aer într-un loc public.

Reglementează chiar și în excesele sale egalitatea dintre bărbat și femeie, adusă în prim-plan cu zece ani în urmă, cu prilejul „anului femeii". Femeia este viitorul bărbatului, scria Aragon.

În plus, acest clivaj ignora, atât la Eva, cât și la Adam, existența dezechilibrului care poate duce la criminalitate sau la cruzime, cu motivații care, totuși, rezolvau crima și complicitatea la crimă uneori în mod diferit, în funcție de sexul autorului sau al autoarei.

Unul dintre motive poate fi, desigur, gelozia. Dar poate fi vorba și despre complicitatea criminală cu partenerul de viață, supunerea față de el, seducția, politica, religia, caracterul psihopat al autoarei, ura. Poate, în unele cazuri, despre un sentiment subiectiv al dorinței de a-și lua revanșa față de presupusa inferioritate, susținută și încurajată de civilizația creștină, a femeii în raport cu bărbatul.

Unele femei concretizează această dorință, în ultimele decenii, prin succesul profesional în meserii rezervate înainte doar bărbaților, altele, prin violență.

Menționăm în această carte o listă, care nu este exhaustivă, a criminalelor în fustă. Printre ele, Salomeea, fiica lui Irod și a Irodiadei, instigatoare a decapitării lui Ioan Botezătorul, amintite în Evanghelia după Marcu. Ea a inspirat mulți artiști, scriitori, sculptori, pictori, inclusiv pe Guido Reni.

INTRODUCERE

Cele mai multe dintre femeile evocate în această carte au trăit în epoci şi în culturi atât de diferite de ale noastre, încât ar fi absurd să le judecăm după criteriile şi aşteptările actuale. Unele au comis crime îngrozitoare, fără nicio scuză vădită, dar altele, care au îndrăznit să-şi afirme diferendele, au fost victime ale circumstanţelor. În cazul unora dintre ele, este uimitor că putem regăsi urmele existenţei lor, dat fiind faptul că au trăit în epoci şi în locuri în care femeile şi faptele lor nu aveau niciun credit politic şi istoric.

Chiar dacă acţiunile lor au fost consemnate, acestea au fost scrise de către istorici a căror atitudine faţă de femeile puternice şi independente, în general, garanta că ele ar fi fost prezentate ca nişte prostituate diabolice. Faptele au fost adesea denaturate pentru a corespunde prejudecăţilor vremii.

În secolele care au precedat emanciparea lor treptată, femeile nu puteau alege modul în care erau percepute. Într-adevăr, ele erau încadrate, aproape inevitabil, în categoria fiicelor, a mamelor şi/ sau soţiilor ori a prostituatelor. Nu contează dacă erau de viţă nobilă sau femei de rând. Cele care încercau să-şi depăşească rolul şi să copieze modelul bărbaţilor erau aspru judecate şi descrise ca fiind masculine, manipulatoare, egoiste şi, în general, crude.

Femeile evocate în această carte au fost, în cea mai mare parte, niște persoane extraordinare, care au rupt în diverse moduri tradițiile și care i-au sfidat pe omologii lor masculini. Identificarea motivațiilor lor ne permite să înțelegem mai bine motivele faptelor acestora. În majoritatea cazurilor, factorii-cheie par a fi ignorarea convenienţelor sexuale sau dorința de a le spulbera, speranța de a scăpa de sărăcie, dobândirea puterii și a unei poziții sociale, asumarea unor mari responsabilități asociate adesea cu leadership-ul, răzbunarea sau tulburări mintale grave.

Istoria menționează un număr semnificativ de femei remarcabile, înfățișate ca niște diavolițe ispititoare, cu un apetit sexual nesățios. Dacă le-am da crezare istoricilor, împărăteasa romană Messalina considera că era o performanță să se culce cu douăzeci și cinci de bărbați într-o singură noapte pentru a câștiga un pariu. Ecaterina a II-a a Rusiei a fost o figură politică luminată, dar apetitul său sexual era vorace. Urmează regina Nilului, Cleopatra, una dintre cele mai seducătoare femei din toate timpurile. Aproape că avea puteri hipnotizante și era în stare să-i transforme pe bărbați în adevărate marionete.

Este posibil ca unele dintre aceste femei să fi profitat din plin de avantajele oferite de poziția lor, la fel cum și astăzi puterea și sexul merg mână în mână. Pentru altele totuși, din cauza lipsei de educație și a unui oricare alt loc de muncă, sexul era un mijloc de trai, o activitate pe care se puteau baza când vremurile erau grele și când nu dispuneau de alte mijloace de a-și câștiga existența. Sărăcia le-a constrâns pe numeroase femei să renunțe la traiul sumbru și să-și fabrice armele cu ajutorul cărora să dobândească putere și confort.

Puterea este adesea sinonimă cu corupția. Odată ce au profitat din plin de privilegiile poziției lor, aceste femei erau gata de orice pentru a o păstra. De exemplu, împărăteasa Dragon Wu Zetian

a controlat China timp de cincizeci de ani, executând pe oricine îndrăznea să o înfrunte. Ca toți liderii chinezi, ea avea la dispoziție o mulțime de eunuci care nu ezitau să-i otrăvească sau să-i azvârle pe vinovați în niște puțuri adânci.

În egală măsură, este vorba despre femei precum Georgia Tann, ale cărei crime au încă și astăzi consecințe asupra victimelor: în fruntea unei rețele de adopții foarte profitabile în anii douăzeci, ea „a furat" 5.000 de bebeluși.

Multe dintre fostele mari conducătoare aveau idealuri nobile și luptau pentru o cauză. Regina Boadiceea, născută în anul 30 d.H., considerată drept o campioană a libertății, s-a îmbarcat într-o cruciadă sângeroasă împotriva romanilor, atrăgând de partea sa triburile britanice și făcându-se vinovată de moartea a cel puțin 80.000 de oameni. La fel, Maria Tudor a luptat cu religia protestantă ai cărei adepți erau în număr tot mai mare în țară, cu prețul masacrării celor care nu se întorceau în sânul Bisericii Catolice. Fără milă. Neprimind nici compasiune, nici înțelegere în timpul tinereții, aceste două calități îi lipseau cu desăvârșire.

Vin apoi femeile care au trăit printre străini și care au adoptat un comportament nonconformist. Un exemplu este La Malinche, provenită dintr-un trib aztec și vândută de familia sa ca sclavă. Cum nu mai simțea nicio credință față de poporul său, ea i-a ajutat pe spanioli să cucerească Mexicul.

Există însă și acele „bad girls" ale căror fapte sunt demne de poveștile de groază. Acțiunile lor sunt clar motivate, dar este posibil ca și tulburările lor mintale să fi jucat un rol. Atunci când puterea și nebunia se întâlnesc în mod nefericit, urmează o tragedie. Regina Ranavalona din Madagascar, de exemplu, se află la originea unui holocaust în care au pierit cel puțin o treime din poporul său, convertit la catolicism. Elisabeta Báthory din Ungaria, cunoscută și sub numele de „contesa sângeroasă", era

convinsă că sângele tinerelor fecioare era un elixir al tinereții. Se crede că a torturat și ucis peste șase sute de fete înainte ca oribilele sale crime să fie descoperite. La fel, criminala în serie Mary Ann Cotton îi considera pe numeroșii săi copii și soți ca pe niște simple mărfuri, de pe urma cărora încasa asigurarea de viață care îi permitea să ducă un trai confortabil.

Locurile și vremurile în care s-au născut aceste femei nu au influențat nicidecum faptele lor odioase. Acestea au figurat pe prima pagină a ziarelor din întreaga lume. În ciuda diferențelor dintre ele, femeile de care discutăm aici au un element în comun: o voință nestăvilită de a-și atinge scopurile. Multe dintre ele au refuzat să fie considerate victime. Neținând cont de modul în care se vorbea despre ele și nici de tratamentul pe care l-au primit la vremea respectivă, nu au ezitat să acționeze la momentul oportun. Cu toate acestea, trecând peste limitele convenționalului, ele au comis fapte violente și au acceptat consecințele. Toate aceste femei îi evocă cititorului un sentiment de obstinație care răsună încă și astăzi.

SALOMEEA

Salomeea poate părea un personaj născut din mitologia creştină: Sfântul Apostol Marcu o evocă în Evanghelia sa, fără a căuta, precum ceilalţi evanghelişti, să reflecte un adevăr istoric, scopul acestor scrieri fiind prozelitismul pentru noua religie. Cu toate acestea, istoricul latin Titus Flavius Josephus vorbeşte despre ea într-una dintre lucrările sale.

Salomeea? Instigatoarea decapitării lui Ioan Botezătorul, vărul lui Isus Hristos, fiul Elisabetei care l-a conceput la o vârstă înaintată şi al lui Zaharia, un credincios evreu.

Fără a intra în detalii, interpretări, exegeze şi analize istorice, ne vom limita la ceea ce spune Apostolul Marcu. „Căci Irod însuşi trimisese să prindă pe Ioan şi-l legase în temniţă din pricina Irodiadei, nevasta fratelui său Filip, pentru că o luase de nevastă. Şi Ioan zicea lui Irod: «Nu-ţi este îngăduit să ţii pe nevasta fratelui tău.» Irodiada avea necaz pe Ioan şi voia să-l omoare. Dar nu putea, căci Irod se temea de Ioan, fiindcă îl ştia om neprihănit şi sfânt; îl ocrotea şi, când îl auzea, de multe ori stătea în cumpănă, neştiind ce să facă, şi-l asculta cu plăcere."

Irodiada îi dă lui Irod o fiică, pe Salomeea. Când aceasta crește și devine adolescentă, tatăl său regesc organizează o petrecere... regească, în cinstea aniversării ei.

La această petrecere Salomeea dansează. O face în mod lasciv, trezind poftele oaspeților. Văzându-i țopăind de fericire în fața unduirilor trupului fiicei sale, Irod îi promite acesteia că îi va oferi tot ce vrea, chiar și jumătate din regatul său. Salomeea nu știe ce să ceară. O întreabă pe mama sa Irodiada, care nu are decât un singur răspuns: capul lui Ioan Botezătorul pe o tavă.

Irod este contrariat și mâhnit. Dar promisiunea rămâne promisiune. Așa că trimite un paznic să-i taie capul celui față de care avea toată considerația: acest om era, pe de o parte, prietenul și confidentul lui, pentru că i-a dezvăluit răspicat ceea ce el nu îndrăznea să-și mărturisească, iar pe de altă parte, un contestatar pe care soția sa îl ura de moarte.

Și ceea ce vrea femeia...

MESSALINA

Messalina este cea de-a treia soție a împăratului Claudius la jumătatea primului secol al erei creştine, o epocă aparte în istoria Imperiului Roman, când au loc: depravarea societății în ceea ce priveşte moravurile, incesturile şi căsătoriile consanguine; eliminarea fizică a unei părți a nobilimii; primele pogromuri antisemite, împăratul acuzându-i pe evrei de prea mult prozelitism. În schimb, comunitățile creştine nu sunt încă victime ale persecuției, politeismul roman acomodându-se fără probleme cu acești iluminați blânzi ce predică dragostea şi închinarea la un zeu unic.

Claudius se naşte în Galia, la Lugdunum (care va deveni oraşul Lyon). El este unchiul lui Caligula, împăratul nebun şi versatil, capricios, despotic, crud şi incestuos (avea o relație cu Drusilla, propria soră).

Revenind la Claudius, acesta este dezavantajat de natură. Ceea ce îi face să creadă pe membrii familiei sale că nu are nicio şansă să devină om politic. Şi totuşi, acest lucru se întâmplă: la sfârşitul anului 41, Caligula este asasinat de garda sa personală, garda pretoriană. Din cauza loviturilor sumbre pe care le dăduse în propria familie şi în rândurile nobilimii, nu mai exista decât un bărbat care îl putea succeda, unchiul său Claudius, care avea la

vremea aceea vârsta de cincizeci de ani și care se căsătorise recent cu Messalina, la îndemnul lui Caligula. Era vorba despre Valeria Messalina, de rang nobil și rudă îndepărtată cu împăratul Augustus.

Caligula și-ar fi exprimat dorința de a o vedea. Ea se duce la acesta, plină de reținere, cunoscând dezechilibrul moral și uman al împăratului și așteptându-se la orice în privința motivului „convocării" sale. Acesta este foarte simplu: împăratul a decretat că Messalina s-ar potrivi perfect ca soție a unchiului său, Claudius, devenit între timp consul.

La 50 de ani, Claudius era aproape o epavă, suferind de afecțiuni fizice și psihice. Râdea necontrolat, băloșea, îi curgea nasul, se bâlbâia, dădea din cap și șchiopăta. În ochii Messalinei, era, așadar, departe de a fi „perfect". Dar a-l contrazice pe Caligula era de neconceput. Mai ales că bătrânul Claudius s-a îndrăgostit nebunește încă de la prima vedere a celei promise. Căsătoria. Istoricii ezită în privința vârstei miresei. Poate că nu are mai mult de cincisprezece ani. Dar are capul pe umeri. La un an după noaptea nunții, are un fiu, pe Britannicus.

Încă de la ascensiunea soțului ei la gloria imperială, aceasta se poate deda în voie celor două năravuri ale sale: mai întâi crima, pentru a-i îndepărta pe cei indezirabili sau pe potențialii concurenți ai fiului ei la urcarea pe tron (treizeci și cinci de senatori și peste trei sute de personaje de seamă). Apoi, hipersexualitatea, cunoscută și sub numele de nimfomanie.

Un exemplu pentru prima categorie: ea râvnește la vastele grădini ale lui Lucullus, deținute de un consul, Valerius. Soluția? Să ceară execuția acestuia sub pretextul că nu este în stare să mențină ordinea legiunilor de care era răspunzător. Cu toate acestea, îl lasă să-și aleagă metoda prin care urmează a fi eliminat. Acesta optează pentru sinucidere. Un detaliu picant: dacă prin această

stratagemă Messalina își însușește grădinile lui Lucullus, tot în acest loc va fi și executată, la ordinul soțului său, așa cum vom vedea mai târziu.

Sexualitatea ei excesivă se manifestă în voie datorită numeroaselor deplasări ale împăratului, soțul său. Acesta cucerește teritorii, pe când ea cucerește bărbați.

O anecdotă, ca să o numim așa. Împăratul Claudius merge în Galia pentru a încerca să anexeze la imperiu „Britannia", Marea Britanie. Nici nu a plecat bine că Messalina îl și trimite pe amantul și prietenul ei, actorul Mnester, să o cheme pe Scylla, cea mai faimoasă prostituată din Roma. Scopul? Un concurs oarecum special: câștigă cea care va avea cele mai multe raporturi intime cu bărbați, din amurg până în zori. Prestații pe care Scylla le acceptă, contra unor recompense financiare: pentru ea, este o noapte de muncă și nimic mai mult! Ceea ce nu o deranjează câtuși de puțin pe Messalina: cuferele sale sunt departe de a fi goale!

Rezultatul din zori? Un meci nul. Fiecare dintre cele două avusese deasupra sau dedesubtul ei douăzeci și cinci de bărbați, rezultat care, în final, nu i-a dat satisfacții depline Messalinei, aceasta continuând să-și caute un gigolo timp de mai multe ore după plecarea challenger-ului ei feminin.

Un alt delir sexual al împărătesei în timpul absenței lui Claudius: le obliga pe femeile notabililor romani să-și înșele soțul chiar sub privirile acestuia. Cine accepta primea onoruri și funcții. Ceilalți erau pur și simplu executați.

La scurt timp după ce a fost numit împărat, Claudius și-a amintit de exilul nepoatelor sale – surorile lui Caligula –, Agrippina și Iulia. Aceasta din urmă, foarte frumoasă, a stârnit gelozia Messalinei, cu atât mai mult cu cât Claudius părea să-i arate multă afecțiune.

Ea a inventat o stratagemă, acuzând-o de adulter cu Seneca, scriitor şi filozof al şcolii stoice, de o moralitate ireproşabilă, spre deosebire de viaţa desfrânată a Messalinei. Astfel, a condamnat-o pe Iulia să se întoarcă în exil, unde aceasta a murit de foame.

Apoi, a încercat să-l seducă pe soţul Iuliei. În zadar, mai ales că acesta era la curent cu urzelile Messalinei împotriva soţiei sale. Din răzbunare, împărăteasa a pus să fie otrăvit.

Oamenii care se puteau opune Messalinei erau însă prea speriaţi să o facă. Aceasta a devenit un adevărat monstru, o psihopată şi chiar mai mult decât atât, o nimfomană.

Narcissus, unul dintre confidenţii cei mai apropiaţi ai împăratului, îşi afirmă, de frică, loialitatea faţă de împărăteasă. Aşa se explică intervenţia sa în noul scenariu diabolic imaginat de Luciferul feminin.

Sinopsis: Lepida, mama Messalinei, a rămas văduvă. Messalina îi dă de înţeles soţului ei că Appius Silanus ar fi o partidă potrivită pentru mama ei. Prin urmare, Claudius îl cheamă pe comandantul Appius înapoi la Roma, unde acesta se căsătoreşte cu Lepida.

Care este, de fapt, scopul Messalinei? Să-l atragă pe viteazul comandant în patul său. Acesta însă refuză, din loialitate faţă de împărat. Messalina, mai mult decât dezamăgită, este furioasă, iar ideea de răzbunare pentru acest afront o bântuie. Cu ajutorul lui Narcissus, ea îi povesteşte soţului ei că a avut nişte vise premonitorii (Narcissus ar fi avut, chipurile, aceeaşi profeţie), în care Appius avea un plan: să-l ucidă.

Claudius, care credea cu tărie în premoniţia viselor, îl va executa pe Appius. Se pare că împăratul nu ştia nimic despre situaţie, de vreme ce, la întoarcerea din Bretania, în anul 44 d.H., el îşi iubea la fel de mult soţia. Pentru a-i dovedi dragostea, Claudius a obţinut de la Senat permisiunea ca ea să poată conduce carul de ceremonie, o onoare interzisă până atunci femeilor.

În perioada 41-48 d.H., Messalina a fost călcâiul lui Ahile al domniei altfel respectabile a soțului ei. Claudius nu avea niciun motiv să se îndoiască de soția sa, din moment ce puterea ei depindea în totalitate de poziția lui. Dar, când privirile împărătesei s-au îndreptat spre un eventual viitor soț și împărat, prăbușirea ei a fost programată.

La scurtă vreme după întoarcerea împăratului din Britania, Messalina a auzit că un consul tânăr, numit Caius Silius, era cel mai chipeș bărbat din Roma. Messalina s-a îndrăgostit de el de la prima vedere. S-a folosit de toate trucurile posibile pentru ca acesta să se despartă de soția lui și, în cele din urmă, a reușit să-l seducă. Apoi, a pus la cale un plan scandalos pentru a se căsători cu el. Iată ce spunea istoricul Tacit: „Voia neapărat să fie soția lui pentru că era scandalos și pentru că unei persoane aflate în căutare de senzațional aceasta avea să îi aducă multă satisfacție".

Deși ideea poate părea grotescă, este posibil ca această nebunie să fi fost calculată. Faptul că mulți dintre cei care îi erau loiali Messalinei susțineau această căsătorie se datorează interesului lor politic. Caius Silius provenea dintr-o familie respectabilă, se bucura de sprijin din partea gărzii pretoriene și era foarte apreciat de popor. Dacă s-ar putea căsători cu Messalina și dacă ar pune mâna pe tron, ea și copiii ei ar fi la adăpost de conspirațiile altor pretendenți. Probabil că amanții ei plănuiseră să-l instaleze pe tron pe tânărul Britannicus și să domnească împreună, ca regenți. Asasinarea lui Claudius era acum o posibilitate, datorată parțial intrigilor soției sale. Era clar, totodată, că Messalina, fără a fi principalul instigator, făcea parte din complot. În timp ce Claudius vizita portul Ostia, Messalina a trecut la fapte. Ea s-a „căsătorit" cu Silius în cadrul unei ceremonii publice grandioase, urmate de un mare banchet. Potrivit lui Tacit, vinul curgea în valuri, iar Messalina îi purta pe oaspeți într-un dans sălbatic. Alături de ea se afla Silius, care avea pe cap o coroană de iederă.

În toiul ceremoniei, unul dintre foștii amanți ai Messalinei s-a urcat într-un copac. Invitații l-au întrebat, distrați, ce vede. Răspunsul lui i-a șocat pe toți: „Un uragan venit din Ostia", un nor de praf care anunța întoarcerea lui Claudius și a escortei sale. Oaspeții, îngroziți, au fugit de la petrecere. Narcissus, fostul complice al Messalinei, se temea ca împărăteasa și Silius să nu preia puterea și mersese la Ostia pentru a-l avertiza pe Claudius în legătură cu evenimentele din Roma. În timp ce escorta se apropia, Messalina se îndrepta spre ea pe jos. Locuitorii Romei, obișnuiți să o vadă pe împărăteasă trecând în mare goană în carul ei regesc, au fost foarte uimiți să o vadă acum stând în picioare, în mijlocul drumului. În timp ce carul gonea spre ea, Claudius aproape că s-a oprit, însă Narcissus i-a amintit de trădarea ei, iar Claudius, spre consternarea Messalinei, și-a continuat drumul.

Conștient de faptul că împăratul își putea schimba părerea în orice moment, Narcissus i-a arătat comorile imperiale pe care Messalina și le însușise și i le oferise lui Silius. Având de acum această dovadă, Claudius nu mai putea ignora lucrurile. A semnat de îndată sentința de moarte pentru Silius, Mnester și toți complicii Messalinei. Se spune că, într-o ultimă încercare de a evita executarea, Mnester i-ar fi arătat lui Claudius spatele brăzdat de unghiile Messalinei, susținând că aceasta îl obligase să se culce cu ea. Dar nimic nu l-a făcut pe Claudius să se răzgândească, nici măcar replicile disperate ale unui actor aflat în rolul vieții sale.

Chiar și în această situație, Messalina, deși furioasă, nu și-a pierdut speranța. Mama ei știa însă că totul era pierdut și, de aceea, a sfătuit-o pe fiica ei să se sinucidă. Messalina a refuzat, fiind sigură că o discuție cu Claudius va fi fost de ajuns pentru ca acesta să o ierte. Determinarea împăratului începea, ce-i drept, să scadă, însă Narcissus, observând acest lucru, a dat ordinul ca Messalina să fie executată.

Soldații au găsit-o pe Messalina în grădinile din Lucullus, întinsă pe jos și căzută pradă isteriei. Au insultat-o și i-au vorbit ca unei simple sclave. Messalina și-a dat seama că totul se terminase și că poate ar fi preferabil să moară cu demnitate. Își ținea cuțitul la gât, dar, negăsind curajul de a-și pune singură capăt zilelor, gărzile au decapitat-o pe loc. Când Claudius a aflat de moartea soției sale, el nu a întrebat cum a murit, ci doar a cerut un alt pahar cu vin.

Este greu de spus dacă Messalina era o femeie foarte pricepută la politică, o cvasi-psihopată sau o victimă a propriilor excese și slăbiciuni. Indiferent de motivele pe care le-a avut, într-o epocă în care desfrânarea, incestul, crima, dezmățul, nebunia și corupția erau omniprezente, Messalina a fost una dintre cele mai rele femei din istorie. Notorietatea ei rămâne legendară, iar numele său este sinonim cu eterna seducătoare.

BOADICEEA

Să rămânem în același context cronologic și politic. Împăratul Claudius, așa cum am văzut mai sus, pleacă să cucerească „Britannia", Marea Britanie. Printre popoarele indigene se aflau icenii, conduși de regele Prasutagus. Pentru a evita eventualele abuzuri ale soldaților romani împotriva poporului său, acesta se aliază cu invadatorul, ceea ce îi permite să-și păstreze tronul, dar și autonomia supușilor săi, moartea sa urmând să pună capăt acestei licențe acordate de Roma.

Moartea regelui va surveni în anul 60, lăsând drum liber invaziei romanilor. Icenii se opun, provocând o revoltă condusă de văduva lui Prasutagus, Boadiceea, cu toată ura pe care o poate stârni o umilință: ea și fiicele ei fuseseră violate de legionarii romani. „Vreau răzbunare pentru libertatea pierdută, dar nu ca o femeie de viță nobilă, ci ca o femeie din popor!"

„Coborând din carul ei, regina Boadiceea a scos din tunică o iepuroaică sălbatică. Ea a ținut animalul așa încât toată lumea să-l poată vedea, apoi l-a pus jos cu blândețe. Cei 200.000 de războinici ai săi îl priveau, așteptând. Iepuroaica a rămas nemișcată timp de o clipă, ca și cum ar fi fost transformată în stană de piatră de intensitatea privirilor

tuturor, apoi a revenit la viață și a luat-o la goană pe un deal, în direcția inamicului. Cu siguranță că acesta era un semn divin care dovedea că zeii erau alături de britani și că își doreau victoria acestora asupra romanilor. Boadiceea a lansat atacul."

În cei doi ani care au urmat, Boadiceea a înfăptuit ceea ce, la acea vreme, era considerat probabil un miracol. Doar prin forța personalității și a curajului ei, aceasta a unit mai multe triburi celtice în război și a condus o revoltă aprigă care aproape că a învins performanta mașină de război care era armata romană. Aproape că a reușit să distrugă baza puterii acesteia în Britannia. Trei cetăți importante au fost distruse și circa optzeci de mii de cetățeni și „colaboratori", cum îi considera Boadiceea, au fost masacrați. Istoricul roman Tacit descrie acest măcel nemilos astfel: „Inamicul nu era dispus să ia prizonieri, să-i vândă sau să facă vreo târguială de război, ci mai degrabă să-i masacreze, să-i spânzure, să-i ardă și să-i răstignească". Gaius Suetonius Paulinus, guvernatorul roman al Britanniei, era ocupat cu suprimarea unor revolte din Țara Galilor, pe când Boadiceea a cucerit o parte a teritoriului din sud-est. Ceea ce i-a umilit cel mai mult pe romani nu era că hoardele rebele erau conduse de un supus al Romei, fie el și din rândurile britanilor, ci că acest supus era o femeie.

O moștenire tulbure

Boadiceea, cunoscută și sub numele de Boudicca sau Boadicea, s-a născut într-o familie nobilă din tribul Trinovantes (sau Trinobantes), în anul 30 d.H. Rangul său însemna că de la o vârstă fragedă a fost învățată să călărească și, mai târziu, să conducă

masivele care pe două roți ce îi puneau la încercare chiar și pe cei mai puternici bărbați. Pe atunci, Britannia era locuită de numeroase triburi care se războiau tot timpul, găsind mereu noi motive de conflict. Tribul învecinat cu Trinovantes, icenii, în Anglia de Est, unul dintre cele mai mari triburi, era condus de regele Prasutagus, foarte apreciat, care s-a aliat cu romanii pentru a se asigura că demnitatea poporului său va fi respectată.

Uimitoarea Boadiceea, cu părul ca focul, înaltă și semănând cu o amazoană, i-a atras privirea, astfel că în anul 48 d.H. aceștia s-au căsătorit. Domnia cuplului regal a fost o perioadă relativ liniștită pentru iceni. Cuplul a sărbătorit de altfel nașterea celor două fete, pe care celții le considerau la fel de demne ca un moștenitor masculin pentru a continua linia regală.

Această perioadă de pace s-a sfârșit brusc, atunci când Prasutagus s-a îmbolnăvit grav. În încercarea de a-i asigura reginei sale viitorul și o zestre potrivită pentru fiicele sale, regele a scris un testament în care îi ceda pământurile și cea mai mare parte a averii sale împăratului, iar soției îi lăsa moștenire restul averii. Icenii au considerat că este o împărțire dreaptă a bunurilor sale pământești, însă aceasta s-a dovedit a fi, de fapt, o eroare fatală. Ca toți șefii semințiilor celtice după invazia romană sub Claudius, Prasutagus era un rege clientelar și trebuia să respecte niște reguli foarte stricte. Cedarea oricărei părți din averea personală altcuiva decât împăratului contravenea dreptului roman. Prasutagus s-a stins în pace, dar înainte ca ultimul rit funerar să se fi încheiat, furia Romei, conduse de Nero, noul împărat, s-a și dezlănțuit.

Administratorii romani din Britannia au contestat vehement testamentul regelui icenilor și au trimis legiuni pentru a da o lecție tribului și reginei sale. S-a decretat că toți șefii iceni vor fi lipsiți de titlurile lor ereditare și că toate rudele lui Prasutagus vor

fi înrobite. Boadiceea privea cu groază cum soldații îi jefuiau palatul și luau tot ce puteau. La acest prejudiciu enorm au adăugat o insultă foarte gravă: au târât-o în piața publică, i-au dat jos hainele și au îmbrăcat-o în zdrențe, toate acestea în fața unei mulțimi îngrozite. În timp ce ea urla de furie și de durere, soldații s-au întors către tinerele prințese, fiicele ei, și le-au supus violului ritualic. Mesajul Romei era clar. Britanii nu erau altceva decât niște supuși și, pe viitor, ei trebuiau să respecte regulile stabilite de stăpânii lor, altfel urmau să suporte consecințe grave.

În timp ce își consola fiicele descumpănite, Boadiceea vedea cum soldații jefuiau orașul, îi loveau pe oameni, atât pe cei tineri, cât și pe cei bătrâni, îngrămădindu-i pe străzi, ca și cum ar fi adunat vite. Acest episod a fost un moment de cotitură în viața reginei icenilor. Înnebunită de furie, ea a jurat să-i îngenuncheze pe cotropitorii romani. Tribul icenilor, cel mai mare din Britannia, avusese întotdeauna reputația de a fi relativ pașnic, dar acum, el declarase război.

Râuri de sânge

Boadiceea s-a aliat cu Trinovantes, care erau un alt mare trib, și s-a îndreptat către triburile mai mici din regiune, care de obicei se războiau între ele, fiindcă și-a dat seama că, dacă le aducea împreună, acestea puteau deveni o forță unită serioasă. În secret, ea a călătorit din trib în trib, arătând rănile provocate de mâna romanilor și povestind despre atrocitățile pe care aceștia le comiseseră. Era o bună vorbitoare care știa să convingă și să stimuleze, să-și transmită viziunea despre triburile unite capabile să-i înfrângă pe cotropitori și să redobândească puterea. Potrivit descrierilor vremii, probabil că a făcut o impresie foarte puternică atunci când a ținut discursuri în fața diferitelor grupuri.

Istoricul roman Dio Cassius scria: „Statura ei era foarte înaltă, chipul, sălbatic, privirea străpungătoare; avea vocea aspră; părul ei roşu era des şi lung până la brâu, iar la gât purta un colier mare de aur; peste sâni avea o tunică colorată, încheiată cu o pafta".

Triburile au adoptat viziunea Boadiceei, cea a Britanniei eliberate de sub jugul tiranic al Romei. Lăsând deoparte anii de conflict şi de rivalitate, ele au jurat credinţă reginei autoproclamate a icenilor.

Boadiceea se metamorfozase de la moartea soţului ei paşnic, descoperindu-şi pasiunea şi abilităţile necesare pentru a se transforma în şef de trib şi în orator. A reuşit să adune o armată imensă, toată Anglia de Est punând mâna pe arme. Pentru romani, ideea că o femeie conducea o armată sau că lupta alături de bărbaţi era ridicolă. Britanii nu aveau asemenea prejudecăţi. În cultura celtică, zeiţele erau venerate, iar femeile erau considerate egale cu bărbaţii. În anul 102 î.H., în timpul unei bătălii dintre romani şi celţi, Plutarh remarcase: „Lupta era la fel de grea cu bărbaţii, ca şi cu femeile... Femeile atacau înarmate cu săbii sau topoare şi se năpusteau asupra duşmanilor scoţând nişte strigăte îngrozitoare." Surorile celtice ale Boadiceei se aruncau în luptă cu entuziasm. Romanii, obişnuiţi cu matroanele scorţoase care se ocupau de copii şi de zeii protectori ai familiei, aşteptând, răbdătoare, întoarcerea soţilor de la război, credeau că aceste femei apăruseră din cele mai negre coşmaruri ale lor.

Boadiceea nu numai că s-a dovedit a fi o mare războinică, dar şi-a arătat şi abilităţile de strateg militar desăvârşit. În fruntea unei armate de peste 100.000 de bărbaţi, regina şi-a stabilit ca obiectiv oraşul Camulodunum, astăzi Colchester, noua capitală administrativă a provinciei imperiale. Camulodunum, o colonie de soldaţi romani în rezervă, era centrul religiei şi al autorităţii romane în Britannia. Triburile apropiate de oraş erau terorizate

de veterani; mulți oameni au fost alungați din casele lor și transformați în sclavi. Îi urau pe stăpânii lor romani, dar nu fuseseră niciodată suficient de numeroși pentru a organiza un atac. Atunci când roșcata Boadiceea i-a chemat la arme, toți s-au ridicat ca un singur om, convinși fiind că momentul mult așteptat sosise.

În timp ce Boadiceea mărșăluia prin Camulodunum, Suetoniu îi bloca pe rebeli pe insula Mona, actuala insulă Anglesey, fără să știe că poziția sa de comandant avea să sufere cel mai grav afront. Regina se apropia tot mai mult de oraș și părea că zeii înșiși erau de partea ei. Istoricul roman Tacit povestește că statuia Victoria, ridicată de împăratul Claudius ca simbol al dominației romane, s-a prăbușit dintr-odată și a căzut pe spate în direcția din care venea Boadiceea. Locuitorii din Camulodunum erau îngroziți și credeau că acesta era un semn că trebuiau să fugă din oraș, din fața inamicului care se apropia. Au urmat și alte semne prevestitoare, anunțând că moartea era iminentă.

În timp ce Regina Războinică se apropia, în casa Senatului se auzeau niște gemete ciudate, iar ecourile strigătelor au răsunat pe estradă. Unii martori înspăimântați au spus că visaseră că apele râului se făcuseră roșii ca sângele. Chiar și scepticii au fost reduși la tăcere de poveștile care explicau cum mareea lăsase în urma ei forme umane și ruinele unui oraș fantomă.

Prinzând de veste despre această revoltă, Suetoniu s-a înfuriat și a trimis imediat o parte din forțele sale în orașul amenințat. Dar era prea târziu. Profeția râului care lua culoarea sângelui avea să se împlinească. În ciuda tuturor prevestirilor, veteranii și familiile lor nu se așteptau la o asemenea sălbăticie a atacului britanilor. Boadiceea a distrus din temelii Camulodunum, iar fiecare bărbat, femeie și copil, precum și trădătorii, au fost uciși. A fost nemiloasă și hotărâtă să nu ia prizonieri, preferând în schimb să-i jertfească în cinstea zeilor celtici ai războiului. Se estimează

că 70.000 de oameni au fost masacrați în ceea ce poate fi descris astăzi ca fiind „o curățare etnică".

Suetoniu trimisese o legiune de cinci mii de oameni, socotind că aceştia erau îndeajuns de numeroşi pentru a-i supune pe rebeli, dar Boadiceea îi aştepta. Foarte pricepute la ambuscade, hoardele rebele i-au atacat pe romani în afara oraşului Camulodunum. Vestea izbânzii celților s-a răspândit în țară, iar triburile mai mici, care la început ezitaseră să-i înfrunte pe romani, s-au alăturat reginei războinice în misiunea ei de a-l alunga pe invadator afară din țară.

Insensibilă la plânsete şi rugăminți, Boadiceea şi-a îndreptat trupele victorioase spre Londinium, astăzi Londra, cel mai mare oraş al Insulelor Britanice şi un centru comercial înfloritor. Spre deosebire de Camulodunum, Londinium nu era un centru oficial roman, dar mulți locuitori care prosperaseră datorită romanilor, în special negustorii, comercianții şi creditorii, se stabiliseră aici. Pentru Boadiceea, ei nu erau nimic altceva decât nişte trădători, care trebuiau să suporte consecințele lipsei lor de loialitate. Aflând de sosirea reginei, negustorii îngroziți i-au cerut ajutorul lui Suetoniu. Londinium nu avea ziduri fortificate pentru a se proteja, iar locuitorii săi erau obişnuiți să mânuiască banii, mai degrabă decât armele. Suetoniu a ajuns în Londinium înaintea Boadiceei, dar, după o evaluare rapidă a slăbiciunilor strategice ale oraşului, acesta şi-a dat seama că nu avea nicio şansă de a o învinge pe Regina Războinică. Tacit a scris: „Fără să-i pese de gemete şi de lacrimi, Suetoniu a dat semnalul de plecare".

Neîntâmpinând nici cea mai mică rezistență, Boadiceea şi armata ei au jefuit oraşul, masacrând între treizeci şi patruzeci de mii de oameni. Dio Cassius explică:

„Prizonierii britanilor au fost supuşi tuturor ultrajelor imaginabile. Cea mai gravă atrocitate, cea mai bestială, comisă

de britani a fost aceasta: mai întâi, le-au spânzurat pe femeile cele mai nobile şi mai distinse. Apoi, le-au tăiat sânii şi li i-au băgat în gură, astfel încât victimele să pară că mănâncă. După aceea, au tras femeile în nişte ţepi ascuţite."

Triburile au acţionat pe măsura reputaţiei lor de sălbatice, părând mânate de o sete de sânge nestăvilită. Dreptatea, care era de partea Boadiceei la începutul misiunii sale, a fost cu siguranţă spulberată după aceea, în masacrul nemilos al unor oameni nevinovaţi.

Vestea succesului rebelilor se răspândea în triburile din toată ţara, iar numărul acestora creştea zi după zi. Lăsând Londinium în flăcări, Boadiceea şi-a îndreptat armata spre Verulamium, actualul oraş Saint Alban, locuit doar de susţinători ai romanilor. Oraşul era astfel sortit să fie ras de pe faţa pământului. În fruntea unei forţe imense de aproximativ 200.000 de războinici, nimic nu părea să o poată opri. Dar Suetoniu aştepta. Înţelegând că Boadiceea reprezenta o ameninţare serioasă pentru prezenţa romană în Britannia, el alesese să sacrifice Londinium şi să anticipeze atacul oraşului Verulamium. Gata să întoarcă armele împotriva lui în caz de înfrângere, el s-a dus să o înfrunte pe Regina Războinică şi hoardele ei.

Văzând că Boadiceea se apropia, locuitorii din Verulamium au fugit. Toţi cei care au rămas au fost ucişi, iar oraşul, complet distrus. Se pare însă că, de data aceasta, Boadiceea a pus dorinţa de răzbunare mai presus de abilităţile sale de strateg. Dacă s-ar fi oprit din drumul ei către Verulamium, l-ar fi putut intercepta pe Suetonius, pe când soldaţii acestuia erau expuşi şi incapabili să reziste avantajului numeric al oştii ei. De ce nu şi-a putut înfrunta adversarul? Probabil că armata ei crescuse atât de mult încât regina pierduse controlul asupra acesteia sau că o schimbare de plan ar fi fost imposibilă. În orice caz, această oportunitate ratată va avea consecinţe fatale.

Victoria sau moartea!

Suetoniu a ales un câmp de luptă în afara oraşului Verulamium şi şi-a poziţionat soldaţii într-un spaţiu deschis, în vârful unei pante uşoare, cu o pădure care îl proteja pe un flanc. Avea astfel un avantaj clar. Boadiceea nu putea ataca decât dintr-un singur loc, de la poalele dealului. Şi cu toate acestea, cei zece mii de soldaţi ai lui Suetoniu nu pot fi blamaţi dacă s-au pierdut cu firea atunci când au văzut cum câmpul s-a umplut de celţi. Strigătele de război care răzbăteau până la ei erau mai mult nişte urlete de animale sălbatice. Mulţi „barbari" erau goi, cu trupul vopsit în albastru. Generalul roman a încercat să-şi liniştească oamenii cu privire la ceea ce avea să urmeze, ridiculizând forţele rebele şi spunând că celţii nu erau decât nişte „fugari", dintre care cei mai mulţi luptau cu mâinile goale. Dar ochii soldaţilor săi nu puteau să nu rămână aţintiţi la umbra care străbătea câmpia, cu o mână agitând o suliţă, iar cu cealaltă ţinând frâiele carului. Amazoana cu părul de foc ataţa furia războinicilor ei.

Boadiceea a trecut prin rândurile armatei sale, formată acum din 200.000 de oameni, urmărind cum familiile lor se adunau în spatele câmpului de luptă. Bunicii, soţiile şi copiii s-au aşezat în nişte căruţe ca să asiste la victorie şi să revendice libertatea de care fuseseră privaţi. În această zi groaznică din 62 d.H., este neîndoielnic că Boadiceea era rănită şi epuizată şi că avea nevoie de un efort uriaş pentru a sta dreaptă şi a ţine frâiele cailor dezlănţuiţi. Cu toate acestea, ea a rostit un discurs electrizant în faţa războinicilor săi, spunând că cerul este de partea lor, că romanii care îi aşteptau nu aveau în minte decât să fugă şi că „nu vor rezista vălmăşagului şi strigătelor, şi încă şi mai puţin atacului şi loviturilor unei armate atât de numeroase". Eliberarea iepurelui prevestea semne bune, zeii erau de partea lor. Strigătul ei de bătălie

răsuna în urechile tuturor: „Victoria sau moartea!" Suetoniu a aşteptat până în ultima clipă. Atunci când a dat ordinul, lăncile au zburat prin aer, în învălmăşeală, decimând prima linie a rebelilor care înaintau. Romanii năvăleau din toate părţile, împingând armatele Boadiceei în spatele câmpului, către membrii îngroziţi ai familiilor lor, cercul de căruţe împiedicându-i să fugă. Striviţi unii de ceilalţi, rebelii nu au putut să-şi folosească săbiile lungi, iar scena s-a transformat într-un masacru, în timp ce britanii cădeau unul după altul sub loviturile romanilor. Era rândul lui Suetoniu să fie nemilos, acesta ordonând soldaţilor lui să masacreze familiile prinse în căruţe, astfel încât o astfel de răscoală să nu se mai întâmple niciodată.

Cum înfrângerea era iminentă, iar visurile sale de eliberare de sub dominaţia romană se spulberau, Boadiceea a fugit de pe câmpul de luptă. Ştia că Nero cel lăudăros o va arăta pe străzile Romei şi că fetele ei vor fi violate şi torturate. Regina Războinică a preferat moartea în locul captivităţii. Ea a umplut un potir cu otravă şi l-a dat fiicelor sale înainte de a-l duce ea însăşi la gură.

Istoria a ţinut neapărat să vadă în Boadiceea o eroină engleză nobilă, o femeie care aproape că a învins puterea Romei. Statuia de bronz la dimensiuni reale a Boadiceei, stând în picioare în carul său, cu fiicele alături, ocupă un loc proeminent în faţa Parlamentului din Londra şi le reaminteşte trecătorilor de revolta sa eroică. Dar nu putem nega faptul că, în ciuda curajului imens şi a vremelnicului ei succes în unificarea triburilor în război, Boadiceea era, totodată, în tradiţia poporului său, conducătoarea cea mai sălbatică şi cea mai crudă. Fără milă în bătălii, la ordinul ei mii de civili nevinovaţi, printre care femei şi copii, au fost torturaţi şi ucişi. Cu toate acestea, urmările luptei sale pentru libertate continuă să reverbereze. Unele dintre cele mai grave atrocităţi din aceste bătălii au fost şterse din memoria colectivă de

către cei care văd în Regina Războinică o icoană feministă mândră şi o luptătoare înverşunată împotriva asupririi.

Locul mormântului Boadiceei este foarte controversat. Unii cred că a fost îngropată sub peronul numărul 10 al gării King's Cross din Londra.

LA MALINCHE

La Malinche (sau Doña Marina) este sclava mexicană care s-a aliat cu Cortés, la începutul secolului al XVI-lea.

„Doña Marina era o tânără indigenă, dar care avea niște valori atât de virile încât, deși auzea în fiecare zi că indienii urmau să ne omoare și să ne mănânce carnea cu ardei iute (...), nu a trădat nicio slăbiciune și a dat dovadă de un curaj mult superior unei femei."

[Bernal Díaz del Castillo, istoric spaniol (1493-1581), era un aventurier de origine iberică. S-a stabilit ca negustător în Cuba, pentru ca mai târziu să-l urmeze ca mercenar pe Cortés, care pleca să cucerească Mexicul și să-și încheie viața ca guvernator al Santiago de los Caballeros, în Guatemala. În ultimii ani ai vieții, a scris povestea cuceririi spaniole în America Centrală].

„La Malinche asculta, în timp ce trimișii azteci încercau să se înțeleagă cu conchistadorii spanioli. Vorbeau un dialect pe care interpretul spaniol nu-l înțelegea și, fără ajutorul lui, nu ar fi existat nicio negociere, ci doar violență. La Malinche îi înțelegea pe azteci și vorbea și dialectul pe care îl știa Gerónimo de Aguilar. Ea era legătura de care aveau nevoie,

dar îi era greu să intervină, căci nu era decât o simplă sclavă oferită invadatorilor pentru a-i convinge să-şi vadă de drum. La Malinche devenise sclavă pe când era doar un copil şi fusese vândută de cel puţin două ori. De ce ar ajuta un popor care o dispreţuise atât de mult?"

Dorinţa de a ieşi din acest impas era însă mai puternică decât resentimentele sale. Poate că îşi dădea seama că priceperea sa neobişnuită la limbi străine îi va da o putere pe care nu o mai cunoscuse niciodată până atunci. A respirat adânc şi a început să vorbească. Cortés s-a uitat la această indigenă pe care hotărâse deja să o ofere unuia dintre cei mai credincioşi generali ai săi. Dar, ascultând-o, s-a răzgândit.

Malinali Tenepal, botezată Marina de către spanioli şi numită La Malinche („femeia căpitan") de către azteci, este dispreţuită de mulţi mexicani care o consideră drept complicea lui Cortés, cea care l-a ajutat să distrugă marele imperiu aztec şi care a trecut de partea sa în căutarea sângeroasă a puterii şi a aurului. Termenul *malinchista* desemnează astăzi o persoană căreia îi plac străinii şi care îşi trădează propria ţară pentru propriul câştig sau din cauza unui sentiment de inferioritate.

Dar La Malinche a început să fie descrisă ca trădătoare, seducătoare şi prostituată abia în anul 1821, la aproximativ 300 de ani de la moartea sa, când naţionaliştii mexicani, dorind să dea o nouă identitate ţării lor, care îşi dobândise recent independenţa, au şters orice urmă a spaniolilor şi a celor care fuseseră de partea lor. La Malinche avusese un copil cu Cortés, ceea ce a întărit această imagine de „Eva mexicană" care s-a asociat sexual cu inamicul, provocând distrugerea propriului popor. De altfel, o credinţă explică faptul că maltratarea femeilor din societatea mexicană datează de pe vremea ei. În timp ce în ochii naţionaliştilor La Malinche era o trădătoare, ceilalţi o considerau o femeie

curajoasă, care lupta pentru independența sa într-o epocă în care femeile erau deseori tratate ca niște sclave și nu aveau niciun cuvânt de spus. Cuvântul ei însă avea să schimbe pentru totdeauna povestea poporului său.

Vândută ca sclavă

Tinerețea ei rămâne învăluită în mister. Locul și data nașterii sale nu sunt cunoscute, adăugând, prin urmare, și mai mult mister și lăsând frâu liber istoricilor care și-au scris propria versiune. Se știe totuși că La Malinche s-a născut între 1502 și 1505, în ziua numită „Malinal", că a fost crescută în regiunea Veracruz, în sudul Mexicului, și că a fost fiica unui *cacique*, ceea ce înseamnă că provenea dintr-o familie nobilă aztecă. Nu există, de asemenea, nicio îndoială că aceasta nu ar fi primit o bună educație și că nu și-ar fi dezvoltat rapid competențele lingvistice. Dar moartea tatălui și recăsătorirea mamei ei au pus capăt acestei vieți privilegiate. La Malinche era moștenitoarea naturală a moșiei tatălui său, dar când mama ei a dat naștere unui fiu, tatăl vitreg a decis că ea trebuia să dispară. Potrivit lui Bernal Díaz del Castillo, istoric și fost soldat în timpul cuceririi spaniole, care a cunoscut-o pe La Malinche, părinții au vândut-o ca sclavă unor negustori aflați în trecere, indieni din Xicalango, și au pretins că aceasta murise în timpul nopții. Cruzimea mamei sale a lăsat, cu siguranță, urme asupra fetiței. Aceasta însemna trădarea finală și începutul anilor de sclavie și de chinuri.

Comercianții mayași care o cumpăraseră pe La Malinche au revândut-o curând unor locuitori din statul Tabasco. Tratată mai degrabă ca o marfă decât ca o ființă umană, ea a ajuns în orașul Potonchan, unde un senior bogat i-a cumpărat serviciile. A trăit clipe grele, fiind nevoită să țeasă și să asculte conversațiile locale

ale femeilor care probabil se bucurau de un rang mai înalt decât al său. Înzestrată la limbi străine, La Malinche s-a trezit cufundată în sunetele limbii maya și în scurtă vreme a învățat să vorbească această limbă. Fără să vrea, își însușise cheia ce avea să o ajute să scape de sclavie. Deocamdată, era sigură că soarta ei era deja stabilită. Încă din adolescență, va deveni o concubină. Dar înainte de aceasta, a fost din nou oferită drept recompensă unui stăpân cu totul diferit. Venise momentul să-și ia în mâini propriul destin.

Conchistadorii

În anul 1519, pe când La Malinche țesea, împletea și îi asculta pe cei de lângă ea, Hernán Cortés, conducătorul a 600 de conchistadori spanioli, a atacat orașul Potonchan, hotărât să execute ordinele șefului său și să-i supună pe acești indieni turbulenți jugului spaniol. Religia catolică intra, evident, în joc, iar căutarea bogățiilor legendare ale aztecilor era o motivație foarte bună pentru strădania lor. Războinicii mayași, insuficient dotați pentru a face față sofisticatului armament spaniol, au căutat rapid alte modalități de a-i potoli pe dușmani. Spre surprinderea ei, La Malinche făcea parte dintr-un grup de 20 de fete oferite spaniolilor ca dar de pace.

Spaniolii le-au explicat fetelor că, pentru a-și putea juca rolul de curtezane, trebuiau mai întâi să fie botezate conform religiei catolice. Pentru La Malinche, botezul nu era chiar un obstacol, de vreme ce zeilor părea să nu le fi păsat niciodată de suferința ei. Aerul ei sfidător, precum și frumusețea ei izbitoare i-au atras atenția lui Cortés și, odată botezată, acesta i-a „oferit-o" prietenului său credincios, Hernández Portocarrero. Probabil că aceasta a fost din nou frustrată din cauza neputinței ei, dar cel puțin se apropiase întrucâtva de centrul puterii.

La Malinche s-a obișnuit repede cu ritualurile noului ei destin și a apreciat „renașterea" sa după ce a primit numele de botez Marina. Jertfa umană nu se afla în meniul acestui zeu care părea să se mulțumească doar cu pâine și vin. Alții erau uimiți de rapiditatea cu care La Malinche, acum Marina, renunțase la riturile sacre ale poporului ei. Poate că se răspândiseră și zvonuri înșelătoare.

La Malinche dobândise deja obiceiul să fie supusă, să gătească, să țeasă și să asculte în orice împrejurare. Cu siguranță că modul în care o tratau acești străini bărboși, înarmați cu crucifixe și săbii, nu era mai rău decât ceea ce îndurase înainte. Atunci când Cortés și ai săi au mers în capitala aztecă Tenochtitlan, astăzi numită Ciudad de México, Marina i-a însoțit ca amantă a lui Portocarrero.

Împăratul Montezuma, atotputernicul șef al aztecilor, a trimis emisari să intercepteze armata spaniolă și să descopere intențiile acesteia. Cortés era foarte dispus să negocieze, dar în timpul primei întrevederi, Gerónimo de Aguilar, interpretul, s-a străduit să-i înțeleagă pe interlocutori pentru că, deși vorbea maya, nu cunoștea limba aztecă, nahuatl. Observând că frustrarea lui Cortés era tot mai mare, Marina s-a oferit voluntar și a tradus fără niciun efort. Faptul că o fată atât de modestă avea asemenea abilități lingvistice i-a surprins pe acești bărbați puternici, aflați pe punctul de a se încăiera din cauza neînțelegerii dintre cele două tabere.

Marina vorbea maya și nahuatl, iar Aguilar, maya și spaniola. S-a stabilit, deci, un lanț relativ complex al interpretării, iar Marina a servit drept element de legătură între negociatori.

Cortés era vrăjit. Știa că găsise unealta de care avea nevoie și, drept urmare, a decis să o angajeze pe Marina ca interpret și secretară. Femeia devenise de neînlocuit. Dar, începând chiar din

acest moment, faptele sale au fost denigrate în secolul XIX de naționaliștii mexicani, care i-au construit o reputație de renegată și trădătoare a națiunii. În realitate, Mexicul nu era realmente o națiune la acea vreme, ci o regiune de regate aflate în război, dintre care majoritatea, în special cele din Choluteca, Campéoles și Tlaxcala, îi urau pe azteci, precum și tributurile pe care acestea le cereau.

În scurt timp, Marina adăugase și spaniola în repertoriul său și de acum se putea lipsi de ajutorul lui Aguilar. Ea stătea în spatele lui Cortés, în timpul întâlnirilor cu indigenii, negocia cu siguranță de sine și îi organiza programul politic, adăugând uneori câteva gesturi teatrale. Conchistadorii și-au dat și ei seama că această mică autohtonă ar putea fi un bun lider. Dar în ochii indienilor, ea se făcea vinovată de încălcarea normelor, femeile din acea epocă neavând vreun cuvânt de spus în situațiile oficiale.

În acel moment, Cortés își luase înapoi „darul" pe care i-l oferise lui Portocarrero și o adusese pe Marina în patul său, un eveniment în jurul căruia istoricii au făcut mare vâlvă. Erau determinați să o descrie ca pe o Eva mexicană, gata să se vândă diavolului în persoană. Dar avea ea oare de ales? Cu siguranță că spaniolul Cortés a devenit tot mai dependent de fidela lui asistentă, dat fiind că aceasta îl ajuta să călătorească pe tărâmuri necunoscute datorită negocierilor cu indienii. Cum Cortés nu dispunea de prea mulți soldați la sol, el spera să convingă triburile vecine să i se alăture, folosindu-se de Marina, care era numită acum Doña Marina, ca de „vocea" sa.

Masacrul de la Cholula

Cortés a pus rapid la cale un plan pentru a-i cuceri pe indienii care refuzau să i se supună. La început, trupele sale aveau să

lanseze un atac violent, mânuindu-şi armele cu îndemânare şi asigurându-se că pagubele provocate erau suficiente pentru a arăta de ce erau în stare. Apoi, când indienii s-ar fi retras dezorientaţi, Marina urma să vină la masa negocierilor propunându-le să se alăture conchistadorilor. Aşa a reuşit Cortés să atragă un număr mare de războinici Tlaxcala, care au fost de acord să participe la cucerirea vechilor lor duşmani, aztecii. Cortés a reuşit, fără îndoială, să profite de faptul că membrii tribului Tlaxcala încă nu-i iertaseră pe azteci că alegeau din rândurile lor victimele ce urmau a fi sacrificate zeilor. Marina juca de acum un rol esenţial şi, în secolele următoare, ea va fi considerată principala cauză a evenimentelor sângeroase ce aveau să vină.

În drum spre Tenochtitlan, capitala regatului aztec, Cortés şi armata sa tot mai mare au pornit spre Cholula, „unul dintre cele mai frumoase oraşe care se pot imagina", precum şi centrul comercial cel mai prosper al regiunii. Locuitorii acestuia nu păreau deloc dispuşi să intre în război, aşa că i-au primit pe conchistadori în oraşul lor, cu condiţia ca vechii lor duşmani, din Tlaxcala, să rămână în afară oraşului. În primele zile, spaniolii au fost trataţi ca oaspeţi de onoare, fiind cazaţi într-un palat şi invitaţi la sărbători fastuoase organizate în cinstea lor. Marina părea să-i tulbure pe locuitorii din Cholula. În definitiv, ea era aztecă, asemenea lor, şi cu siguranţă că era ţinută împotriva voinţei ei. O femeie nobilă din Cholula a sfătuit-o pe Marina să fugă imediat pentru că se urzise un complot ce urmărea executarea armatei spaniole. Dar Marina, slujitoare credincioasă şi iubită a lui Cortés, l-a avertizat asupra pericolului şi, astfel, a dezlănţuit lanţul evenimentelor ale căror consecinţe au fost teribile pentru cei din Cholula.

Cortés şi-a adunat oamenii şi le-a ordonat să fie nemiloşi în momentul atacului. În timp ce războinicii din Cholula aşteptau,

neînarmați, într-un loc aflat nu departe de piramida lui Quetzalcoatl, armata spaniolă a lansat un atac și i-a căsăpit fără milă. A fost cel mai sângeros masacru din istorie, o tragedie în care, potrivit lui Cortés, aproape 3.000 de localnici și-au pierdut viața. Însă istoricii naționaliști mexicani au estimat că numărul victimelor a fost de două ori mai mare.

Vestea acestui masacru a ajuns repede la Tenochtitlan, iar Bernal Díaz a declarat: „Dacă înainte aveam o reputație de oameni curajoși, acum ne consideră niște vrăjitori." Spaniolii i-au înspăimântat pe azteci, iar Cortés a traversat Valea Mexico până la reședința împăratului Montezuma al II-lea, fără să întâmpine vreun obstacol. Mulți azteci știau că o femeie din poporul lor călătorea alături de spanioli. Pentru unii dintre ei, ea întruchipa speranța de a-i vedea pe spanioli venind cu intenții pașnice. Pentru alții, rolul ei în masacrul din piramida lui Quetzalcoatl însemna că ea era diavolul însuși. La 8 noiembrie 1519, Cortés mărșăluia în orașul Tenochtitlan cu 6.000 de indieni în rândurile armatei sale: aparent, reușise să dea o lovitură de stat fără vărsare de sânge. Mergând în spatele lui prin capitala aztecă și conștientă că participa la distrugerea moștenirii poporului său, Marina a început să se îndoiască de sine. Poate că spera să-i convingă pe azteci să se convertească la catolicism și că avea intenția de a-și folosi abilitățile diplomatice pentru a ajunge la o soluție pașnică. Sau poate că dorea să se răzbune pur și simplu pentru abuzurile pe care le îndurase în familia sa și în tribul său?

Noaptea tristă

Marina era prezentă la toate întâlnirile dintre Cortés și Montezuma. Inițial, căpetenia aztecă i-a oferit daruri oaspetelui său spaniol și i-a făcut o promisiune care i-a dat de înțeles că i-ar

putea dărui orașul său. (Uneori s-a crezut că Montezuma și alte persoane i-au luat pe primii spanioli albi drept zei, așa cum povestea un mit vechi). Zilele treceau și Marina îi privea pe cei doi bărbați învârtindu-se în cerc, ca doi lei care încercau să-și măsoare puterile. Ea se afla într-o poziție pe care nicio femeie aztecă nu o mai ocupase până atunci și i-a însoțit pe Cortés și pe Montezuma la templul din oraș al zeității supreme, Huitzilopochtli, zeul războiului și al soarelui. Mirosul sacrificiului uman plutea în aer, în timp ce ultimele victime ardeau încă, atârnate pe ruguri. De obicei, acest spectacol oribil al templului era accesibil numai preoților și victimelor. Păstrându-și calmul, Marina l-a informat pe împărat că sacrificiile umane și cultul zeilor azteci, pe care Cortés îl considera un cult al diavolului, trebuiau să înceteze. Montezuma s-a simțit ofensat, insultat de o asemenea blasfemie și, în acest moment, toată cordialitatea dintre cei doi bărbați a încetat.

Doar teama că spaniolii erau niște zei străini cu puteri supranaturale mai ținea intactă armata lui Montezuma, pe când, în realitate, armata spaniolă, compusă din triburi indiene disparate, era epuizată și indisciplinată. O scânteie cât de mică ar fi putut provoca un conflict teribil. Încercând să controleze situația, Cortés i-a impus lui Montezuma să rămână închis în reședința sa. O asemenea faptă nu a făcut decât să crească furia populației, care a coborât în stradă și a cerut capul lui Cortés. Acesta din urmă l-a implorat pe Montezuma să le vorbească oamenilor săi și, pentru o clipă, mulțimea a ascultat. Câteva pietre aruncate de persoane mai înverșunate l-au atins pe împărat. Rănit grav, el a fost transportat în afara pericolului.

Atunci, Marina a fost cea care părea că preia controlul. Stând în fața mulțimii, ea a mers pe mâna conducătorului lor și a reușit să-i calmeze. Dar, la scurt timp, Montezuma a murit din cauza

rănilor. În ziua următoare, văzând că soldații săi se împuținau tot mai mult, Cortés a decis să fugă. În timpul nopții, armata spaniolă a acoperit copitele cailor cu o pânză moale și a încercat să se retragă în liniște. În zadar, căci o bătrână a dat alarma. În haosul care a urmat, mulți spanioli s-au înecat în lac, greutatea armurii trăgându-i spre fund. Alții au fost prinși și jertfiți zeilor. Marina și Cortés au reușit să scape, agățându-se unul de celălalt pe crupa calului și dispărând în noapte.

Spaniolii au numit această noapte *la noche triste* („noaptea tristă"). Dar victoria poporului din Tenochtitlan a fost de scurtă durată, fiindcă variola făcea ravagii în oraș. Conchistadorii lăsaseră boala în urma lor, ca un cal troian care asigura distrugerea orașului Tenochtitlan. Dat fiind că aztecii nu erau imunizați împotriva acestei boli necunoscute pe noul continent, mii de oameni au murit din cauza ei. Spaniolii care supraviețuiseră bătăliei au traversat dealurile și s-au stabilit cu aliații lor în statul Tlaxcala, gata să asedieze orașul. În anul 1521, oamenii din Tenochtitlan nu s-au putut împotrivi prea tare atacului lor, întrucât erau greu loviți de boală, iar cadavrele putrezite erau îngrămădite pe străzi. Dar, de fapt, rolul jucat de cei 6.000 de indieni pe care Marina îi angajase s-a dovedit decisiv, căci aceștia au dat foc orașului. Incendiul din Tenochtitlan a împiedicat boala să facă ravagii în oraș. Fără să știe, Marina și-a salvat poporul.

După cucerire

În anul 1524, Marina a reușit să-l însoțească pe Cortés într-un marș istovitor către Honduras pentru a smulge acest teritoriu din mâinile lui Cristóbal de Olid care îl revendica. Abilitățile ei de traducător și negociator s-au dovedit încă o dată de neprețuit. Se părea însă că Hernán Cortés se pregătea de întoarcerea

în Spania. În timpul acestei călătorii, el a căsătorit-o pe Marina cu unul dintre ofițerii săi, Juan Jaramillo, deși în anul 1522 ea îi dăruise lui Cortés un fiu, Martín. Don Martín de Cortés este înregistrat ca primul mexican, un amestec de sânge spaniol și indian. El a fost trimis la studii în Spania dar, în 1548, la 26 de ani, a fost executat pentru conspirație. Mai târziu, Marina i-a dăruit lui Jaramillo o fiică, Maria.

După cucerirea Hondurasului, Marina a dorit să-și revadă mama și pe fratele ei vitreg, pe care nu-i mai văzuse de când fusese vândută ca sclavă. Aceștia, îngroziți și auzind de puterea ei, s-au gândit că Marina i-ar putea ucide pentru că o trădaseră. Dar Marina, în vârstă de numai douăzeci de ani și deja mamă, văzuse deja destulă vărsare de sânge cât pentru toată viața. Și-a întâmpinat familia cu daruri și a iertat-o, hotărâtă să pună în practică noua sa doctrină.

De asemenea, părea că Marina nu mai era de niciun folos pentru Spania. După căsătoria cu Jaramillo, ea a dispărut din arhivele istoriei. Este posibil să fi murit de ciumă la vârsta de 25 de ani. Ambiguitatea și misterul din jurul morții sale, ca și din viața sa, continuă să alimenteze miturile și legendele.

Cortés a vorbit rar despre Marina în scrisorile pe care i le-a trimis stăpânului său, Carol al V-lea, fiind poate stânjenit de faptul că o femeie a jucat un rol atât de important în cucerire. El se referea la ea în acești termeni: „Tălmaciul meu, o indiancă". Dar istoricii naționaliști ai secolelor XIX și XX susțin că aceasta a jucat un rol-cheie în colonizarea Mexicului și au declarat chiar că, fără ea, cucerirea spaniolă nu ar fi izbutit niciodată. Ea a devenit un pocal gol, în care bărbați cu un adevărat program politic și cu interese reale vărsau venin. A fost înfățișată ca o femeie cu un apetit sexual vorace care nu se sătura niciodată de omul alb. Recent, au apărut portrete ale sale mai compătimitoare, spre

deosebire de alte opere picturale, precum cele realizate de José Clemente Orozco, care înfățișau trupurile goale ale celor doi amanți, Marina și Cortés, înlănțuite pe o grămadă de cadavre. Aici se spune că, fără abilitățile ei de interpret și dacă nu ar fi fost în stare să-l facă pe Cortés să înțeleagă tradițiile și temperamentul poporului său, vărsările de sânge ar fi fost și mai numeroase. Faptul că o femeie a reușit să cucerească un imperiu atât de important ca Imperiul Aztec trebuie să fi fost greu de înghițit de către cei care voiau să laude tradițiile și îndrăzneala indienilor prehispanici. Poate că orgoliul masculin rănit s-a mai liniștit la gândul că aceasta fusese opera unei seducătoare diabolice și nu doar a unei simple femei.

MARIA I A ANGLIEI

Maria I – sau Mary – Tudor a fost regina Angliei. Decedată în 1558, la doar patruzeci şi doi de ani, murmurând: „Păstraţi-vă mereu credinţa adevărată."

Regina Maria stătea morocănoasă pe malurile Tamisei, în faţa Palatului Greenwich. Dragul ei soţ Filip s-a apropiat de ea pentru a-şi lua rămas-bun. Ar fi rămas oare cu ea dacă ar fi fost la fel de frumoasă ca sora sa vitregă, Elisabeta? Alungând aceste gânduri, ea izbuteşte să schiţeze un zâmbet călduros. În afară de tatăl său, care o abandonase într-un mod crud, prinţul Filip al Spaniei, cu trăsăturile lui delicate, cu ochii săi albaştri şi cu sensibilitatea lui, era singurul bărbat pe care îl iubise vreodată şi pe care îl va iubi mereu. Pe când Maria era disperată să-şi găsească un soţ potrivit, îi fusese sugerat Filip. Acesta era mai mult decât potrivit şi chiar s-a îndrăgostit de el. Dar acum, el pleca, aparent dezamăgit că nu puteau avea copii.

Cu toate acestea, Filip nu era atât de afectat cum părea. El spera să profite de dezmierdările unor femei mai tinere şi mult mai puţin nevrotice la Amsterdam, în timp ce se va ocupa de afacerile spaniole în Olanda. După o ultimă reverenţă solemnă în faţa reginei sale, regele a întors spatele Angliei şi a urcat, cu inima uşoară, la bordul navei sale. Maria s-a repezit în interiorul palatului şi

s-a oprit la o fereastră aflată deasupra râului, departe de privirile indiscrete ale curtenilor. Aici, în timp ce vedea cum vântul umflă pânzele convoiului lui Filip, Maria s-a lăsat pradă durerii. Printre lacrimi, ea contempla navele care dispăreau la orizont și care luau cu ele dragostea vieții ei, lăsând-o singură cu rugăciunile ei.

Maria I a Angliei este unul dintre monarhii englezi cei mai puțin celebri. Ea și-a câștigat titlul deloc de invidiat de „Bloody Mary" („Maria/Mary cea sângeroasă"), pentru că în timpul domniei sale îi vâna cu înverșunare pe adversarii catolicismului și pentru că „a curățat" prin foc ceea ce ea considera drept erezia acestora. Ea a fost responsabilă de executarea a cel puțin trei sute de persoane, în mare parte țărani săraci al căror singur păcat fusese acela de a rămâne credincioși religiei protestante.

Elisabeta, care i-a succedat, a învățat lecția excesului de zel al Mariei și și-a promis că „nu va străpunge nicio fereastră în sufletele oamenilor", pe când Maria doborâse uși și îi torturase sau îi arsese de vii pe cei care i se opuneau. Catolică evlavioasă, Maria a domnit doar cinci ani, dar în această scurtă perioadă, ea a dobândit reputația care a făcut-o unul dintre cei mai disprețuiți suverani din istoria Angliei.

Căzută în dizgrație

Rareori un copil a fost la fel de privilegiat, încă de la naștere, ca Maria Tudor. Născută în anul 1516, unica fiică a lui Henric al VIII-lea, regele Angliei, și a Caterinei de Aragon, regina lui spaniolă, Maria a fost adorată de părinți, care au copleșit-o cu daruri extravagante. La doar nouă ani, ea avea chiar propria curte la Castelul Ludlow, formată din mici curteni de vârsta ei.

Chiar dacă Henric afirmase clar că își dorea un fiu drept moștenitor, el a fost un tată iubitor ce credea că nimic nu era prea frumos pentru micuța lui prințesă.

Caterina pierduse multe sarcini, iar un prinț murise chiar înainte de nașterea Mariei, așa că ea își considera fiica drept un dar de la Dumnezeu. Până la vârsta de paisprezece ani, Maria a avut o copilărie minunată, convinsă fiind că era una dintre prințesele cele mai importante din Europa, dată de mai multe ori în căsătorie pentru a se încerca formarea unor alianțe.

Probabil că Maria a fost șocată atunci când tatăl ei, pe care îl iubea atât de mult, a început să se îndepărteze de ea. Făcuse ceva care să nu-i fi fost pe plac? Cum putea să-i recâștige favorurile? Maria s-a pedepsit singură, încercând să înțeleagă cu ce a greșit. Răspunsul era evident: era fată. În Anglia, „legea salică" era încă în vigoare!

Pierzându-și tot mai mult speranța de a avea un fiu și convins că regina Caterina era stearpă, Henric a căutat o altă femeie care să devină mama moștenitorului său. Privirile i s-au îndreptat către o doamnă de companie a Caterinei. În comparație cu Anne Boleyn, tânără, frumoasă, cultivată și atrăgătoare sexual, Caterina părea rigidă și bătrână. Henric, un bărbat lubric, a fost vrăjit de apetisanta Anne, care refuza totuși să împartă patul cu el atâta timp cât nu era soția lui. Cum nu-i plăcea să fie contrazis, Henric s-a străduit din răsputeri să pună capăt căsătoriei sale, ceea ce va avea consecințe uriașe pentru Biserică și pentru Anglia.

Din ce în ce mai tulburată, Maria își vedea tatăl implorând-o pe mama ei să accepte anularea căsătoriei lor. Dar aceasta a refuzat nu numai din cauza credințelor ei religioase, ci și pentru că era conștientă de faptul că, dacă ar fi fost de acord, fiica ei ar fi devenit nelegitimă și astfel ar fi fost privată de drepturile sale la tron. Tot mai iritat, Henric a pus la cale ceea ce lui i se părea a fi „un plan viclean". El a declarat că, din moment ce Caterina fusese căsătorită pentru scurt timp cu fratele său Arthur, căsătoria cu ea era incestuoasă și, ca atare, nulă și neavenită. Tânără educată

şi dedicată religiei creştine, Maria s-a angajat în lupta împotriva tatălui său, punând la îndoială încercările acestuia de a-şi susţine argumentul cu ajutorul Leviticului şi Deuteronomului. Ea a invocat faptul că această clauză se aplică numai căsătoriilor evreieşti şi că nu ar trebui modificată pentru a se potrivi cu situaţia lui Henric. Tatălui nu i-a plăcut deloc lecţia pe care i-a dat-o fiica lui.

Atunci Henric i-a cerut Papei de la Roma să anuleze oficial căsătoria. Acesta din urmă a refuzat, reproşându-i că i-au putut trece prin minte astfel de idei. Furios, Henric a luat o hotărâre care avea să schimbe pentru totdeauna istoria Angliei. În anul 1533, el a declarat că puterea Papei în Anglia era ilegală, s-a autoproclamat şeful Bisericii din Anglia şi s-a căsătorit cu Anne în secret. Nemulţumit, Papa l-a excomunicat imediat. Thomas Cranmer, numit de către rege arhiepiscop de Canterbury, a declarat căsătoria acestuia cu Caterina drept nulă şi a oficializat-o pe cea cu Anne.

Maria nu mai putea face nimic împotriva uzurpării poziţiei mamei sale de către noua soţie a lui Henric. Ea se va simţi şi mai mult dată la o parte atunci când, în anul 1534, Anne a născut o fiică, Elisabeta. Desigur, nu era fiul mult dorit al lui Henric, dar noua sa fiică a devenit rapid şi noua lui favorită.

Cum Caterina încă refuza categoric să divorţeze, Henric şi-a îndreptat furia împotriva Mariei, fosta lui fiică adorată. Avea să fie surprins. Anii aceştia tulburi o schimbaseră, nu mai era fata blândă, ascultătoare şi devotată de mai înainte. Regele i-a retras titlul de prinţesă. Ea a refuzat să accepte această umilinţă şi i-a ţinut piept tatălui său cu aceeaşi hotărâre fermă ca mama sa. Amândurora li s-a cerut să semneze un document prin care îl recunoşteau pe Henric ca şef al Bisericii Angliei. Dar, hotărâte să nu-şi trădeze credinţa catolică, niciuna dintre ele nu a fost de acord. Henric a calificat acest comportament drept o dovadă

de insolență și nesupunere, a alungat-o pe Caterina de la curte și a convins Parlamentul să-i declare primul copil ca nelegitim, îndepărtându-l astfel de la succesiune. Dizgrația în care a căzut Maria a fost rapidă și absolută. Prințesa cândva privilegiată a fost apoi întemnițată, cu foarte puțină mâncare și doar câțiva însoțitori. Avea loc un adevărat joc psihologic, zvonurile despre moartea dureroasă a Caterinei, stârnite la ordinele lui Anne Boleyn, au reușit să ajungă, în mod intenționat, la urechile fetei, care era deja extrem de bulversată. Pentru a simți și mai multă umilință, în timpul detenției a fost obligată să fie doamna de companie a surorii sale vitrege, Elisabeta, care moștenise de la tatăl său personalitatea și determinarea nestăvilită, ca să nu mai vorbim de părul roșcat, foarte aprins. Sângele ei mândru de Aragon a făcut-o să simtă din plin această insultă și i-a fost greu să o considere drept soră pe rivala ei. Atunci când Henric a desemnat-o pe Elisabeta ca moștenitoare, Maria a fost devastată. Doar credința a ajutat-o să supraviețuiască.

Datorită convingerilor sale, Maria a reușit, prin puterea imaginației, să se convingă pe sine că tatăl său nu era decât o marionetă în mâinile Annei Boleyn. Loialitatea, fermitatea și devotamentul reprezentau cele mai importante calități ale Mariei, dar ele nu-i erau de prea mare folos într-o curte în care toată lumea urzea comploturi și călca peste cadavre pentru a dobândi putere. Tragedia situației ei începea să lase urme. În jurul vârstei de aproape douăzeci de ani, sănătatea ei a început să se șubrezească și era predispusă la atacuri de panică.

În anul 1536, Caterina a murit, iar Maria a rămas să asiste singură la comportamentul din ce în ce mai scandalos și mai imprevizibil al tatălui ei. În același an, regele a executat-o pe Anne Boleyn, probabil sub acuzația falsă de trădare și de incest, iar Elisabeta a fost declarată nelegitimă. Henric s-a căsătorit cu o

a treia soție, Jane Seymour, și dintr-odată steaua norocoasă a Mariei a reînceput să strălucească. În două săptămâni, ea recăpătase favorurile tatălui datorită bunelor sale relații cu noua regină.

Fermecată, probabil, de atenția reînnoită a tatălui său și fără influența mamei sale, Maria a cedat și a semnat documentul care îl recunoștea pe tatăl său ca șef al Bisericii Angliei, iar căsătoria părinților ei o considera nelegitimă. Când Jane Seymour a născut un fiu, Henric a primit în sfârșit tot ce și-a dorit. Moartea lui Jane în urma unei febre puerperale la scurt timp după naștere nici nu a mai contat prea mult. Odată ce fiul său era clar stabilit ca moștenitor, Henric a anunțat ordinea la succesiune; Edward, apoi Maria, apoi Elisabeta. Maria nu a profitat de poziția ei față de sora sa vitregă, așa că era incapabilă să-și ierte gestul de a fi semnat documentul care, în opinia ei, o făcea vinovată de trădare atât față de mama ei, cât și față de credința sa. Evlavia ei o asigura că mai târziu, când va avea ocazia, își va apăra credința până la capăt. Abia atunci va putea să ispășească ceea ce ea a considerat a fi un păcat capital.

Regină de drept

Henric al VIII-lea a murit în anul 1547, iar Eduard al VI-lea i-a succedat la frageda vârstă de nouă ani, devenind astfel primul rege anglican. Aceasta era o povară grea pentru umerii unui copil. După ce Henric a respins supremația papală, anglicanismul a devenit credință dominantă, iar supușii săi catolici au fost marginalizați, fiind constrânși la clandestinitate. Maria, susținută de credința poporului, care o considera lezată și care vedea în ea moștenitoarea legitimă, a mers la slujbă, ignorând protestele fratelui său vitreg. În ciuda catolicismului ei, zvonuri tot mai

puternice susțineau că Maria era cea care trebuia să urce pe tron. Drept urmare, când Eduard a murit de tuberculoză, în 1553, poporul a fost șocat de faptul că, potrivit clauzelor testamentului acestuia și deși fără temei constituțional, doamna Jeanne Grey (sau Lady Jane Grey), nora Ducelui de Northumberland, a fost declarată regină a Angliei. Niciodată încoronată, Jeanne nu era altceva decât o marionetă pusă în slujba ambițiilor socrului ei, iar „domnia" acesteia nu a durat decât nouă zile. Maria a fost surprinsă când furia poporului englez a fost așa de mare, încât Jeanne și Northumberland au fost executați. Tronul îi revenea Mariei; în sfârșit, venise și vremea ei.

Clopotele au răsunat încontinuu, anunțând încoronarea Mariei, iar străzile Londrei au fost invadate de o mulțime de oameni plini de intenții bune. Părea că, în cele din urmă, dreptatea fusese făcută și că primul născut al lui Henric era acum regină legitimă și prima femeie care conducea țara de drept și de fapt. Dar ce fel de regină va fi Maria după traumele suportate și tulburările din educația sa? Pe când era copil, a fost închisă la curte, fiind martoră la comploturile, trădările și zvonurile răutăcioase ce dominau viața curtenilor. Apoi a fost condamnată la izolare, neavând altă companie decât rugăciunile.

Maria a interpretat sprijinul triumfător al mulțimii ca o aprobare a tot ceea ce reprezentau ea și, mai ales, credința catolică. Și totuși, dacă existau două lucruri pe care englezii le detestau, acestea erau puterea papei și cea a Spaniei. După zece zile de la urcarea sa pe tron, pe când regina celebra public prima slujbă, a izbucnit o revoltă. Acest eveniment i-a întărit Mariei convingerea că religia catolică trebuia restabilită, pentru a-și obliga supușii să se întoarcă la singura credință adevărată. Aceasta a fost o eroare de judecată fatală.

La scurtă vreme, Maria şi-a anunţat intenţia de a se căsători cu Prinţul Filip al II-lea al Spaniei, în vârstă de 26 de ani, pe care însă nu îl întâlnise niciodată. Supuşii s-au îndepărtat şi mai mult de ea. Dacă pentru regină această căsătorie îi permitea să-şi asigure un moştenitor catolic pentru tronul Angliei, intenţiile lui Filip erau oarecum diferite. Acesta vedea în Anglia un potenţial aliat pentru Spania în conflictul său cu Franţa. Din exterior, Filip părea a fi partida ideală pentru o regină. Moştenitor al unui imperiu puternic, el era descris ca o persoană fermecătoare şi binevoitoare, chiar dacă trimişii îl socoteau crud, calculat şi sever din cauza felului în care îi trata pe eretici. După anunţul Mariei, pe străzile din Anglia şiroia mult sânge, în timp ce protestanţii ridicau armele împotriva catolicilor. Preoţii au fost bătuţi şi Maria însăşi de-abia a scăpat din ghearele morţii în timpul unei răscoale. Elisabeta, figură emblematică a revoltei protestante, devenea din ce în ce mai populară.

În ciuda tulburărilor sociale, Maria şi-a văzut de planurile ei. Încheind această căsătorie din motive pur religioase şi politice, ea se simţea complet neputincioasă în privinţa sentimentelor pe care noul său soţ le avea pentru ea. La 25 iulie 1554, are loc, la Winchester, căsătoria cu Filip şi se spune că, la sfârşitul ceremoniei, ea era deja îndrăgostită nebuneşte de acesta. După ani întregi de devoţiuni solitare şi de autodisciplină riguroasă, regina, în vârstă de 33 de ani, s-a îndrăgostit lulea de logodnicul ei mult mai tânăr. Cu toate acestea, în timp ce ea vedea în acesta un prinţ strălucitor, el o vedea ca pe o femeie bătrână şi neatrăgătoare, care se îmbrăca prost şi care nu avea sprâncene (trăsătură pe care se pare că o avea în comun cu Henric şi cu Elisabeta). Căsătoria a fost consumată şi, o lună mai târziu, părea că visul reginei de a avea un moştenitor catolic se împlinea. Fericită, Maria şi-a anunţat sarcina.

În flăcări

Maria se concentra pe conflictul cu supușii ei, poziționându-se în afara cadrului catolic. Fiindcă era mânată de convingerea nezdruncinată că îndeplinea voința lui Dumnezeu, ea a primit o poreclă care o va urmări de-a lungul istoriei. „Bloody Mary" a reintrodus legile medievale ale ereziei, ceea ce însemna că toți cei care denunțau credința catolică urmau să fie arși pe rug. În februarie 1555, primii „eretici" au fost executați. Atunci a început domnia terorii. În timpul celor patru ani care au urmat, peste 300 de persoane au fost trimise la moarte: bărbați și femei, țărani, muncitori și practicanți care, de-a lungul vremii, nu mai înțelegeau credințele religioase schimbătoare ale conducătorilor lor. Este adevărat că și sub domnia lui Henric unii eretici fuseseră arși, dar, în trecut, ei avuseseră întotdeauna ocazia să se lepede de credința lor și să scape de rug. Maria a înlăturat această posibilitate: odată ce o persoană era acuzată, nu mai exista iertare.

Anii de calvar pe care îi trăise sub domnia tatălui ei poate că îi răciseră și îi împietriseră inima. În acele zile întunecate, ea se agățase de credința ei și fusese traumatizată atunci când tatăl ei cel necruțător o forțase să respingă autoritatea papală. Era hotărâtă să readucă Anglia spre singura Biserică adevărată și, astfel, să se absolve de teribila trădare a credinței ei. Însă, pe când ea căuta iertarea, supușii ei erau asupriți, iar victimele sale protestante erau aclamate ca martiri. În loc să restabilească religia pe care o iubea, de fapt, ea a distrus-o. Copilul pe care îl purta în pântece, un moștenitor catolic și un viitor rege, era în ochii săi cea mai mare speranță de a converti Anglia.

Sarcina fantomă

În aprilie 1555, pregătirile pentru naşterea regală se încheiaseră, iar Maria se plimba prin palat, cu mâinile pe burta umflată, aşteptând să nască. Versuri în latină şi în engleză anunţând naşterea fuseseră deja gravate în lemn, iar regina şi servitoarele ei brodaseră o plăpumioară şi o pernă potrivite pentru patul copilului. Hăinuţele erau deja scoase, iar moaşele, pregătite. Curtenii aşteptau cu sufletul la gură. La sfârşitul lunii aprilie, zvonurile despre naşterea unui moştenitor masculin s-au răspândit şi, în semn de bucurie, supuşii săi catolici au aprins focuri. Dar zvonurile erau nefondate. Maria a continuat să străbată palatul în lung şi-n lat, iar curtea, să-şi ţină respiraţia. A venit luna mai, apoi a trecut, fără vreo naştere regală. În august, Maria a trebuit să înfrunte teribilul adevăr: nu era însărcinată. Era doar o sarcină fantomă, iar copilul mult aşteptat nu era altceva decât un produs al imaginaţiei sale. Devastată, Maria a căutat sprijin şi consolare din partea soţului ei.

Dar Filip îşi pierduse de multă vreme răbdarea. A anunţat-o că el trebuia să meargă urgent în Ţările de Jos. Maria, isterică, a devenit şi mai patetică, implorându-l să rămână. Ca să o liniştească, Filip a promis vag că se va întoarce şi a plecat în grabă la Amsterdam. A abandonat o femeie neconsolabilă, care număra mărgelele rozariului recitându-şi febril rugăciunile şi trimiţându-i zilnic scrisori.

Filip a reapărut, dar singurul său scop părea să fie acela de a se asigura de ajutorul Mariei în cazul unui război spaniol împotriva Franţei. În căutare de fonduri, el a apelat la Maria, convins că ar putea să o seducă şi să obţină susţinerea ei. Maria era recunoscătoare pentru aceste firimituri de afecţiune şi, în ciuda opoziţiei acerbe a guvernului, ea a declarat război Franţei în

iunie 1557. Satisfăcut, Filip s-a retras repede, iar Anglia a răsuflat uşurată după plecarea lui. Şi asta pentru că zvonurile despre încoronarea lui Filip, pe care îl recunoştea oficial ca rege al Angliei, erau tot mai numeroase.

Şase luni mai târziu, Maria a anunţat din nou că este însărcinată, dar trupul ei continua să-i joace feste. Cum rugăciunile regale rămâneau fără răspuns, sănătatea reginei s-a deteriorat, în cele din urmă aceasta căzând în depresie, fără să-şi dea seama că Anglia era sfâşiată din cauza eforturilor sale de a restabili catolicismul. Ţara devenise prada rugurilor, a impozitelor, a spânzurătorilor, a cerşetorilor şi a persecuţiilor. În plus, imposibilul s-a produs: trupele engleze au pierdut Calais în favoarea francezilor. Ele păstraseră Calais vreme de peste două sute de ani, iar pierderea oraşului va fi considerată una dintre cele mai mari eşecuri ale domniei Mariei.

Grav bolnavă, Maria s-a retras în apartamentele ei şi a numit-o moştenitoare pe Elisabeta. Ea şi-a modificat testamentul, astfel încât după moartea sa, Filip să nu mai aibă niciun rol în guvernul englez. Recunoaşterea protestantei Elisabeta ca moştenitoare trebuie să fi fost dificilă. În plus, mama vitregă a acesteia, spre deosebire de mama reginei, nu provenea dintr-o linie regală distinsă.

„Dacă la moartea mea îmi veţi deschide inima, veţi găsi gravat în ea numele Calais." – Maria I

În timp ce depresia paranoică a Mariei se agrava, ea a căzut pradă din nou şoaptelor şi comploturilor din copilărie şi a început să vadă duşmani peste tot. Rareori ieşea din camera ei, iar atunci când o făcea, purta armură. Şi-a petrecut ultimele clipe din viaţă bocind şi gemând. Aceste lacrimi ar fi fost destinate copilului care a rămas pentru totdeauna o fantomă a imaginaţiei

ei febrile. Poate că plângea și pentru țara pe care nu fusese în stare să o slujească. La sfârșitul domniei Mariei, ereticii continuau să fie arși pe rug, iar regina era deopotrivă temută și urâtă de către supușii săi. Cum sănătatea ei se șubrezea tot mai mult (se crede că suferea de cancer ovarian sau uterin), ea l-a implorat pe Filip să vină să o vadă pentru ultima oară, dar acesta a refuzat, pretextând chestiuni oficiale. Pe patul de moarte, Maria și-a chemat doamnele de companie și le-a cerut „să rămână mereu fidele credinței adevărate". La 17 noiembrie 1558, la 42 de ani, Maria și-a dat ultima suflare. Vreme de multe secole, data morții sale va fi o zi de sărbătoare.

Maria I a fost un personaj tragic, chinuită de toți cei care au cunoscut-o și au trimis-o fără milă în cărțile de istorie din cauza modului crud în care i-a tratat pe protestanți. Dar prima trădare, și poate cea mai crudă, a fost cea a tatălui său, Henric al VIII-lea, a cărui aroganță în căutarea unui fiu a afectat-o mult în cele din urmă. Prințesă, care inițial părea atât de promițătoare, iar apoi regină, a cărei țară simțea că ea era conducătoarea de drept, Maria I nu era de fapt bine înzestrată pentru misiunea sa. Suferințele pe care Maria le-a îndurat din partea celor pe care îi iubea o făcuseră neîndurătoare și îi înghețaseră inima. De aceea, domnia ei a fost marcată de violență și de persecuții. În timp ce lumea ei se prăbușea, ea s-a agățat și mai mult de credința ei, fără să înțeleagă refuzul poporului de a se converti.

Maria nu a izbutit să devină niciuna dintre cele trei persoane la care visa: regină, soție și mamă. Numele „Bloody Mary" îi este poate atribuit pe bună dreptate, dar poate că mai corect ar fi trebuit să fie numită „cea mai nefericită regină, soție și femeie".

ELISABETA BÁTHORY

Aceasta a fost femeia Dracula căreia îi plăcea să facă băi de sânge.

> *„Această femeie este atât de crudă încât este imposibil ca faptele şi cruzimile sale să-şi găsească vreo justificare"*, a declarat avocatul său, Benedict Deseo, în timpul procesului Elisabetei Báthory.

Contesa Báthory s-a născut în anul 1560 şi a murit în 1614. A fost Dracula în fustă. Se spune despre aceasta că a inspirat, împreună cu Vlad Dracul, romanul gotic „Dracula", al lui Bram Stocker. Contele Dracula era un vampir care locuia într-un castel din Transilvania şi care bea sângele fetelor îngrozite pe care le atrăgea în bârlogul său.

Contesa Báthory ar fi ucis peste 650 de fete pentru a putea face baie în sângele lor. Elisabeta Báthory se privea în oglindă, în timp ce tânăra ei servitoare îi pieptăna părul negru şi strălucitor, de care era foarte mândră. Riduri mici începeau să-i apară în jurul ochilor, ceea ce nu a întârziat să o îngrijoreze. O înfuria şi stângăcia cu care servitoarea o pieptăna. Temându-se ca stăpâna ei să nu se supere din nou, tânăra a tras peria prea tare prin păr, iar contesa a ţipat. Cu ochii care parcă aruncau flăcări, s-a

înfuriat pe fata înspăimântată și a bătut-o. Unghiile ei lungi au zgâriat mâna servitoarei. Cursese destul sânge și câteva picături stropiseră mâna contesei, care a alungat-o pe fată ocărând-o într-un acces de furie.

După câteva zile, contesa a observat că acea porțiune de piele părea extrem de strălucitoare. Un fior de emoție i-a străpuns inima. Încântată, Elisabeta a observat pe mâna ei „strălucirea translucidă a unei lumânări aprinse de altcineva". A zâmbit în fața imaginii din oglindă și a celor câteva riduri. Era ușor să facă rost de sânge. Oare tocmai descoperise secretul tinereții veșnice?

Elisabeta Báthory este considerată un monstru sadic și o ucigașă în serie. Crimele ei au fost atât de atroce, încât chiar și într-un moment în care brutalitatea era ceva obișnuit, iar viața oamenilor nu valora foarte mult, ea își șoca și își dezgusta contemporanii. La începutul secolului al XVI-lea, ea ar fi torturat și ucis 650 de fete, majoritatea fiind servitoare. Unii povestesc că se scălda în sângele lor pentru a șterge semnele lăsate de trecerea timpului. Nu este deci de mirare că, având o poftă nepotolită de sânge, ea a trăit mulți ani într-un castel lugubru cocoțat pe stânci, în Transilvania.

Semne care prevesteau dezechilibrul

Elisabeta Báthory (Erzsébet Báthory), fiica baronului George Báthory și a baronesei Anna Báthory, s-a născut în anul 1560 într-o familie puternică protestantă din Ungaria, în care numeroși membri ocupau poziții importante. Era înconjurată de lingușitori îngăduitori care au crescut-o astfel încât să se creadă superioară. Într-adevăr, slujitoarele ei erau angajate pentru a-i satisface toate capriciile. Vărul său, Ștefan Báthory, a devenit principe al Transilvaniei în 1571, pe când ea avea 11 ani, iar mai târziu,

acesta a devenit regele Poloniei. Un alt văr al său a fost numit palatin (vicerege) al Ungariei.

În parte din cauza originilor sale aristocratice, în familia Báthory există dovezi ale unui comportament psihotic extrem, care astăzi ar atrage atenția medicilor. Căsătoriile consanguine, obișnuite la vremea aceea – în special în familia Báthory –, erau considerate drept un mod de a păstra puritatea sângelui nobil, având consecințele fizice sau psihice pe care astfel de practici le pot provoca.

Una dintre mătușile Elisabetei era renumită pentru cruzimea ei, iar unul dintre unchii săi era un criminal oribil care pierduse orice legătură cu realitatea.

Elisabeta a dat semne de dezechilibru mental încă de când era mică. Era predispusă la accese incontrolabile de furie și suferea, de asemenea, de crize de epilepsie.

O copilărie stabilă ar fi putut-o ajuta să se lupte cu demonii ei, numai că adeseori ea era martora unor acte de tortură săvârșite de oficiali pe proprietatea familiei, precum și a unor execuții publice. Potrivit Elisabetei, slujitorii și țăranii erau „ființe neevoluate" și de-abia dacă puteau fi numiți oameni. Încă de foarte devreme, ea a manifestat o oarecare indiferență față de durerea lor.

Elisabeta era o femeie extrem de cultivată pentru epoca ei și avea un talent deosebit pentru limbile străine. În timp ce mulți oameni care proveneau din înalta societate erau încă analfabeți, ea era capabilă să citească și să scrie în maghiară, greacă și latină. Se spunea despre aceasta că era foarte frumoasă, că avea pielea de alabastru și ochii mari și negri. Trebuia să fii nebun să nu îi remarci frumusețea.

Pe lângă faptul că era cultivată, Elisabeta a dobândit repede o experiență sexuală, oferindu-și favorurile unui țăran. În 1574, la vârsta de 14 ani, a născut o fiică, pe care a fost nevoită să o

abandoneze şi să o încredinţeze spre adopţie unei familii de ţărani. Este cert că acest abandon forţat care îi atribuia fiicei ei rolul de ţărancă nu a făcut decât să-i accentueze dezechilibrul mental care o afectase deja. Fără a mai vorbi de umilinţa de a-şi fi pierdut virginitatea într-un moment de rătăcire sexuală cu un ţăran incult, analfabet, care făcea parte din categoria socială pe care o disprețuia cel mai mult.

În anul 1575, la scurt timp după ce a născut, s-a căsătorit cu contele Ferenc Nádasdy, în vârstă de 25 de ani, cu care era logodită de când avea 11 ani. Familia lui Nádasdy nu era la fel de prestigioasă ca familia Báthory. Mama lui, Orsolya, a fost cea care a insistat ca logodna să aibă loc. Fără îndoială că aceasta din urmă îşi imagina că va avea o noră foarte docilă. Şi nu a trecut mult timp până să-şi dea seama că nu aşa stăteau lucrurile.

Nunta a adunat laolaltă numeroşi demnitari europeni, printre care împăratul Sfântului Imperiu Roman Germanic.

Elisabeta şi-a păstrat numele de fată, iar proaspătul mire l-a adăugat pe al acesteia la numele său, pentru a-şi asigura astfel mai mult prestigiu. Tânăra mireasă a părăsit casa părintească şi s-a stabilit cu Ferenc la Castelul Sárvár. Ea a devenit stăpâna proprietăţii familiei Nádasdy, situate în munţii Transilvaniei, pe teritoriul României de astăzi. Închisă într-un castel sumbru, alături de un soţ considerat drept un atlet şi un războinic, dar care în propria casă nu era deloc văzut ca vreun erudit, Elisabeta a început să se plictisească.

Jocuri sadice

Elisabeta a descoperit cu surprindere că ea şi soţul ei cel analfabet aveau mai multe în comun decât şi-ar fi putut închipui. Spre marea sa plăcere, Ferenc i-a arătat oribilele metode de tortură

pe care le învățase în război. Deseori, acesta lipsea mult timp de acasă pentru a se bate cu turcii, dar când era la castel, petrecea ore întregi inventând noi metode de tortură pentru dușmanii săi și perfecționând arme care să provoace o durere cât mai mare. Curând, el și Elisabeta au început să pună în aplicare fanteziile lor sadice pe slujitorii lipsiți de apărare. Erau, într-adevăr, siguri că, în calitate de membri ai unei familii puternice, se aflau deasupra legii și nimeni nu le-ar putea pune la îndoială faptele. Au ales la întâmplare o slujnică săracă, au uns-o cu miere și au obligat-o să stea întinsă timp de mai multe zile servind astfel drept festin pentru insectele înfometate.

În timpul absențelor sale, contele lăsa în urmă o soție care se plictisea și care bântuia pe holurile întunecoase ale castelului pentru a inventa distracții din ce în ce mai sadice. Agasată de îndelungatele campanii militare ale soțului și ducându-i dorul partenerului ei ucigaș, Elisabeta și-a făcut mai mulți amanți. O dată chiar s-a hotărât să fugă cu un tânăr nobil, dar această poveste nu a durat foarte mult. Poate că amantul și-a dat seama că Elisabeta avea gusturi pe care el nu le împărtășea. În orice caz, ea s-a întors la Castelul Sárvár și l-a implorat pe soțul ei să o ierte. Contele i-a cerut să-și îndeplinească datoria de soție și să-i ofere un moștenitor. În anul 1585, Elisabeta a dat naștere unei fete, Anna. În cei nouă ani care au urmat, ea i-a mai dăruit contelui încă două fete și un băiat, Paul. Contele Nádasdy a cerut totodată ca mama lui să locuiască la castel pentru a-i urmări soția cea devoratoare de bărbați, ceea ce nu a fost deloc ușor de acceptat. Așa cum fusese plănuit, contesa Orsolya Nádasdy a venit, însă Elisabeta a urât-o chiar din prima clipă. Cu toate că sosirea soacrei i-a deranjat cu siguranță activitățile, acestea nu au încetat. Ușile dormitorului său și ale celulelor erau suficient de groase pentru a înăbuși țipetele. Se spune că Elisabeta ar fi construit un instrument de tortură numit „Fecioara de fier". Avea forma unei femei, era îmbrăcat

într-un costum fastuos și purta o perucă bogată. Ea i-a cerut unei servitoare să-i aranjeze o bijuterie și, în acel moment, Fecioara de fier a apucat-o și a înjunghiat-o cu țepii pe care îi avea legați de piept până când sărmana fată a murit. La vremea respectivă, zvonurile și bârfele curgeau, înflorite puțin și de imaginația oamenilor.

O adunare de vrăjitoare rele

Din păcate, Elisabeta nu a avut modele care să fi putut exercita o bună influență asupra ei. Dimpotrivă chiar, oamenii din jurul ei păreau să-i considere comportamentul ca fiind perfect normal. Mătușa ei bisexuală, care susținea că este vrăjitoare, era încântată să-și vadă nepoata exersându-și cruzimea. Elisabeta era intrigată de sexualitatea mătușii ei și părea pregătită să exploreze toate posibilitățile care i se ofereau.

Prietenii ei apropiați erau Iloni Joo, fosta ei doică, Dorothea Szentes, cunoscută sub numele de Dorka, o țărancă ce se pretindea vrăjitoare și valetul sadic Johannes Ujvary, cunoscut sub numele de Ficzko, despre care se spunea că era pitic. Părea puțin probabil ca acest grup de prieteni să considere comportamentul Elisabetei ca fiind supărător. Așa că toți au devenit confidenții și complicii ei.

Persoanelor din acest grup oribil le plăcea să bată servitorii cu biciul și bâta până când îi făceau să urle de durere. De asemenea, se distrau arzându-i cu fierul înroșit, chiar dacă acest obiect nu era destinat unei asemenea utilizări. Mai mult, forțau fetele tinere să stea afară, goale, în frigul glacial al iernii transilvănene și, de la o fereastră, aruncau peste ele găleți cu apă rece. Cele mai multe dintre aceste fete mureau rapid din cauza hipotermiei. Strigătele și gemetele victimelor răsunau pe coridoare și în celulele

temniței aflate sub Castelul Sárvár, în timp ce copiii Elisabetei se jucau în luxul și în confortul camerei lor, așteptând vizita mamei, care le zâmbea cu îngăduință. Contesa era faimoasă pentru calitățile ei de mamă devotată. Dar, odată ce închidea ușa în spatele copiilor ei, se transforma într-o stăpână crudă de care slujitorii învățaseră să se teamă.

Elisabeta a început să inventeze propriile torturi și propriile maleficii satanice împotriva oamenilor care îi datorau bani. Îi scria adesea soțului ei și îi explica detaliile ultimelor sale sacrificări. Iată ce descria, cu o plăcere evidentă, într-una dintre scrisorile sale:

> *„Thorko m-a învățat o nouă vrajă minunată. Prindeți o găină neagră și omorâți-o în bătaie cu o trestie albă. Păstrați sângele și întindeți-l peste dușman. Dacă nu-l puteți întinde pe corpul vrăjmașului, luați o haină de-ale lui și înmuiați-o în sânge."*

Nu vom ști niciodată cât de mult o încuraja contele pe soția lui în activitățile sale crude, dar nu este nicio îndoială că el a fost primul ei mentor. Atunci când acesta a murit, în anul 1604, din cauza unei răni infectate, a fost salutat ca un erou național, „Eroul Negru al Ungariei". Elisabeta, pe atunci unul dintre cei mai bogați moșieri din țară, s-a bucurat să-și arate noua putere. A alungat-o pe soacra sa din castel. Se crede că Orsolya, înțeleaptă, și-a luat nepoții cu ea. Elisabeta, scăpând de orice constrângere, a reușit să satisfacă toate capriciile monstrului care sălășluia în ea.

Gustul pentru sânge

Elisabeta a început prin a merge la curtea regală austriacă, la Viena. Mai târziu și-a petrecut cea mai mare parte din timp

în ceea ce devenise reşedinţa sa preferată, Castelul Cachtice, o cetate impunătoare situată la nord de râul Vah, în nord-vestul Ungariei. Aici a cunoscut-o pe Anna Darvulia, o femeie care îi semăna şi al cărei gust pentru sadism era la fel de pronunţat ca al ei. Cele două femei au avut o legătură şi este posibil ca Anna să o fi iniţiat pe Elisabeta în riturile satanice şi în diabolism. Însă contesa părea tot mai preocupată. Într-adevăr, în ciuda puterii pe care o exercita, nu putea să conceapă că îşi va pierde frumuseţea de care era aşa mândră. Petrecea ore în şir admirându-se în oglindă, cu părul lung şi negru încadrându-i cu grijă chipul, cu tenul său palid care strălucea în lumina lumânării, cu mâinile netezind mătasea ce-i acoperea chipul senzual. Numai că atunci când se apropia de lumânări, imaginea pe care oglinda i-o întorcea era diferită. La 43 de ani, începeau să îi apară primele riduri. Dacă ar putea descoperi secretul tinereţii veşnice...!

În nebunia ei, a hotărât că tot ce-i trebuia pentru a-şi recăpăta frumuseţea de odinioară era sângele unei fecioare. Ajutată de Dorka, ea a străbătut satele în căutarea unor tinere inocente şi le-a oferit un post de slujnică la castel. Sărmanelor ţărănci le era cu neputinţă să refuze o asemenea ofertă. Ele nu puneau decât câteva întrebări în timp ce erau deja urcate în căruţe. Elisabeta le-a adus într-o căsuţă aflată la poalele stâncii unde se înălţa castelul. De acolo, erau duse într-un labirint de beciuri subterane până la un pasaj secret ce ducea direct la temniţele în care fetele urmau să fie ucise. Potrivit legendei, contesa se scălda în sângele lor. În acest moment, este neîndoielnic că aceasta uitase de orice prudenţă.

Faptele Elisabetei nu au putut trece neobservate mult timp. Este posibil ca Marele Palatin al Ungariei, contele Thurzo, unul dintre verii săi, să fi fost la curent, dar se prefăcea că nu ştie nimic, pentru a proteja numele Báthory. Însă în anul 1609, după

moartea amantei sale, Anna Darvulia, Elisabeta a mers încă şi mai departe.

Curând după moartea Annei, Elisabeta şi-a găsit o nouă complice, la fel de entuziastă, Erzsi Majorova. Împreună cu grupul de vrăjitoare, ele au stabilit un plan ce le viza pe fetele din familii nobile care întâmpinau dificultăţi financiare. Hotărâse că sângele de ţăran nu avea efectul dorit asupra pielii şi că avea nevoie de un „leac" mai bun pentru ca miracolul să se înfăptuiască. Curtea nobilă de la Cachtice a Elisabetei, foarte bine organizată, era locul ideal pentru fetele care îşi doreau o bună educaţie. Când contesa a anunţat public că deschide o şcoală pentru tinerele fete, vecinii săi aristocraţi au fost încântaţi. Bunăcuviinţa era esenţială dacă fiicele lor doreau să-şi găsească o partidă bună. Elisabeta a anunţat că şcoala dispunea de 25 de locuri, care vor fi oferite celor mai bune candidate.

Căruţele au început să sosească la Cachtice, aducând astfel oile în gura lupului. Multe dintre aceste fete făceau parte din familia contesei, dar asta nu avea nicio importanţă. Era evident că vechiul proverb „Sângele apă nu se face." nu o interesa pe Elisabeta.

Secretele castelului

În timp ce contesa îşi pierdea controlul asupra nebuniei ei ucigaşe, părea să nu mai facă niciun efort pentru a încerca să o ascundă. La început, când o tânără era omorâtă, ea era înmormântată pe proprietatea Cachtice de către un pastor local. Cum numărul morţilor creştea tot mai mult, pastorul Janos Ponikenuz a început să aibă unele bănuieli. De aceea, el a început să refuze să îngroape fetele şi era chiar gata să depună mărturie în instanţă. Cu siguranţă că observase cicatricile şi arsurile de pe trupurile tinerelor. Un alt pastor a întrebat-o pe contesă de ce fetele aveau

atâtea semne pe corp. Ea însă i-a dat un răspuns arogant: „Nu mă întrebați cum au murit. Doar îngropați-le."

O poveste spune că un bărbat foarte îndrăgostit care venea din Cachtice a fost atât de devastat din cauza pierderii iubitei lui, încât a intrat în castel și a descoperit atrocitățile pe care le comitea Elisabeta. El a denunțat-o pe contesă vărului acesteia, Thurzo, Marele Palatin. Toată lumea aflase de dispariția țăranilor, dar acum că fetele din clasa aristocrată începeau și ele să dispară, nu mai era cazul să bage capul în nisip. Unchiul Elisabetei, regele Poloniei, a fost cel care a solicitat deschiderea unei anchete. Marele Palatin a decis să o conducă personal pentru a salva reputația familiei. La 30 decembrie 1610, Thurzo a făcut o descindere la Castelul Cachtice.

Parlamentul maghiar nu se întrunea de obicei de Crăciun, ceea ce i-a permis lui Thurzo să acționeze fără a fi necesar să-l mai informeze. Ușa castelului s-a deschis scârțâind, dezvăluind în cele din urmă teribilele sale secrete.

Rezultatele investigației păreau mult prea atroce pentru a fi înregistrate. Unele fete în agonie, iar altele deja moarte zăceau pe jos. Celelalte tinere care așteptau să fie eliberate au fost găsite închise în celule. Anchetatorii au reușit să elibereze câteva supraviețuitoare înainte de a merge la etaj în căutarea contesei. Aici erau în plină desfășurare o orgie de beție și o ședință de tortură. Complicii Elisabetei, Dorko, Iloni Joo și Ficzko au fost arestați și ridicați. Elisabeta a fost ținută prizonieră în propriul castel. Toți rămâneau surzi la furia ei. În sfârșit, jocurile ei oribile se încheiaseră.

În secolul al XVII-lea, puțini dintre membrii aristocrației maghiare au fost urmăriți penal. De fapt, aristocrația era de obicei considerată ca fiind mai presus de lege. Dar la 2 ianuarie 1611, judecătorul Theodocius de Szulo a luat în considerare probele

îndreptate împotriva Elisabetei Báthory şi a complicilor ei. Douăzeci şi unu de judecătorii l-au asistat în timpul procesului. În zilele şi săptămânile următoare, au fost strânse mărturii ale servitoarelor şi ale fetelor care supravieţuiseră. În fiecare zi, peste 35 de noi martori ieşeau din umbră. Tuturor li se puneau aceleaşi întrebări: cine, cum, ce şi unde? Prezenţa Elisabetei nu a fost niciodată necesară. Fiul ei, Paul, a scris o scrisoare în care implora iertarea mamei sale. El a fost singurul care a apărat-o. Fiicele ei nici nu mai voiau să audă de ea.

La sfârşitul procesului, contesa Báthory a fost acuzată ca fiind vinovată de comiterea a 80 de crime. Jurnalul ei, în care scrisese numele a 650 de fete, a servit drept dovadă. Mult timp s-a crezut că, dacă ofiţerii însărcinaţi cu ancheta ar fi mers şi în alte părţi ale ţării, ar fi descoperit noi cadavre. Deşi a fost imposibil să se găsească toate numele fetelor ucise, vinovăţia Elisabetei era indiscutabilă. Ea a devenit celebră sub numele de „Monstrul Naţional al Ungariei". Complicii săi au fost decapitaţi sau arşi pe rug pentru vrăjitorie şi vampirism, dar Elisabeta nu a fost niciodată condamnată oficial. Dat fiind că era de viţă nobilă, ea nu a putut fi executată. Prim-ministrul din acea perioadă a amânat condamnarea la nesfârşit, ceea ce pentru Elisabeta a însemnat izolarea pe viaţă.

A fost închisă într-o încăpere mică din Castelul Cachtice, înconjurată de oglinzile şi de comorile ei. O crăpătură îngustă era folosită pentru a-i da mâncarea, iar deasupra se afla o fereastră minusculă. Nimeni nu a ştiut dacă această fereastră ilumina suficient încăperea pentru ca Elisabeta să observe că îşi pierde frumuseţea. Nimeni nu se apropia de ea, cu excepţia temnicerului care îi aducea masa. Singurul sunet pe care contesa îl auzea era chiţăitul şobolanilor ce mişunau prin castel. Ea a murit patru ani mai târziu, la vârsta de 54 de ani, fără să-şi fi exprimat vreo remuşcare.

Pe lângă depravarea sa nesănătoasă, și alți factori au contribuit la căderea contesei. Elisabeta Báthory s-a opus Habsburgilor, aflați atunci în fruntea regatului, și și-a exprimat în mod deschis dorința de a vedea o Transilvanie mai independentă. Vărul său, George, dimpotrivă, era un susținător înfocat al Habsburgilor. Regele îi datora bani, iar ea i-a cerut înapoi. Poate că era și în interesul familiei să se descotorosească de contesă, dar poveștile și mărturiile sunt mult prea numeroase ca să fi fost inventate.

Unii istorici au luat în considerare o menopauză dificilă ce i-ar fi putut explica acest comportament. Dar este mult mai probabil ca Elisabeta să fi înnebunit încă de la o vârstă fragedă și ca, din fericire sau din nefericire, să fi întâlnit un grup de oameni la fel de tulburați ca ea. Nu încăpea nicio îndoială că era inteligentă, logică și persuasivă și că putea să-și influențeze prietenii care aveau o poziție inferioară ei. Faptele sale oribile se află la originea unor mituri și legende. Deși este greu de distins între adevăr și ficțiune, s-ar putea ca niciun criminal în serie să nu fi fost la fel de depravat și de eficace precum contesa sângeroasă a Ungariei.

ECATERINA a II-a A RUSIEI

„Eram foarte prietenoasă și înzestrată cu o înfățișare oarecum atrăgătoare. Plăceam de la prima vedere, fără să mă folosesc de artificii sau de îngrijiri în acest scop."

– Ecaterina a II-a

Născută în anul 1729 într-un colț al Germaniei și decedată șaizeci și șapte de ani mai târziu undeva în Rusia, „Ecaterina cea Mare" a fost un despot decadent, o împărătească ambițioasă și neîndurătoare.

La început, căsătoria ei aranjată – așa cum era obiceiul vremii – cu viitorul țar Petru al III-lea a deschis ușa dorințelor sale de putere. Plănuirea unui complot pentru alungarea de pe tron a propriului soț, pe de o parte împotmolit între lipsa de inteligență sau slăbiciunea intelectuală, iar pe de altă parte suferind de nevroze, poate fi de înțeles într-o abordare a mentalității feminine.

Complotul

În timp ce Ecaterina stătea întinsă, trează fiind, a auzit mișcarea mult așteptată care venea de afară. Alexei Orlov a urcat

în camera ei, șoptindu-i că venise timpul să acționeze împotriva țarului Petru al III-lea, soțul ei.

Ecaterina s-a îmbrăcat cu o rochie neagră, simplă, de doliu, ținută impusă de moartea fostei țarine, și l-a urmat pe Alexei într-o trăsură ascunsă sub copaci. Profitând de întunericul nopții, trăsura ponosită, lipsită de ornamente, s-a îndreptat în grabă spre cazarma regimentului Izmailovski, unde o aștepta armata. Când a coborât din trăsură, Ecaterina părea vulnerabilă și, fără podoabele ei obișnuite, nu avea o alură imperială. Cu toate acestea, înfățișarea ei modestă ascundea abilitățile unui conducător experimentat. A tras aer adânc în piept și le-a cerut soldaților să se adune în jurul ei: „Am venit să vă cer protecția. Țarul Petru a dat ordin să fiu arestată. Mă tem pentru viața mea."

Vorbele ei au avut un efect dramatic. Soldații s-au aruncat la picioarele ei, sărutând mâinile și jurând credință viitoarei lor împărătese. Privind capetele plecate, Ecaterina a simțit că bătălia era deja câștigată și s-a bucurat la gândul că soțul ei urma să plătească pentru umilința pe care i-o provocase atâta amar de vreme.

Ecaterina cea Mare, o mică prințesă germană care se căsătorise cu țarul Petru al III-lea, a condus singură Rusia după o lovitură de stat militară. Ea a revendicat tronul ca și cum acesta i s-ar fi cuvenit, domnind asupra vastului ei regat cu o mână de fier. Ecaterina a II-a a încurajat occidentalizarea, a introdus reforme în educație și în sistemul juridic și a înființat spitale. Cu toate acestea, ideile sale liberale nu-i avea în vedere pe iobagi, a căror situație s-a agravat considerabil sub domnia sa și a căror ranchiună reprezenta o amenințare serioasă.

Evenimentele din Franța, unde aristocrații înfumurați au fost conduși la ghilotină, au determinat-o pe Ecaterina să fie atentă la gloatele rebele din țara ei. La sfârșitul domniei țarinei, Rusia devenise una dintre cele mai mari puteri ale lumii. Dar un număr

mare de ruşi au plătit un preţ mare, iar ţarina a pus bazele viitoarei naşteri a Rusiei actuale. Tendinţele sale megalomane au devenit din ce în ce mai vizibile pe măsură ce puterea sa creştea, iar acestea s-au exprimat şi în ceea ce a fost descris ca un apetit sexual nesăţios.

O prinţesă germană

Ecaterina cea Mare s-a născut în anul 1729 în portul maritim prusac Stettin, actualul Szczecin din Polonia, sub numele de prinţesa Sophie Augusta Fredericka, fiica prinţului de Anhalt-Zerbst şi a soţiei sale Johanna Elisabeth de Holstein-Gottorp. Pe când era doar un copil, micuţa Sophie petrecea ore în şir privindu-şi arborele genealogic şi, mai târziu, ea se va gândi la aceste momente din copilărie. „Ideea de coroană a început să-mi treacă prin minte ca o arie muzicală", spunea ea. Dar această „arie" neîncetată era probabil inspirată de către mama sa ambiţioasă, a cărei familie a avut legături cu Rusia şi al cărei unic scop era să-şi vadă fiica devenind împărăteasa Rusiei. Cu câţiva ani în urmă, fratele Johannei aproape că reuşise să se căsătorească cu împărăteasa Elisabeta, dar promisiunea unei puteri dinastice s-a sfârşit nemilos atunci când acesta a murit subit de vărsat. Din acea zi, Johanna era hotărâtă să stabilească o legătură directă cu familia regală rusă. Ea însăşi era rece, violentă şi neiertătoare în privinţa ambiţiilor sale, iar tânăra Sophie a crescut ştiind că va trebui să fie, cândva, împărăteasa Rusiei sau a altei ţări! În anul 1744, când împărăteasa Elisabeta a invitat-o pe Sophie să se întâlnească cu viitorul moştenitor, pe care aceasta îl adoptase, Marele Duce Petru, prinţesa avea doar cincisprezece ani. Dar ştia că trebuia să profite de această oportunitate.

Sophie a impresionat-o pe împărăteasă. Era plină de viață, inteligentă și atrăgătoare, având ochi albaștri, părul lung și negru și o statură atletică. Aceste calități, în plus față de sângele ei albastru, o făceau perfectă pentru rolul de noră și de potențială împărăteasă. Din păcate, împărăteasa nu era foarte mândră de moștenitorul ei, fiul fiicei sale Anna și al Ducelui de Holstein-Gottorp. El era, de fapt, văr de gradul al doilea cu Sophie. Dezvoltarea mentală și fizică a viitorului țar era, în mod vizibil, foarte limitată. Era arogant, aspru și obsedat de glumele proaste. Crescut în Prusia până la vârsta de paisprezece ani, el nu-și ascundea ura față de Rusia, a adoptat doctrinele luterane ale Prusiei și îl admira pe prințul Frederic al II-lea al Prusiei. Văzând că Petru era atât de puțin înzestrat pentru viitorul lui rol, Sophie a decis că ea va acoperi aceste neajunsuri. Așa că a învățat limba rusă și a studiat religia ortodoxă. Știa că pentru a conduce Rusia trebuia să gândească și să trăiască precum rușii. Și-a extins lecturile, incluzând filozofia, politica de stat și dreptul. Plimbându-se toată noaptea prin cameră, repeta tot ce învățase în timpul zilei, cu o dăruire cu totul ieșită din comun pentru vârsta ei.

În mod paradoxal, cu cât Sophie devenea mai sofisticată și mai cultivată, cu atât Petru părea mai odios. Își pierduse deja încrederea în sine. Un episod de variolă l-a lăsat aproape complet chel, iar pielea lui devenise îngrozitor de subțire. A început să bea foarte mult, comportându-se din ce în ce mai grosolan cu viitoarea lui soție. Cu toate acestea, imaginea pe care o avem despre el este poate una părtinitoare, dat fiind că Sophie îl va descrie mai târziu în termeni sumbri pentru a-și justifica propriile fapte. În ciuda tuturor strădaniilor sale, el nu a putut evita căsătoria și, după mai multe amânări, ceremonia a avut loc pe 21 august 1745, în minunata Catedrală a Maicii Domnului din Kazan. Prințesa Sophie a devenit Marea Ducesă Ecaterina Alexeevna, a doua

doamnă a țării. Purtând podoabele ei de căsătorie, prințesei i-a plăcut această metamorfozare în Ecaterina. Ea credea că destinul său era pe cale de a se împlini, chiar dacă acest personaj respingător, vulgar și grosolan care îi stătea alături nu fusese o parte necesară din planul ei de a-și atinge scopurile...

Bătălii în dormitor

Împărăteasa Elisabeta spera că Ecaterina îi va dărui repede un moștenitor. Cu toate acestea, tinerii însurăței păreau să nu știe nimic despre sexualitate. Oamenii au început să creadă că Petru nu era în stare să-și consume căsătoria. Dar Ecaterina, cel puțin, era pregătită să-și asume această provocare, lăudându-se astfel în jurnalul ei intim: „La vremea aceea eram foarte agitată... Cum rămâneam singură, mă urcam călare pe perne și galopam prin pat până nu mai puteam." Activitatea preferată a lui Petru în dormitor consta, dimpotrivă, în a se juca mai ales cu soldățeii. Patul conjugal se transforma într-un câmp de bătălie virtual, Petru strigând ordine unor generali ce îi puneau pe soldați să mărșăluiască printre cuverturi. Se spune că, în acest timp, Ecaterina citea.

Șase ani mai târziu, nu exista încă niciun semn de a face copii. Ecaterina l-a ales pe primul dintr-un șir de amanți, îndrăgostindu-se nebunește de Serghei Saltîkov, un ofițer de armată foarte chipeș. A rămas însărcinată foarte repede. La nașterea lui Pavel, fiul său, nimeni nu credea că este copilul lui Petru, deși îi semăna mult, dar se născuse un moștenitor și întrebările erau acum de prisos. Împărăteasa Elisabeta a luat imediat copilul, declarând că ea îl va crește mai bine decât părinții lui. Despărțită de fiul ei, suportând un simulacru de căsătorie lipsită de suflet și de iubire, Ecaterina și-a găsit consolare în explorările ei intelectuale și filozofice și, într-un registru mai lejer, în viața extravagantă de la curte.

Fiind probabil furios din cauza bănuielilor privind paternitatea copilului, Petru și-a luat o amantă cu care se afișa în văzul lumii pentru a-și umili soția rătăcită. Dar contesa Elisabeta Voronțova nu avea nicio greutate în fața Ecaterinei. Era o femeie oarecare, suferind de strabism, șchioapă, cu urme de vărsat și grosolană. Se purta ca o femeie beată și folosea un limbaj vulgar. Însă Petru considera că vulgaritatea contesei făcea din ea tovarășa de joacă ideală, așa că și-a lăsat soția să-și găsească fericirea în altă parte. Cum timpul se scurgea, iar insultele viitorului țar erau tot mai numeroase, Ecaterina nu se simțea în siguranță. Petru o poreclea „Doamna Spirit" când avea nevoie de sfaturi și se spune că ar fi și lovit-o ca pe un câine. Circulau zvonuri care anunțau că Petru voia să divorțeze, ceea ce îi aducea multe nopți nedormite: viitoarea împărătească nu putea suporta gândul că-și va pierde poziția. În scurtă vreme, ea a declarat chiar că se temea pentru viața ei.

Ecaterina și-a consolidat relațiile cu împărăteasa Elisabeta, soacra ei, și a petrecut mai mult timp cu fiul său, chiar dacă s-a simțit oarecum dezamăgită de acesta. Cele două femei erau prietene apropiate și, la moartea împărătesei, în 1762, Ecaterina a fost cu adevărat copleșită de durere. La funeraliile oficiale, ea a respectat cu strictețe regula doliului, dar soțul ei, spre stânjeneala generală, s-a strâmbat, a întrerupt ceremonia și s-a făcut de râs.

După încoronarea țarului Petru al III-lea al Rusiei și șaptesprezece ani lungi de căsătorie, Ecaterina era sigură că va fi ținta multor comploturi din partea acestuia. Nu era singura care nu avea încredere în el. Și nobilimea era îngrijorată atât de comportamentul lui neghiob, cât și de admirația lui nesfârșită față de prințul Frederic al Prusiei și față de tot ce avea legătură cu Prusia. Dintr-o singură dată, țarul a reușit să înstrăineze armata și nobilimea prin semnarea unui armistițiu cu Prusia în timpul Războiului

de Șapte Ani. Acest armistițiu avantaja Prusia față de țara pe care el o conducea, chiar dacă Rusia era pe punctul de a câștiga. Când Ecaterina a aflat că un complot pus la cale cu scopul de a o asasina a fost cât pe ce să reușească, a considerat că venise timpul să-și adune susținătorii.

Împărăteasa tuturor rușilor

Cu ajutorul lui Grigori Orlov, amantul ei din acea vreme, și al celor patru frați ai acestuia, Ecaterina a complotat să-l îndepărteze pe soțul ei. Știa că, odată ce-și asigura sprijinul armatei, restul Rusiei o va urma. La 14 iulie 1762, în taina nopții, ei s-au dus la cazarma regimentului Izmailovski pentru a cere ajutorul armatei. Câștigându-i pe soldați de partea cauzei sale, Ecaterina a străbătut străzile Moscovei la răsăritul soarelui. Clopotele bisericilor au răsunat, iar soldații apăruți de pe fiecare străduță lăturalnică s-au așezat în spatele ei, formând o procesiune imensă. S-au oprit la Catedrala Maicii Domnului din Kazan unde clerul și întreaga congregație așteptau să le dea binecuvântarea. În cele din urmă, Ecaterina a ajuns la Palatul de Iarnă, unde membrii Senatului i-au jurat credință. Îmbrăcată în uniformă militară și călare pe un cal pursânge, ea își conducea acum oamenii împotriva soțului ei. Puținul sprijin de care acesta se mai bucura a dispărut destul de repede, iar Ecaterina a obținut o victorie rapidă, fără vărsare de sânge. Fără îndoială că a fost prea blândă, date fiind chinurile pe care le suportase din partea lui.

Chiar dacă Ecaterina a reușit să-l îndepărteze pe soțul netrebnic care diviza opinia publică, faptul că ea a preluat puterea printr-o lovitură de stat i-a vulnerabilizat poziția. Europa a fost scandalizată de acțiunile sale și de vestea morții țarului Petru care, întemnițat în Palatul Ropșa, a murit ca urmare a unei colici,

după doar trei zile. În general, se crede că fraţii Orlov au fost cei care l-au ucis, cu încuviinţarea Ecaterinei. Un alt pretendent la tron, ţarul Ivan al VI-lea, cunoscut multă vreme drept „prizonierul numărul 1", a fost ucis în celula sa în anul 1764, cel mai probabil la ordinul ţarinei, chiar dacă, după ce a rămas izolat, de la răsturnarea sa din 1741, el devenise aproape un sălbatic şi nu mai reprezenta o ameninţare reală. Paul, fiul Ecaterinei, care era, ce-i drept, o fire nervoasă, părea să creadă că mama lui era atât de crudă, încât până la urmă îl va elimina şi pe el.

În ciuda indignării exprimate în Europa, Ecaterina era hotărâtă să domnească, mai ales că ea crescuse fiind încredinţată că acesta era destinul ei.

Ecaterina a fost încoronată la 22 septembrie 1762, spre bucuria mulţimii entuziaste. A fost proclamată drept unic suveran şi împărătească a tuturor ruşilor. Îi plăceau podoabele şi privilegiile care au venit odată cu puterea. În ziua în care a devenit împărătească, ea l-a răsplătit pe Grigore Orlov ridicându-l la rangul de conte şi oferindu-i portretul său bătut în diamante. Curtea complexă era renumită pentru extravaganţa sa, majoritatea nobililor purtau costume somptuoase, decorate cu pietre preţioase, iar Orlov însuşi avea o haină cusută cu diamante ce valorau milioane de ruble. Cu toate acestea, în privat, Orlov se comporta ca un tiran, lovind-o pe Ecaterina şi amintindu-i, fără îndoială, că lui îi datora poziţia ei de acum. A presat-o să-l ia în căsătorie, dar simţul ei dezvoltat de autoconservare a făcut-o să îl refuze de fiecare dată. În ciuda exceselor modului ei de viaţă, noua împărătească şi-a luat rolul şi datoria în serios, astfel încât lucra zece ore pe zi, se trezea în fiecare dimineaţă frecându-se energic cu gheaţă şi bând cinci ceşti de cafea neagră.

Messalina din Nord

Comportamentul Ecaterinei, în mare măsură exagerat în relațiile cu ambasadorii străini și cu oaspeții oficiali europeni, era așa-zis scandalos și complet decadent. Aceștia șopteau, atât de tare încât devenise un „fapt", că ținea orgii în cursul cărora invitații se deghizau, iar ea era atât de beată, încât slujnicele trebuiau să taie panglicile corsetelor ei. Este adevărat că a avut mulți amanți, subiect de zvonuri furibunde în cercurile diplomatice, în care a fost poreclită „Messalina din Nord". Cu toate acestea, trebuie să reamintim faptul că ea prețuia mult afecțiunea și că le era credincioasă amanților ei atâta timp cât se afla în centrul atenției lor.

Poporul rus detesta stilul de viață desfrânat de la curte, dar nu avea nimic de comentat în privința politicilor ei de împărăteasă. Când a urcat pe tron, a fost șocată de starea finanțelor și a problemelor sociale ale țării, precum și de corupția și nedreptatea care se răspândiseră ca o molimă. Atunci când a întrebat în Senat despre numărul orașelor din Rusia, nimeni nu i-a putut răspunde. Când a cerut o hartă, nu s-a găsit niciuna. Ecaterina a identificat rapid două dintre principalele ținte ale domniei sale. În primul rând, trebuia să-și consolideze poziția și astfel să-i potolească pe nobili. În al doilea rând, se va concentra pe dobândirea de noi teritorii pentru a crește bogăția și mărimea imperiului. Ea a anexat Crimeea și a preluat controlul Ucrainei.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, soldații germani care năvăliseră într-unul dintre palatele Ecaterinei a II-a s-au întors cu o descoperire extraordinară. Patru încăperi erau destinate exclusiv unei colecții erotice. Picturile, sculpturile, frescele, candelabrele și mobilierul erau împodobite cu motive și personaje care se dedau unor acte ce ar fi putut să pună în umbră Kamasutra.

Colecția, cu siguranță cea mai mare de acest tip din lume, a dispărut misterios după război. Povestea a supraviețuit în istorisirile acelorași soldați germani care, șaizeci de ani mai târziu, încă discutau cu realizatorii de documentare despre descoperirea lor.

Educată în spiritul iluminismului, Ecaterina era hotărâtă să aplice aceste teorii în Rusia. De-a lungul întregii sale vieți, ea a menținut prietenia și corespondența cu filozoful francez Voltaire și a tânjit să fie privită ca un suveran luminat. Se considera „o filozoafă pe tron". A fost patroana entuziastă a artelor și niciun lider rus nu a lăsat atâtea înregistrări scrise ale domniei sale. Ea a îmbunătățit condițiile medicale, a încurajat cercetările în domeniul vaccinurilor și a consolidat comerțul și agricultura. Cu toate acestea, politicile sale erau contradictorii. Chiar dacă ea pretindea că aduce lumina în cele mai întunecate regiuni ale imperiului și se lăuda în fața prietenilor ei filozofi că depășește limitele educației în Rusia, doar două procente din venitul național a fost alocat educației, în timp ce treizeci de procente au fost cheltuite pentru extinderea palatelor.

Un aspect al politicilor Ecaterinei avea să se dovedească o dezamăgire profundă pentru cei care speraseră că ea va reduce privilegiile nobilimii și va îmbunătăți situația disperată a iobagilor. Împărăteasa, pragmatică, știa că tronul său depindea de nobili. În loc să-i priveze de drepturi, ea mai curând i-a scutit de taxe, le-a acordat mai multe drepturi de proprietate și le-a oferit o putere mai mare asupra iobagilor. Le-a atribuit loturi mari de teren și, odată cu pământul, veneau și iobagii care erau vânduți sau moșteniți, asemenea sclavilor.

În anul 1773, furia care mocnea a izbucnit în cea mai mare rebeliune armată pe care țara a cunoscut-o vreodată. Ecaterina a fost nemiloasă în a-i strivi pe rebeli și, doi ani mai târziu, când capul rebelilor a fost capturat, ea a ordonat ca el să fie dezmembrat

şi ars. Văzuse ce se întâmplase în timpul Revoluției Franceze, iar vechea sa loialitate față de scriitorii francezi s-a risipit numaidecât, de îndată ce a văzut că aceştia ţineau partea ţăranilor. O teribilă acuzație împotriva Ecaterinei: la sfârşitul domniei sale, numărul de iobagi s-a dublat, iar prețul lor de cumpărare era mai mic decât cel plătit pentru a lua un câine.

În anul 1774, Ecaterina şi-a găsit un nou iubit, care va avea o mare influență asupra vieții sale. Într-o zi, inspectând un regiment, Ecaterina a observat că panglica de la mânerul sabiei ei lipsea. Un prinţ posomorât şi acru, Grigori Potemkin, a ieşit din rânduri şi i-a oferit-o pe a sa. Acesta s-a îndrăgostit nebuneşte de ea, însă Ecaterina se juca de-a şoarecele şi pisica. Descurajat, el a intrat la mănăstire vreme de un an. Ecaterina a reuşit să-l convingă să se întoarcă la curte, promițându-i „cel mai mare dintre toate favorurile". Între cei doi s-a dezvoltat ulterior o schemă neobişnuită de comportament. Potemkin era deseori absent luni întregi pentru a sluji coroana, dar, înainte de a pleca, alegea un nou amant pentru a încălzi patul împărătesei. Erau extrem de apropiați şi se crede chiar că s-ar fi căsătorit în secret, cu toate că nu există dovezi concludente în acest sens. Prințul va fi răsplătit pentru înțelegerea firii împărătesei: el a fost singura persoană care a guvernat neoficial alături de ea, devenind astfel o figură politică cheie în Europa şi obținând în cele din urmă funcția de guvernator al Ucrainei.

După decesul Ecaterinei, survenit, se pare, în urma unui atac cerebral, la 17 noiembrie 1796, au circulat zvonuri îngrozitoare despre împrejurările morții sale. Acestea se bazau doar pe faptul că împărăteasa fusese activă sexual până la sfârşitul vieții. Fiul său, care nu şi-a iertat mama pentru că l-a ignorat de-a lungul întregii sale vieți, i-a urmat la tron şi a desființat rapid multe dintre politicile sale inovatoare. Este surprinzător că Ecaterina nu a conceput

niciun plan de rezervă pentru a împiedica ascensiunea acestuia la tron, pentru că dintotdeauna îl considerase slab şi neputincios, în timp ce Alexandru, cel mai mare dintre nepoţii ei, ar fi fost, în ochii ei, un ţar mai bun.

Ecaterina a avut întotdeauna o prezenţă impunătoare. Abilitatea politică şi capacităţile sale intelectuale i-au asigurat supravieţuirea. Era o femeie plină de contradicţii puternice, care a abolit pedeapsa cu moartea, dar nu a avut niciun fel de scrupule să reducă la tăcere gurile rele sau să-i lase pe prizonieri să putrezească în lanţuri, nu simţea niciun fel de afecţiune pentru fiul ei, dar îşi adora nepoţii. În timpul domniei sale, s-a dovedit a fi o mare conducătoare datorită căreia Rusia a recuperat din întârzieri şi a ieşit din izolare. Ţara s-a bucurat de o prezenţă dominantă pe scena mondială. Dar, în timp ce împărtăşea în mare parte spiritul liberal al iluminismului, de fapt, Ecaterina conducea imperiul cu o cruzime tenace, demnă de un vechi despot.

RANAVALONA

Ranavalona este o regină din Madagascar. S-a născut în anul 1782 și a murit în 1861. Ida Pfeiffer, exploratoare, va spune despre ea:

„Este una dintre cele mai crude și mai arogante femei din lume. Povestea ei cuprinde doar masacre și orori."

Mulțimea venise de pretutindeni pentru a asista la ceremonia anuală a băii regale. Aceasta a început în momentul în care regina Ranavalona a apărut la balconul palatului său, cu trupul înfășurat într-o pelerină purpurie. Slujitorii ei o purtau cu deferență în spatele unui soi de ecran decorativ. Se auzea clipocitul stropilor de apă, iar prin ecran se vedeau imagini ale servitorilor, onorați că fuseseră aleși să-și îmbăieze regina. Luminile orașului erau stinse, iar focurile acoperite, astfel încât toate privirile să se întoarcă spre ceea ce ar fi putut dezvălui lumina singurului foc rămas, cel care ardea în apartamentele reginei.

În cele din urmă, regina și-a făcut apariția în fața ecranului, cu obrajii îmbujorați și părul strălucitor. Ținea în mână un colț de elefant din fildeș, umplut cu apă din baia ei, cu care a stropit mulțimea, pentru a încheia ritualul. Pe când aceasta pleca, oamenii din mulțime s-au îmbulzit în față, încercând să atingă apa cea prețioasă.

În timpul domniei sale în Madagascar, regina Ranavalona s-a asigurat că tradițiile și independența insulei sunt protejate împotriva oricărei încercări de invadare a ei de către colonişti. Însă, drept urmare, peste o treime din supușii săi și-au pierdut viața. Tiranică, sadică și excentrică, aceasta semna cu mare ușurință sentințele de moarte, făcând între douăzeci și treizeci de mii de victime pe an. Era de origine modestă și, din întâmplare, atrăsese atenția regelui aflat atunci la putere, acesta oferindu-i biletul de intrare în familia regală. Zicala *„Puterea corupe, puterea absolută corupe în mod absolut."* pare să se aplice perfect în cazul Ranavalonei, ea care se credea superioară tuturor constrângerilor omenești. I-a persecutat cu sălbăticie pe toți cei care se convertiseră la catolicism sau care o sfidaseră în orice fel. Îi ura pe occidentali și se credea ocrotitoarea aleasă de zeii malgași.

Insula paradisiacă

Ranavalona, fiica unui modest om de trib, slujitor al regelui Merina din Madagascar, și-a petrecut copilăria departe de frământările și de conflictele pentru putere ce caracterizau atunci politicile de la curte. La sfârșitul secolului al XVIII-lea, luxuriianta insulă Madagascar, situată în largul coastei de sud-est a Africii, atrăgea atenția puterilor coloniale care se luptau între ele pentru stăpânirea acesteia. Pentru Marea Britanie, insula era un important punct de debarcare pe drumul către India, în timp ce Franța, care deținea deja câteva dintre insulele învecinate, era dornică să adauge această bijuterie în colecția sa. Deși dorea să păstreze independența țării sale, regele Andrianampoinimerina, care unificase multe triburi în război și crease un stat centralizat, voia ca occidentalii să-l învețe mai multe despre ce era dincolo de granițele malgașe. Cu toate acestea, mulți preoți și membri

ai triburilor nu prea au apreciat aceste încercări de modernizare. Propriul său unchi a complotat împotriva lui şi a încercat să-l asasineze. Dar tatăl Ranavalonei a aflat de această conspiraţie şi l-a avertizat pe rege. Acesta din urmă, în semn de profundă recunoştinţă, s-a oferit să o adopte pe fiica slujitorului său credincios şi să o crească după eticheta de la curte. Ranavalona a părăsit modesta locuinţă a părinţilor ei, purtând o rochie ponosită şi luând cu ea doar câteva obiecte personale, şi a urcat pe o pantă abruptă care ducea la palatul situat pe o stâncă, în bătaia soarelui dogoritor. Părea sortită unui viitor de prinţesă sau, cel puţin, unei vieţi luxoase şi unui statut la care ea n-ar fi îndrăznit niciodată să viseze. Dar realităţile unei curţi măcinate de conflicte şi pline de pericole, unde execuţiile erau un lucru obişnuit, i-au oferit o educaţie ce o va influenţa pentru totdeauna.

Începutul carnagiului

Regele a căsătorit-o pe fiica sa adoptivă, atunci în vârstă de 22 de ani, cu fiul său preferat, moştenitorul tronului, prinţul Radama. Dar, deşi Ranavalona era mai nobilă decât cele douăsprezece femei din haremul regal, el i-a acordat foarte puţină atenţie. Poate că tocmai această experienţă a oţelit caracterul Ranavalonei. Crescând, ea vorbea din ce în ce mai direct şi nu se sfia să se împotrivească politicilor tânărului prinţ, asemănătoare cu cele ale tatălui său. Şi nici nu avea răgazul să vadă ce ar avea de oferit insulei acei „străini lacomi". Prinţului Radama nu îi plăcea ca politicile sale să fie contestate de o femeie, care făcea doar ce voia ea. De aceea, Ranavalona a început să caute afecţiune în altă parte, sfârşind prin a-şi face un amant.

În anul 1810, Radama a devenit rege. Deşi puterea Ranavalonei a crescut, totuşi ea era frustrată că nu putea influenţa ideile

inovatoare ale soțului ei. Dorind să occidentalizeze modul de viață al poporului său, Radama a permis sosirea mai multor străini pe insulă, printre care mai ales misionari protestanți veniți din Țara Galilor, care au fondat școli și au răspândit Evanghelia. Pe parcursul anilor ce au urmat, regina a asistat neputincioasă la începutul unei religii occidentale care reprezenta o amenințare pentru zeii ei. Dar, în cele din urmă, a venit și momentul ei norocos. În anul 1828, Radama s-a îmbolnăvit grav, iar insula a fost tulburată de agitația politică. Cine avea să-i succeadă regelui, acum că acesta murise? Dat fiind că Ranavalona nu-i dăruise un moștenitor, se părea că prințul Rakotobe, nepotul său, urma să urce pe tron. Obiceiurile malgașe îi îngăduiau totuși Ranavalonei să pretindă tronul. Mai mult, dacă aceasta ar avea un fiu, deși născut dintr-un alt tată după moartea soțului ei, copilul respectiv ar fi regele legitim. Regina știa că, dacă nu se va face auzită, următorul rege ar considera-o drept o amenințare și s-ar descotorosi de ea.

Din fericire, Ranavalonei i s-a oferit ocazia de care avea nevoie. Atunci când regele a murit, doi dintre ofițerii săi au decis să păstreze secretul morții sale până când prințul Rakotobe își va putea lua locul pe tron. Dar iubitul reginei, Andriamihaja, a auzit conversația și s-a grăbit să o povestească Ranavalonei. În timp ce susținătorii prințului Rakotobe dormeau, ea și-a mobilizat propriii adepți și a organizat o lovitură de stat. Se bucura deja de sprijinul preoților, iar binecuvântarea lor însemna că putea pretinde că avea și încuviințarea zeilor malgași. Se asigurase, de asemenea, de fidelitatea a doi generali ai armatei, care îi încurajau opiniile tradiționaliste și care și-au adunat trupele pentru a securiza palatul. Ranavalona a anunțat că ea avea să fie încoronată suverană. Dacă acest lucru nu convenea cuiva, persoana respectivă trebuia să se manifeste de îndată. Din rânduri au ieșit patru ofițeri îndrăzneți, gata

să jure credință prințului Rakotobe. Obiecțiile lor au fost repede scurtate de o ploaie de lovituri de săbii.

La 1 august 1828, în timpul unei ceremonii atent pregătite, Ranavalona a urcat pe un tron de purpură și aur, înconjurată de demnitari îmbrăcați în costum național și, cu mândrie, a jurat credință față de poporul său: „Să nu credeți că sunt o femeie slabă și neștiutoare. Să nu vă întrebați cum o să conduc un imperiu atât de mare. Voi conduce de aici aducând fericire poporului meu și glorie numelui meu. Nu mă voi închina niciunui zeu, ci, mai degrabă, strămoșilor mei. Oceanul va fi limita regatului meu și nu voi ceda nici măcar o părticică din el." În vârstă de 46 de ani, ea devenea, în sfârșit, regina insulei sale paradisiace. Dar promisiunea că va conduce „aducând fericirea poporului său" a fost departe de a fi respectată, mai ales în privința susținătorilor prințului Rakotobe. Ea îi supunea la o moarte atroce și ștergea de fiecare dată orice urmă din linia personală a prințului, pentru a se asigura că niciun viitor descendent nu va veni să-i amenințe tronul. Plăcerea sadică de a admira asasinatele din balconul său regal era doar o mică mostră din barbaria ce va urma. În anul 1829, la mai bine de nouă luni după moartea lui Radama, ea a născut un băiat, pe prințul Rakoto, care, potrivit obiceiului, a fost acceptat ca fiind fiul regretatului rege.

Conducând de la palatul său, situat în vârful stâncii, Ranavalona și-a început domnia despotică. Răstignirile, decapitările, arderile pe rug și ciopârțirea de vii a oamenilor făceau parte, de acum, din viața de zi cu zi. În ciuda acestui carnagiu, ea rămânea vulnerabilă atunci când era vorba de amantul său, Andriamihaja, căruia i-a oferit un post important. Acesta s-a pronunțat, cu multă îndrăzneală, în favoarea modernizării și a influenței străine. Aliații politici ai reginei, tradiționaliști, l-au acuzat de trădare și au cerut să fie supus la *tanguena*, o judecată în care acuzatul

era obligat să mănânce trei bucăți de carne de pui înconjurate de pulberea obținută dintr-o plantă otrăvitoare, *tanguena*. Dacă acuzatul regurgita deodată cele trei bucăți de carne însemna că era nevinovat. În caz contrar, acuzatul era declarat vinovat și condamnat la moarte, dacă, desigur, supraviețuia judecății. Convinsă că iubitul ei nu va reuși să supraviețuiască, Ranavalona a decis să-l exileze, ca o dovadă a iubirii pe care i-o purta. Câteva luni mai târziu, când a auzit că acesta se distra în exil și că avea drept concubină o femeie cu sânge regal și mult mai tânără, regina, într-un acces de durere și de mânie, a luat decizia de a-l condamna la moarte. Nimeni nu trebuia să îndrăznească să se joace cu sentimentele ei.

Un cadou venit din Franța

Era începutul lunii noiembrie, în anul 1831. Un vas naufragiază pe coasta de sud-est a Madagascarului. La bordul ei, Jean Laborde, un producător de arme franțuzești și, mai ales, un aventurier.

Atunci când regina Ranavalona a aflat de prezența lui pe insulă, a întrezărit oportunitatea de a și-l face aliat pentru a proteja independența insulei.

Ranavalona era din ce în ce mai hotărâtă să reziste tentativelor franceze și britanice de a coloniza insula și de a distruge modul de viață malgaș. Însă armele, mai sofisticate și de mai bună calitate, precum și competențele în inginerie ale occidentalilor o intimidau pe regina naționalistă. Cum ar putea să se măsoare cu ei? Ca răspuns la rugăciunile sale, soluția a eșuat pe malul insulei, în anul 1831.

Fiu de fierar, francezul Jean Laborde, mânat de spiritul său de aventură, a plecat în Oceanul Indian în căutare de comori

scufundate. Într-o noapte, a izbucnit o furtună devastatoare care i-a lovit nava de stânci. Când şi-a recăpătat cunoştinţa, acesta şi-a dat seama că, prin minune, se afla pe nisipul strălucitor al unei plaje malgaşe. A avut norocul să fie aruncat nu departe de proprietatea unui francez, de Lastelle. Acesta din urmă a avut grijă de Laborde până când s-a întremat suficient pentru a putea lucra. Dornic să se facă bine văzut de regină, de Lastelle şi-a dat seama că acest francez fermecător, în vârstă de 26 de ani, era poate ceea ce căuta regina. El i-a trimis de veste, prezentându-l pe Laborde ca pe un producător de arme priceput. Ranavalona a explodat de bucurie. Dat fiind că rupsese toate legăturile şi că întrerupsese comerţul cu Marea Britanie, ea rămăsese fără furnizori de arme. Dacă ar putea să-şi pună pe picioare propriul arsenal, Madagascarul ar avea o şansă de a-şi păstra independenţa şi de a-i respinge pe cotropitori. Aceasta l-a chemat pe Laborde, convinsă fiind că soarta i-l trimisese la momentul cel mai nimerit.

Fără ca Laborde să ştie, sosirea lui fusese anunţată de o legendă malgaşă care prezisese că un om alb va fi adus la ţărm, că el se va căsători cu fiica unui rege şi că va conduce insula cu mare înţelepciune şi dreptate. Laborde nu va conduce niciodată insula, dar va juca un rol-cheie pentru viitorul Madagascarului. El a fondat companii care nu numai că produceau tunuri, muschete şi praf de puşcă, dar şi fier, cupru şi oţel. Un adevărat complex industrial care garanta independenţa insulei şi care permitea respingerea aşa-zişilor invadatori francezi şi britanici. Laborde a devenit unul dintre favoriţii reginei, farmecul şi înfăţişarea lui făcând-o să uite că el aparţinea unei naţiuni coloniale. Deşi regina îl considera pe Laborde drept „un sclav alb", ea l-a numit îndrumător al tânărului prinţ Rakoto. Aceste legături strânse dintre regină şi Laborde îi iritau pe tradiţionalişti.

Baia reginei

Ranavalona era încântată să participe la scene dramatice, care aveau scopul de a o arăta în fruntea unui imperiu vast, ocupând aceeaşi stratosferă ca şi zeii malgaşi. Îi plăceau ceremoniile şi riturile străvechi şi era în stare să facă din aproape nimic un întreg spectacol. Ceremonia îmbăierii anuale era cea mai mare măiestrie a sa. Oamenii veneau de departe pentru a asista la spectacol. Odată ce baia se termina, oamenii se îngrămădeau să atingă apa din baie. Ritualul îmbăierii sacre, *fandroana*, făcea parte din sărbătoarea Anului Nou, în timpul căreia se celebrau câteva rituri străvechi. Acest rit se baza pe un vechi obicei care avea ca scop curăţirea oamenilor de păcate într-un lac sacru, iar Ranavalona l-a reorganizat pentru a se ridica la rangul de zeiţă. Supuşii ei o numeau Ma Dieu, ceea ce înseamnă „Dumnezeul meu".

Îmboldită de izbânzile sale împotriva cotropitorilor britanici şi francezi, regina şi-a concentrat atenţia asupra sclaviei. Voia, într-adevăr, să dezvolte economia malgaşă prin vânzarea, în alte ţări, de sclavi proveniţi din alte grupuri etnice ale Madagascarului, mai ales a celor cu origini africane negre. Când Marea Britanie a adoptat *The Emancipation Act* (Legea privind emanciparea), în anul 1834, care prevedea eliberarea tuturor sclavilor, Ranavalona a decis că insula ei nu trebuia să se lase influenţată de idei atât de moderne. De altfel, a anunţat că nimeni nu avea dreptul să se convertească la creştinism, care considera sclavia drept o barbarie. Supuşii săi păreau să se conformeze acestui ordin, cel puţin în public. În realitate, ei continuau să practice creştinismul în secret. Ranavalona nu a tolerat nici măcar o bănuială de neascultare şi a curăţat societatea de toţi trădătorii care s-ar fi putut alia cu duşmanii ei. Se spune că purtarea ei a devenit din ce în ce mai sadică şi iraţională într-o asemenea măsură încât

supușii căzuți în dizgrație erau obligați să-i lingă picioarele, peste care aceasta presărase o pulbere roz otrăvită.

O regină sadică

Laborde, pierzându-și treptat entuziasmul, l-a convins pe prințul Rakoto să scrie guvernului francez pentru a-i cere să preia controlul asupra insulei și să-l instaleze pe tron. Franța a ales să ignore cererea, de teama unui eșec. Ranavalona, obsedată de lupta împotriva creștinismului și a ideilor occidentale, nu a aflat niciodată de acest complot.

În 1857, regina a început să-i persecute pe credincioși. Primii în vizor au fost europenii care locuiau pe insulă, apoi a trecut la propriul popor. Misionarii își făcuseră bine treaba. Într-adevăr, în ciuda persecuțiilor reginei, numărul creștinilor care citeau Biblia și se rugau la noul lor zeu creștea tot mai mult. Dar pentru Ranavalona acest lucru era de neconceput. Pofta ei sadică a devenit tot mai mare, în timp ce mulțimea se aduna să vadă cum erau pedepsiți cei suspectați că practicau în continuare cultul creștin. Oamenii erau decapitați sau aruncați de pe o stâncă pe roci vulcanice ascuțite. Unii au fost fierți de vii, în timp ce alții au fost forțați să bea o otravă înfiorătoare, care le provoca o moarte lentă și cumplită. Cu cât poporul malgaș rezista mai mult, cu atât pedepsele erau mai aspre. Deși era aproape de a ucide o treime din populație, părea incredibil că ea însăși nu a fost asasinată. De-a lungul domniei ei sângeroase, regina s-a putut bizui pe sprijinul tradiționaliștilor și al preoților din vechea religie, hotărâți să împiedice schimbarea.

Loviturile de stat sortite eșecului, îndeosebi cea a lui Laborde și a unui alt francez, Jean-François Lambert, și-au lăsat totuși amprenta asupra reginei. Ei și-au asigurat ajutorul oferit de către

Ida Pfeiffer, o exploratoare, și de către de Lastelle, un vechi prieten al lui Laborde, toți dornici să-l instaleze pe tron pe prințul Rakoto. Însă problemele de comunicare le-au zădărnicit planurile. Ei și-au petrecut următoarele zile temându-se că regina le-a descoperit complotul și că se juca de-a șoarecele și pisica înainte de a se răzbuna. Dar, pe măsură ce timpul trecea, aceștia au început să se liniștească. Regina părea, într-adevăr, fericită, cerându-i Idei să dea recitaluri de pian și ocupându-se de treburile ei, așa cum obișnuia să facă. Atunci când a cerut ca toți europenii să se adune în piață, Laborde și conspiratorii săi au început să transpire. Ranavalona descoperise, într-adevăr, complotul. Dar în loc să-i trimită la o moarte sigură, așa cum avea obiceiul, ea s-a mulțumit doar să-i alunge.

Răsuflând ușurați de această clemență neobișnuită, europenii au plecat într-o călătorie de șapte zile, din capitală spre port. Însă această călătorie nu le-a luat șapte zile, ci 53. Încetiniți dinadins de către oamenii reginei, europenii, în suferință, au dispărut unul după altul, căzând victime ale febrei și foamei. Epuizați, de Lastelle, Laborde și Ida Pfeiffer au reușit totuși să ajungă la navă. Însă Ida, marea exploratoare și aventurieră, a murit câteva luni mai târziu, probabil de malarie, de care se molipsise în timpul cumplitei sale călătorii. La urma urmei, regina nu arătase niciun fel de clemență. Ea urzise un plan ingenios care o ajuta să scape de europeni și să le dea o lecție fără ca puterile străine să o poată considera direct răspunzătoare sau să ceară să se facă dreptate.

După plecarea europenilor, Ranavalona a continuat să-i persecute pe creștini într-un mod și mai inuman. Era din nou stăpână pe domeniul ei și la adăpost de judecata emisarilor străini. Putea face tot ce dorea, iar fiecare an era mai rău decât cel de dinainte. Când a murit, la 15 august 1861, ea ucisese deja o treime din populația malgașă și rezistase colonizării vreme de mai mult

de 30 de ani. Regimul ei despotic a fost unul dintre cele mai catastrofale din istorie. Este posibil ca nebunia care pusese stăpânire pe ea în ultimii săi ani de domnie să fi existat chiar de la bun început. La şase ani de la moartea sa, fiul ei, devenit regele Rakoto, a fost asasinat şi o nouă regină a ajuns pe tron. Ranavalona a II-a era creştină, ceea ce cu siguranţă că a făcut-o pe regina noastră, Ranavalona I, să se întoarcă în mormânt!

Unii susţin că regina Madagascarului a fost demonizată de cei care credeau că numai un bărbat ar putea fi atât de obsedat de putere. Dar faptele vorbesc de la sine. Rapoartele exploratorilor, precum cele ale Idei Pfeiffer, confirmă că, dacă Ranavalona ar fi continuat să domnească, ea s-ar fi putut face vinovată de masacrarea întregii populaţii a insulei. În momentul în care a murit, aceasta era practic nebună, ceea ce ar putea explica sălbăticia ei, fără însă a o ierta. În cei 33 de ani cât a fost la putere, această femeiuşcă a reuşit să ţină piept ambiţiilor coloniale ale Franţei şi Marii Britanii şi să păstreze independenţa Madagascarului. Aceste izbânzi au fost însă obţinute printr-un genocid împotriva poporului insulei paradisiace, despre care ea spunea că o iubea şi a cărei moştenire a pretins că o apăra cu multă credinţă. Date fiind ideile ei absurde, nu avea nicio îndoială că ea reprezenta salvarea Madagascarului şi că urma să fie ridicată la statutul de zeiţă.

CHING SHIH

Ching Shih a fost o femeie uimitoare, care a trăit din 1785 până în 1844, fiind considerată drept cel mai mare pirat din toate timpurile.

Cheng I, puternicul conducător al Confederației Piraților din Marea Chinei de Sud, a dorit să sărbătorească încă o victorie splendidă asupra marinei imperiale chineze. Douăsprezece nave chinezești au fost distruse și alte douăzeci și opt confiscate și adăugate flotei piratерești a lui Cheng I, aflate în continuă creștere. Acesta era atât de încântat, încât a decis să celebreze evenimentul printr-o căsătorie. Astfel că a poruncit să fie aduse douăzeci dintre cele mai frumoase prostituate răpite de către echipajul său. Una dintre acestea le întrecea pe toate. Numele ei era Ching Shih.

Convins că și-a găsit logodnică, Cheng I a început să dezlege frânghiile cu care femeia era legată. Ching Shih a sărit ca o pisică sălbatică, scuipându-l în față și zgâriindu-l. Atunci când unul dintre oamenii lui s-a repezit să o oprească, Cheng a ridicat mâna. O fire atât de aprigă o făcea și mai atrăgătoare în ochii lui. Așa că a încercat să o seducă oferindu-i veșminte, bijuterii și bogății care cu siguranță că erau mai presus de tot ceea ce această femeie de rând își imaginase în cele mai sălbatice visuri.

Dar Ching Shih era ambițioasă. Nu accepta să se căsătorească cu el decât dacă primea jumătate din bunurile lui și dacă amândoi

deveneau comandanți ai flotei Steagului Roșu. Piraților care asistau la scenă așteptau ca șeful lor să-i spună acestei femei că ea va fi ori proprietatea lui personală, ori nimic altceva. Cu toate acestea, au fost dezamăgiți. Recunoscând că găsise o femeie a cărei isteșime putea fi pe măsura vitejiei lui, Cheng a acceptat. Puțin mai târziu, în anul 1801, ei s-au căsătorit. Flota Steagului Roșu își găsise Regina piraților.

Această femeie charismatică va deveni cel mai mare pirat din toate timpurile și cel mai de temut pentru marina chineză demoralizată. La începutul secolul XIX, aceasta domina regiunea dintre Hong Kong și granița cu Vietnamul pe Marea Chinei de Sud și menținea un control sever asupra economiei provinciei Guangdong. Dată fiind atitudinea orientală foarte rigidă din acea epocă în privința femeilor, succesul cu care Ching Shih a insuflat ordinea și respectul grupului său de pirați fără de lege este cu atât mai uimitor. Ea a condus șase flote piratерești (care au stăpânit peste coasta provinciei chineze Guangdong), o escadrilă de 800 de nave și aproape 8.000 de oameni. Unul dintre puținele sale portrete pe care le avem o înfățișează agitând cu putere o sabie, pe o punte înclinată, și luptând cot la cot cu piratii săi. Regina piraților era, de asemenea, faimoasă pentru un simț extrem de ascuțit al afacerilor. Ea a înființat birouri financiare de-a lungul coastei, creând chiar un birou fiscal în provincia Guangdong. Guvernul imperial instalat la mijlocul dinastiei Qing părea incapabil să o oprească și, de cele mai multe ori, nici nu îndrăznea să încerce.

De la sărăcie la piraterie

Născută în anul 1785 într-o familie săracă de pe coasta provinciei Guangdong, Ching Shih a descoperit încă de la o vârstă fragedă că viața era o luptă disperată pentru supraviețuire. Frumoasă,

cu o claie de păr ondulat, de culoare închisă și cu un trup zvelt, ea a început să lucreze ca prostituată într-unul dintre bordelurile plutitoare din Guangdong, supunându-se dorințelor uneori brutale ale clienților pentru câțiva *taeli** care îi rămâneau după ce proprietarul bordelului își oprea partea sa. Înconjurată de pescarii amărâți care încercau și ei să-și câștige traiul, se uita cu râvnă la imensele nave străine care înaintau în larg, încărcate cu o mare varietate de mărfuri pentru negustorii chinezi bogați. Navele portugheze și englezești erau aprovizionate cu fructe, legume și carne, iar corăbiile comerciale erau pline de condimente și alimente rare. Ching Shih privea și aștepta, visând la o altă lume în care ar putea să se bucure și ea de aceste bogății. Atunci când drumul ei s-a întâlnit în sfârșit cu cel al lui Cheng I, cel mai faimos pirat al mării din sudul Chinei, a știut că a venit și clipa ei.

Când s-a trezit la bordul navei șefului piraților, împreună cu un grup de prostituate, Ching Shih și-a impus să nu-i fie frică. Văzând că privirile lui Cheng I s-au ațintit asupra ei, era hotărâtă să folosească orice armă din arsenalul ei amoros pentru a-l fascina. În acel moment, ea a rupt toate lanțurile care o țineau prizonieră, a devenit iubita celui mai puternic om și a câștigat rapid respectul celor mai aprigi și mai sângeroși bărbați din echipajul său de tâlhari.

Cheng I provenea dintr-un întreg neam de pirați aristocrați vietnamezi care terorizau de secole marina chineză. Căile navigabile din jurul gurii fluviului Guangdong erau cele mai frecventate din lume. Aici a obținut, de altfel, profituri bogate și și-a găsit „prada". Ching Shih era o parteneră binemeritată. Împreună, s-au dovedit a fi o forță ucigătoare pe care nimic nu o putea opri.

---

* *Tael* este o veche monedă de cont chinezească, fiind echivalentul a 36 de grame de argint. (*n. trad.*)

Ching Shih s-a simțit extrem de mândră de noua ei poziție și a prins gust pentru viața la bord ca și cum s-ar fi născut pentru asta. La vremea respectivă, marinarii nu erau puțini în rândul femeilor din clasele inferioare din China, întrucât acestea nu erau obligate să respecte tradiția claselor superioare care cerea ca picioarele să fie bandajate și, prin urmare, puteau să înfrunte constrângerile fizice ale navigării. Femeile care alegeau să trăiască pe mare erau adesea robuste și agresive, precum Ching Shih, motivate de alternativele sumbre oferite de viața pe uscat. În timp ce riscurile pentru cele care se avântau în viața de pirat erau imense, având de regulă ca pedeapsă moartea prin spânzurare, recompensele erau numeroase. În plus, cele mai multe dintre ele nu aveau nimic de pierdut. Ching Shih dădea dovadă de atâtea calități de lider, încât chiar soțul ei a început să se teamă de ea. O complicație în plus, poate una incitantă, le otrăvea relația. Cheng I îl răpise pe fiul unui pescar sărac, Chang Poa, în vârstă de 15 ani, a cărui autoritate și charismă naturală, chiar la această vârstă, l-au determinat pe șeful piraților să-l adopte ca fiu al său. Cu toate acestea, tânărul avea să devină și iubitul lui, ceea ce soția sa părea să accepte fără niciun fel de scrupule. Se pare că nici ea nu era, cu siguranță, insensibilă la farmecele lui Chang Poa.

În anul 1804, cei doi lideri ajunseseră la nivelul suprem al pirateriei. Cu Cheng I la cârmă, cuplul a format o confederație de nave piratereşti din provincia Guangdong, formate din sute de jonci și zeci de mii de oameni. Pentru a le uni, a fost întocmit un acord scris, semnat de șapte șefi pirați importanți. Confederația a terorizat navele care intrau și ieșeau din porturile cele mai frecventate din China vreme de trei ani, reprezentând o problemă foarte serioasă pentru marina imperială deja slăbită. Numai că în anul 1807 a avut loc un dezastru, care a făcut ca viitorul confederației să devină nesigur. Cheng I și-a pierdut viața în Vietnam,

fiind aruncat peste bord de un vânt violent ce se stârnise brusc. Era oare Ching Shih în stare să mențină unite flotele de pirați cu cei 80.000 de fumători de opiu, cu tâlharii care își fluturau săbiile și cu cele 800 de nave ale sale?

O stăpână nemiloasă

Ching Shih, numită uneori Cheng I Sao, „soția lui Cheng I", a trecut repede la fapte. Chiar dacă unii dintre tovarășii lui Cheng trebuie să fi țintit la conducerea celei mai mari flote a confederației, puterea a trecut indiscutabil în mâinile ei. Până la urmă, ea condusese alături de soțul ei și dovedise de multe ori că era în stare să lupte. Confederația avea acum șase flote, fiecare dintre ele cu propria culoare de steag (negru, alb, albastru, galben, verde și roșu), propria regiune și baza de coastă unde opera. Uneori, piraților acționau singuri, dar deseori își uneau forțele pentru a învinge nave mai mari. Coordonarea unei astfel de forțe nu era un lucru ușor și era nevoie de o persoană competentă pe postul de secund. Singurul candidat adevărat pentru acest post era fiul său adoptiv, Chang Poa, de 21 de ani, pe care ea l-a numit locotenent.

Curând, ea a devenit și mai atașată de el, începând o relație pasională. În cele din urmă, poate că a reușit să-și alunge din memorie amintirea slujbei din bordelurile plutitoare din vremea tinereții și să se bucure de poziția ei de partener dominant.

Ching Shih a pus apoi pe masă o listă de condiții. Voia o cartă a regulilor vieții pe mare, însoțită de măsuri disciplinare severe pentru cei care ar îndrăzni să le încalce. Era codul cel mai strict din lume impus vreodată piraților, dar ea era hotărâtă ca acesta să fie respectat. Așa a fost, iar așa a izbutit să-i unească și mai mult pe pirați într-o asociație care asigura o legătură strânsă între aceștia și care avea reguli formulate în termeni preciși.

Disciplina impusă de ea era extraordinară, cu pedepse mult mai aspre decât cele prevăzute în „articolele" piraților. Ching Shih administra sancțiunile rapid și crud ori de câte ori considera că era necesar. Această severitate a dat naștere unei forțe invincibile, având în fruntea ei un lider incontestabil.

Codul flotei roșii

Orice pirat care nu s-a supus unui ordin sau care a furat din prada comună era decapitat.

Dezertorilor li se tăiau urechile.

Prima oară când piraţii refuzau să împartă bunurile pe care le furaseră cu tovarăşii lor de piraterie, erau flagelaţi. A doua oară, erau condamnaţi la moarte.

Dacă violau o captivă, erau executaţi. Dacă femeia consimţise, bărbatul era decapitat, în timp ce de picioarele femeii se legau greutăţi, iar aceasta era aruncată peste bord.

Ching Shih nu era doar un comandant militar excepțional, ci și un bun administrator și o femeie de afaceri meticuloasă care ținea un registru riguros al tuturor activităților sale comerciale. Ea apela la ajutorul unui contabil ce examina orice fel de „pradă" luată în urma „operațiunilor" pentru a se asigura că era întreagă și pentru a verifica dacă fusese înscrisă în evidența generală a vasului. Fără nicio urmă de ironie, ea a insistat ca piraților ei să nu rostească niciodată cuvântul „jaf". Dimpotrivă, i-a învățat să folosească o expresie mai inofensivă, „mărfuri transbordate", care părea să confere o anumită legitimitate activităților lor ilegale. Regina piraților era clar o maestră desăvârșită a manipulării.

O afacere de aur

Ching Shih era acum hotărâtă să profite de succesul constant al confederației și să găsească noi rute comerciale pentru afacerile lor. Ea visa să aibă o anumită securitate, atât pentru sine, cât și pentru pirații săi, astfel încât aceștia să nu se mai gândească la viața de zi cu zi și la acel sentiment copleșitor de a fi, așa cum descria Chang Pao, „tulpini de bambus pe mare, plutind și scufundându-se..., fără a se bucura de tihnă". Curând, ea și-a dat seama că răspunsul se afla în „banii de protecție". Din anul 1805, piraților dominau complet comerțul cu sare, și aproape fiecare navă care ajungea până la Guangdong dădea bani pentru protecția încărcăturii. Uneori, piraților ofereau chiar un serviciu de escortă, pentru care flotele de jonci cu sare plăteau câte 200 de dolari spanioli fiecare pentru privilegiul îndoielnic de a avea un convoi pirat până la destinație. Acesta s-a dovedit a fi un compromis foarte profitabil.

În perioada aceea, Ching Shih se căsătorise cu Chang Pao, iar datorită ajutorului său competent, ea și-a extins înșelătoria cu protecția asupra comercianților, negustorilor, proprietarilor de jonci, pescarilor și sătenilor. Făcând colectări lunare, putea să prevadă fondurile primite și să construiască infrastructura necesară supraviețuirii piraților. Nu se temea de nimic și nu ezita să atace navele europene, câștigând prăzi tot mai însemnate. S-a luptat cu marina imperială chineză și europeană în bătălii navale majore și, de fiecare dată, aproape fără vreun efort, și-a dovedit superioritatea maritimă. Căpitanii negustori, înspăimântați de îndrăzneala și de puterea ei, i-au oferit ei înșiși bunuri și arme. Dacă existau pirați care încălcau „codul" și atacau o navă care își plătise drepturile, aceștia erau obligați să-și despăgubească victimele. Concepția despre dreptate a lui Ching Shih poate să fi fost

diferită de ceea ce însemna aceasta în cercurile mai convenționale, dar în felul ei, era o persoană onestă. Sub conducerea sa, flota era nu numai o confederație, ci și un model comercial înfloritor. Mai mult decât atât, succesul său îi înfuria teribil pe conducătorii imperiali ai dinastiei Qing.

Oficialii chinezi au încercat nenumărate strategii pentru a o disciplina pe Ching Shih, dar și confederația, însă fiecare expediție pentru lichidarea piraților a dat greș. Aceștia din urmă își puneau spioni de-a lungul coastei, care raportau orice amenințare sau ținte potențiale pentru șefa lor. La ordinele lui Ching Shih, căile de navigație cele mai frecventate din est erau acum complet paralizate. Marina chineză a pierdut 63 de nave în atacurile date, iar fiecare bătălie a adus flotei piratерești și mai multe vase. Cu toate acestea, atacurile lor nu se limitau doar la mare. Banii pentru protecție erau colectați și de la sătenii defavorizați. Dacă aceștia încercau să se răzbune, oamenii lui Ching Shih făceau repede din această situație un exemplu. Satul era ars, iar oamenii, masacrați. Era limpede că Ching Shih nu avea nicio simpatie pentru comunitățile de pescari sărăciți și clasa oprimată din care provenea.

Anii petrecuți pe mare poate că au transformat-o într-o brută, iar dorința ei de putere devenise un scop în sine. Flota lui Ching Shih lua acum în mod regulat ostatici pentru care cerea răscumpărare, captivi europeni care îi aduceau cei mai mulți bani. Chiar în perioada confederației, flota Steagului Roșu i-a capturat pe un anumit domn Richard Glasspoole, ofițer al unei nave aparținând companiei Indiilor Orientale, pe Marchizul d'Ely și șapte dintre membrii echipajului. Aceștia au fost ținuți în captivitate timp de unsprezece săptămâni, din septembrie până în decembrie 1809, când, în sfârșit, a fost încasată o răscumpărare. În timpul întemnițării sale, Glasspoole a ținut un jurnal care oferă o perspectivă

fascinantă și terifiantă asupra condițiilor de la bordul joncilor lui Ching Shih. El le descrie ca fiind de-a dreptul slinoase. Festinul sau foametea erau la ordinea zilei; șobolanii erau crescuți ca pe niște delicatese, iar o dietă bazată pe orez și omizi era considerată foarte hrănitoare. Răscumpărările ostaticilor includeau alimente precum zahărul, orezul, dar și porci și pui. Piraților nu puteau să-și ia la bord decât soțiile, însă unii dintre ei aveau până la cinci neveste, îngrămădite toate într-o singură cabină îngustă. În ciuda a ceea ce ar fi trebuit să fie pentru el un calvar, Glasspoole nu putea să nu rămână impresionat de eficacitatea privirii de oțel a Reginei piraților, care domnea cu o mână de fier.

S-a spus că Glasspoole a devenit un fel de favorit pentru Ching Shih și că, înaintea unei bătălii, aceasta îl stropea cu apă cu usturoi pentru a înlătura spiritele rele. Cu toate acestea, este mai probabil că, dacă ea chiar ar fi avut vreun contact cu el, era doar pentru că o interesa consistenta sumă pe care răscumpărarea lui i-ar fi adus-o. Și, în ciuda tratamentului său preferențial, era încă silit să asiste la unele dintre evenimentele barbare ce au avut loc sub comanda lui Ching Shih. De exemplu, în octombrie 1809, escadrila sa a lansat un atac asupra satelor aflate la vest de Bocca Tigris, „Gura Tigrului", în delta râului Perlelor. Cei care nu erau capturați pentru răscumpărare erau sacrificați, vărsarea de sânge care urma ilustrând cumplita barbarie a pirateriei din acea vreme. Cum femeile cu picioarele bandajate nu puteau fugi, ele erau sacrificate sau luate la bord, unde erau nevoite să suporte condițiile groaznice ale captivității. Oamenii lui Glasspoole au fost obligați să participe și au primit bani pentru fiecare cap de sătean masacrat. Unii dintre ei s-au întors la navă purtând fiecare până la șase capete. Glasspoole a fost șocat de repeziciunea cu care oamenii lui s-au adaptat la sălbăticie, prin transformarea unor așa-zișI creștini în slujitori feroce ai Reginei piraților. De acum, pirații

controlau întreaga coastă, iar uciderea comandantului principal al provinciei Guangdong le-a întărit şi mai mult puterea. Marina se temea de piraţi, atrocităţile pe care aceştia le comiseseră la ordinele lui Ching Shih devenind legendare. Mulţi amirali chinezi operau acum stând aproape de coastă până la ridicarea unui vânt favorabil care să-i ajute să fugă rapid. La mijlocul anului, piraţii distruseseră majoritatea navelor folosite pentru apărarea provinciei Guangdong şi se lăudau că una dintre joncile lor valora cât patru nave ale marinei. Şi nu erau vorbe în vânt. În perioada aceea, existau mai multe jonci la doc care aşteptau să fie reparate decât erau pe mare, ceea ce, pe lângă raidurile în satele şi garnizoanele navale, irita la culme guvernul imperial. Faptul că adversarul lor cel mai de temut era o femeie reprezenta o insultă în plus.

Sfârşitul jocului

Atunci când a sosit un nou guvernator general care avea în plan să o alunge o dată pentru totdeauna pe Ching Shih din poziţia sa de forţă şi să pună pe fugă hoardele ei de piraţi, situaţia era pe cale să se schimbe drastic. Guvernatorul a impus imediat un embargo pe comerţul costier, împiedicând toate navele să intre în port, în timp ce el redresa marina distrusă. Comerţul maritim aflându-se la nivelul cel mai scăzut, piraţii s-au trezit lipsiţi de „pradă" şi au fost nevoiţi să pătrundă pe uscat pentru „a strânge fonduri" şi a fura alimente. Disperaţi, ei au decis să atace Guangzhou, capitala provinciei Guangdong. Fără tragere de inimă, chinezii s-au văzut nevoiţi să ceară ajutor englezilor şi portughezilor. La 15 septembrie 1809, *Mercury*, aparţinând Companiei Indiilor Orientale, a pornit pe mare cu 20 de arme şi 50 de voluntari la bord. I s-au alăturat şase nave portugheze. Împreună,

trebuiau să navigheze cu marina chineză timp de șase luni, având speranța că vor nimici confederația.

La 19 noiembrie 1809, Ching Shih și oamenii săi au fost atacați pe insula Lantau, la aproape zece kilometri la vest de insula Hong Kong, iar tirurile de baraj le-au distrus corăbiile. Alianța navală a impus piraților o blocadă, al cărei scop era să le slăbească mintea și puterea. Cum aceștia din urmă erau înfometați, se părea că Ching Shih își găsise în cele din urmă nașul. Chinezii au început să arunce cu torțe aprinse, pentru a o învinge o dată pentru totdeauna, numai că norocul era de partea ei în ziua aceea și, în ultima clipă, vântul și-a schimbat direcția, iar torțele au dat foc chiar joncilor care le aruncaseră. Regina piraților și locotenentul său priveau cu bucurie cum flăcările țâșneau din întuneric și cum marina imperială și aliații săi, năuciți, băteau din nou în retragere.

Chinezii și europenii își rataseră misiunea, dar oricum, sfârșitul confederației era aproape. Pirateria devenise o opțiune de carieră tot mai atractivă, numărul de pirați crescând cu fiecare zi, iar lui Ching Shih îi era cu neputință acum să mai păstreze controlul.

Până la urmă, o neînțelegere din interior a dus la moartea confederației. Comandantul escadronului Steagului Negru, Cheung Po Tsai, era invidios pe puterea lui Chang Pao și a refuzat să-l ajute în toiul unei bătălii violente. Chang Pao a supraviețuit, dar era furios că Cheung Po Tsai îl trădase, iar cele două flote ale lor s-au luptat între ele. Sute de oameni au fost uciși, iar navele, distruse. Chang Pao, acceptând în cele din urmă înfrângerea, s-a retras. Cu toate acestea, Cheung Po Tsai a recunoscut că bătălia anunța sfârșitul confederației și s-a predat autorităților. Auzind că fusese iertat și că i se oferise un post în marina imperială, Ching Shih și-a dat seama că trebuia să acționeze rapid dacă voia să obțină o ofertă la fel de atractivă pentru iubitul său Chang Pao și o retragere confortabilă pentru sine. Epoca de aur a pirateriei se încheiase: venise

vremea ca Regina piraților să se întoarcă pentru ultima oară în port. Era hotărâtă să o facă însă cu mare pompă.

Încă o dată, Ching Shih s-a dovedit a fi un lider iscusit și ager la minte. În aprilie 1810, pe când avea doar 25 de ani, ea a început negocierile cu Bai Ling, un funcționar imperial puternic, convinsă că se afla încă pe o poziție de forță și că l-ar putea constrânge să-i satisfacă cerințele. La 20 aprilie, Ching Shih, Chang Pao și flotele de pirați s-au predat oficial. Steagurile piraților au fost coborâte de pe catarge. Bai Ling și guvernul imperial au răsuflat ușurați. Ca urmare a acestor negocieri, au fost condamnați mai puțin de 400 de pirați: 60 au fost izgoniți pentru doi ani, 151 au fost exilați și 126 executați. Cei 17.318 pirați care mai rămăseseră au predat armele și joncile, dar li s-a îngăduit să-și păstreze prada și au fost oficial iertați. Chang Pao și mulți lideri pirați au primit posturi în marină și, printr-o schimbare uimitoare, au devenit flagelul piraților destul de îndrăzneți pentru a naviga în continuare pe marea din sudul Chinei.

Chang Pao a murit la 36 de ani, iar Ching Shih și-a petrecut restul zilelor în Guangzhou. Cum nu se dădea în vânt după viața tihnită și fiind la fel de avidă de bani, ea a condus, sub numele de Doamna Chang, o casă de jocuri de noroc, un bordel și, potrivit zvonurilor, o rețea de contrabandiști. S-a stins în pace, în patul ei, în 1844, la 59 de ani, o vârstă înaintată pentru vremea aceea.

Ching Shih avea, fără nicio îndoială, o minte ageră, era nemiloasă și crudă, dar era, totodată, un strateg excelent și un negociator remarcabil. Firea ei ambițioasă a făcut-o să scape de ceea ce ar fi putut fi o viață blamată în bordelurile plutitoare din Guangdong. În schimb, ea a condus cea mai mare flotă de pirați pe care lumea a cunoscut-o vreodată și mulți o consideră drept cel mai strălucit, cel mai puternic și, cu siguranță, cel mai faimos pirat din toate timpurile.

MARY ANN COTTON

Mary Ann Cotton a fost văduva neagră care avea o predilecție pentru arsenic și infanticid. (1832-1873)

Ea va declara: „Sunt la fel de nevinovată precum un copil care tocmai s-a născut.", deși aceasta omorâse 21 de persoane, inclusiv opt dintre propriii copii.

Purtând un șorț apretat, cu părul brunet prins sub o bonetă, Mary Ann curăța ramele patului metalic într-o secție a infirmeriei din Sunderland. Folosea un săpun înmuiat în arsenic pentru a omorî ploșnițele și îi zâmbea pacientului care îi analiza atent fiecare mișcare. Era o muncă epuizantă, dar care, cu siguranță, până la urmă îi aducea bani. Meseria de asistentă medicală era totuși mai bună decât cea de servitoare, pentru că îi permitea să fie aproape de cei ce aveau cu adevărat nevoie de serviciile sale, și anume bărbații singuri și vulnerabili. Pacientul i-a zâmbit, la rândul lui, fermecat de „delicata și drăguța" Mary Ann, care, în acel moment, părea să posede toate virtuțile feminine, inclusiv compasiunea.

Mary Ann Cotton a fost una dintre primele criminale în serie din Anglia și cea dintâi care a primit porecla de „Văduva neagră", numită astfel după femela de păianjen care își devorează partenerul după împerechere. Se crede, fără nicio exagerare, că a ucis

aproximativ douăzeci de persoane, inclusiv pe mama ei, trei dintre soți, o cumnată, un iubit, pe opt dintre propriii copii și pe șapte dintre cei vitregi. Le turna arsenic în ceai sau în poțiunile despre care spunea că au virtuți terapeutice și astfel lichida „ființele care îi erau dragi", cu o cruzime atroce, ca și cum acestea ar fi fost niște muște ce trebuiau strivite pentru a fi sigură că nu se puneau de-a curmezișul confortului său personal. Nu-și considera victimele niște ființe umane, acestea erau doar niște bunuri de pe urma cărora putea să încaseze asigurarea. Pe parcursul a peste 20 de ani, ea a căzut pradă unei nebunii ucigătoare, mutându-se încontinuu și trecând din soț în soț, sperând că va reuși să dezgroape comoara ce i-ar permite să aibă nivelul de trai atât de meritat, după părerea ei. Dar aroganța ei nemăsurată urma să-i aducă moartea. La vârsta de 42 de ani și după ce a născut ultimul copil, ea a fost spânzurată în Închisoarea Durham din nord-estul Angliei.

Dintotdeauna săracă

Născută în Low Moorsley, un sat liniștit din comitatul Durham, în nordul Angliei, Mary Ann Robson, fiică de miner, a primit o educație catolică strictă. Ea a aflat repede că trebuie să fie recunoscătoare pentru cea mai mică îngăduință și pentru fiecare firimitură de la masă. Moartea tatălui său, care a survenit în urma unei căderi în mină, pe când ea avea doar opt ani, a împins familia într-o situație și mai disperată. Mary Ann se temuse întotdeauna de azilurile pentru săraci din cauza a ceea ce auzise despre ele în curtea școlii, din gura colegilor care stătuseră deja acolo. Banii, sau mai degrabă lipsa îngrozitoare a banilor, a ocupat un loc primordial în timpul copilăriei lui Mary Ann, influențându-i comportamentul. Poate că într-o zi și-a promis să nu mai sufere

niciodată umilințele pricinuite de sărăcie. Și-a găsit de muncă ici și colo, prin bucătăriile celor bogați. În acel moment, ea și-a dat seama că adesea banii înseamnă putere.

Crescând, Mary Ann a înțeles că înfățișarea și manierele ei fermecătoare erau punctele sale forte.

A început să se întrebe dacă nu cumva se putea folosi de ele pentru a-și construi o viață confortabilă. După ce a urmat cursuri de croitorie, a început să practice această meserie, ceea ce i-a permis să-și confecționeze singură, într-un timp foarte scurt, o rochie sau o bonetă cu care să se facă remarcată. Ceea ce s-a și întâmplat cu William Mowbray, un cărbunar. Mary Ann a rămas repede însărcinată, contând poate pe faptul că William, îndrăgostit lulea, nu o va lăsa baltă. De-a lungul vieții, îi plăcea să se culce cu bărbații înainte de căsătorie și să le întindă o capcană celor care voiau doar să profite de ea. S-a căsătorit în secret cu William și a plecat din casa părintească ușurată că va scăpa de bârfele din sat și cu speranța că va începe o nouă viață prosperă în Plymouth, în sud-vest.

Însă în cei cinci ani care au urmat, viața lui Mary Ann a fost împovărată de sarcini, aceasta aducând pe lume cinci copii. William Mowbray și-a găsit de lucru pe un vapor cu aburi. De aceea, era absent perioade foarte lungi, iar Mary Ann rămânea singură, având în minte un singur gând: să supraviețuiască. Simțul său practic a determinat-o să încheie o asigurare pentru William și toți copiii săi la Prudential Insurance Company („Pru"), companie ale cărei prime i-ar permite să trăiască având liniște sufletească. Însă copiii ei păreau foarte bolnavi, chiar într-o epocă în care rata mortalității era atât de ridicată, încât un copil din patru murea înainte de împlinirea vârstei de un an. Când s-au mutat în Sunderland, în nord, după ce William s-a rănit la picior în timp ce era pe vas, patru dintre copii muriseră deja. Al cincilea a urmat

la scurtă vreme. Cuplul avea nouă copii, dintre care șapte și-au pierdut viața. La puțin timp după moartea celui de-al șaptelea copil, William a început să aibă dureri de stomac și a murit. Văduva, în doliu acum, s-a dus la Pru și a încasat suma enormă de 35 de lire. După ce doliul s-a încheiat (unii spun că încă și mai devreme), și-a satisfăcut un capriciu, cumpărându-și o rochie nouă. Tocmai descoperise o sursă sigură de venit.

O carieră nouă care dă fiori

În secolul XIX, arsenicul era ușor de găsit. Într-adevăr, el se afla în săpunul dezinfectant sau în lipiciul pentru tapițare și era folosit, de asemenea, pentru eliminarea dăunătorilor din casă. Mary Ann îi găsise însă o altă utilizare: îl turnase în ceaiul lui William, convins că acesta din urmă nu va observa nimic, de vreme ce era un produs inodor. Problemele gastrice erau atât de frecvente în Anglia victoriană, încât nimeni nu a fost surprins de moartea lui subită. Cu toate acestea, faptul că și copiii ei au cunoscut probabil aceeași soartă este puțin mai șocant. Se poate ca Mary Ann să fi luat această decizie pentru a se descotorosi de copiii nedoriți, care erau o piedică în calea confortului și a ambițiilor ei, fără însă a uita să le facă și lor o asigurare de viață, astfel încât să-și garanteze un venit. Era în stare să-și ucidă copiii fără niciun fel de scrupule, ceea ce a făcut din ea un om cu tulburări mintale sau, cum se spunea la acea vreme, „un monstru".

Mary Ann își vedea acum de noua slujbă, ascunzându-și cumplitele secrete în spatele unei aparențe fragile și al unui zâmbet cuceritor. După ce s-a mutat la Seaham Harbour, pe coastă, a întâlnit o nouă potențială victimă, pe Joseph Nattrass, pe atunci logodit cu o altă femeie. Cu toate acestea, el a reușit să-i scape lui Mary Ann. Ea a dat vina pentru acest eșec pe cei doi copii ai săi,

considerați un obstacol care o împiedica în diversele sale flirturi. Înainte de pleca din Seaham, pe unul dintre ei l-a îngropat, iar pe celălalt, fiica sa Isabella, l-a trimis la părinții ei. Întoarsă la Sunderland, ea și-a găsit un loc de muncă la infirmeria din oraș, ca asistentă medicală.

Arsenicul, folosit ca dezinfectant, era ușor de găsit. Ea s-a făcut repede îndrăgită de pacienții săi, de care avea mare grijă. I-a făcut o impresie puternică mai ales unui anume George Sand, acesta fiindu-i recunoscător pentru că l-a repus pe picioare. Acesta însă a plătit totuși un preț mult prea mare pentru o asemenea recunoștință. Bucuria pe care a trăit-o atunci când femeia a acceptat să se căsătorească cu el a fost de scurtă durată. Înainte de a-i servi o doză de arsenic, Mary Ann știa că George era asigurat la Pru și că ea era principala lui moștenitoare.

Această crimă i-a dat încredere lui Mary Ann. Așa că o altă victimă nefericită a căzut în plasa ei: James Robinson, maistru în depozitul local de construcții navale, care ținea încă doliu după moartea soției sale, Hannah, și care avea neapărată nevoie de o menajeră pentru a avea grijă de cei patru copii ai săi. Când a cunoscut-o pe Mary Ann, care nu mai lucra la infirmerie, a crezut că a găsit candidata ideală. La scurt timp după angajarea ei ca menajeră, în anul 1866, membrii familiei au început să moară unul câte unul. Primul care s-a stins a fost bebelușul, în vârstă de zece luni, din cauza durerilor gastrice. Devastat de această pierdere, Robinson a căutat alinare în brațele drăguței lui menajere. Mary Ann tocmai obținuse un nou „succes". Era, într-adevăr, convinsă că, după ce a pierdut un copil drag, James se va întoarce spre ea pentru a căuta puțină mângâiere.

În martie 1867, mama lui Mary Ann, rămasă văduvă, s-a îmbolnăvit. Dorind să pară o fiică devotată, Mary Ann s-a repezit la căpătâiul ei, nerăbdătoare să petreacă puțin timp cu Isabella,

fiica pe care o lăsase în grija mamei sale. Aceasta din urmă părea încântată să vadă că fiica ei este bine şi că era logodită cu un maistru bogat. Dar starea ei de sănătate s-a agravat brusc: a fost cuprinsă de dureri gastrice îngrozitoare şi a murit la nouă zile de la sosirea lui Mary Ann. Din păcate, ea nu-şi făcuse nicio asigurare de viaţă. Fiica sa nu a primit nicio primă şi a decis, prin urmare, să vândă mobila mamei. Această crimă şi distrugerea casei în care crescuse nu i-au trezit niciun sentiment şi nicio suferinţă.

Văduva neagră

Fără să privească înapoi, Mary Ann şi-a luat cu ea fiica în Sunderland şi s-a pregătit de nunta cu bietul James. Căsătoria a avut loc în iunie 1867. Toţi credeau atunci că James găsise în sfârşit pe cineva care să aibă grijă de el. Cu toate acestea, au apărut noi dureri de stomac, ce au afectat-o nu doar pe Isabella, ci şi pe doi dintre copiii lui Robinson. În timpul lunii martie din anul următor, primul dintre cei doi copii ai cuplului a murit tot din cauza bolii, ceea ce i-a trezit lui James unele bănuieli. Ori de câte ori murea un copil, ea se repezea la Pru să obţină banii de asigurare. Când James a primit nişte facturi care dovedeau datoriile contractate de soţia sa, el a început să pună laolaltă piesele puzzle-ului. Deşi nu-şi putea închipui că soţia sa era o criminală, el a dat-o afară din casă pe Mary Ann, lăsând-o liberă să ucidă din nou.

Mary Ann l-a luat cu ea pe ultimul născut, o fată, sperând să trezească mila lui Robinson şi să-l facă să se răzgândească. Fiindcă planul nu i-a reuşit, ea a abandonat-o pe fiică la un prieten de-ai ei, care a dus-o înapoi la Robinson. Mai târziu, copilul s-a considerat probabil fericit că putuse scăpa de Mary Ann.

Ca întotdeauna, Mary Ann ştia că trebuia să se mute tot timpul şi s-a hotărât să se stabilească la Walbottle, Northumberland. Prietena ei, Margaret Cotton, avea grijă de casa fratelui său, Frederick, care tocmai îşi pierdusee soţia şi doi dintre cei patru copii. La scurt timp după sosirea lui Mary Ann, el a fost nevoit să-şi jelească sora, lovită brusc de o criză gastrică.

Ca o văduvă neagră, Mary Ann se apropia încetul cu încetul de prada sa. Vorbele ei mângâietoare şi ochii blânzi au funcţionat de minune în cazul lui Frederick şi, în septembrie 1870, la 38 de ani, Mary Ann Robinson s-a căsătorit la Biserica Sf. Andrei din Newcastle (upon Tyne), devenind, prin urmare, bigamă. Un an mai târziu, ea a născut un fiu, făcându-l astfel pe Frederick bărbatul cel mai fericit din lume.

Aflată mereu în căutarea unui bărbat care să-i poată oferi o viaţă mai bună, Mary Ann a aflat că fostul ei iubit Joseph Nattrass locuia în zonă şi că nu era căsătorit. Îl iubea oare pe Nattrass sau era vorba doar despre un „păianjen" care scăpase din „pânză"? În orice caz, ea l-a urmărit cu îndârjire şi aşa au început o relaţie. Frederick Cotton devenea, prin urmare, o piedică pentru punerea în practică a acestui plan şi de aceea Mary a decis să scape de el, prin metoda obişnuită. De data aceasta, ea trebuia să joace rolul văduvei îndurerate. Nattrass, într-un elan de bunătate, s-a mutat cu ea ca să o consoleze şi să o scape de necazurile financiare. Dar, după părerea ei, banii nu erau niciodată destui, mai ales de când îşi putea permite să plătească oameni care să-i facă treburile casnice şi cumpărăturile. În acel moment, ea şi-a luat o slujbă de asistentă medicală a lui John Quick-Manning, care se întrema după ce avusese variolă şi care avea un rang social mai înalt decât Nattrass. Mary Ann şi-a părăsit de îndată fostul iubit şi a rămas însărcinată cu Quick-Manning. În luna următoare ea mai ucisese încă doi copii, precum şi pe Nattrass, primind banii din

asigurarea lor. Doar un copil, Charlie Cotton, în vârstă de şapte ani, mai rămăsese în viaţă. Dar ea avea un plan şi pentru el.

S-ar putea crede că Mary Ann a simţit un strop de compasiune pentru micul Charlie, dat fiind că l-a dus la azilul săracilor, în loc să scape de el imediat. Dar se ştie că ucigaşii în serie nu au remuşcări. Exact ca în acest moment în care Mary Ann, ale cărei succese diferite i-au dat, fără îndoială, încredere deplină, a făcut o greşeală. Când directorul azilului, Thomas Riley, a refuzat să-l primească pe copil dacă Mary Ann nu îl însoţea, ea a răspuns: „Aş fi putut să mă recăsătoresc, dar copilul mă împiedică. El nu va mai trăi totuşi multă vreme. O să meargă lângă restul familiei Cotton". La scurt timp, Charlie a fost trimis la spiţerie ca să cumpere arsenic, însă nu a reuşit, pentru că nu avea 21 de ani. Răgazul a fost doar de scurtă durată. În luna iulie a aceluiaşi an, era deja mort.

Cu toate acestea, norocul lui Mary Ann trecuse. Bănuielile medicului local şi ale lui Thomas Riley, care şi-a amintit de strania profeţie a lui Mary Ann, au început să se adeverească. Astfel, aceştia au cerut deschiderea unei anchete înainte ca certificatul de deces să fie semnat. Mary Ann, care avea nevoie de el pentru a încasa banii de asigurare, a ieşit de la Pru cu mâna goală. Doctorii păstraseră anumite celule din stomacul lui Charlie şi, după examinarea lor, s-au descoperit urme de arsenic. Apoi trupurile mai multor vechi cunoştinţe ale lui Mary Ann au fost exhumate, toate purtând urme de otravă. Deşi îşi susţinea nevinovăţia, dovezile împotriva ei erau copleşitoare. La 24 martie 1873, după ce a fost declarată vinovată pentru uciderea lui Charlie şi a altor cinci persoane, „văduva neagră" a fost condamnată la moarte. A suferit teribil în mâinile călăului său, care a sabotat execuţia, astfel încât Mary Ann s-a balansat la capătul frânghiei timp de trei minute înainte de a-şi găsi moartea.

Au existat, în istorie, și alte ucigașe care se descotoroseau de soții lor otrăvindu-i, dar tendințele sale de infanticid o încadrau pe Mary Ann într-o categorie specială. Astăzi, pare extraordinar că a reușit să scape de justiție vreme de 20 de ani, dat fiind numărul mare al victimelor sale. Dar mutările ei neîncetate, schimbările frecvente de nume, disponibilitatea imediată a arsenicului, precum și epidemia de febră gastrică din acea epocă explică, poate, de ce secretele ceștilor ei de ceai, foarte revigorante, au rămas îngropate atât de mult timp.

CIXI

„De multe ori am crezut că sunt cea mai inteligentă femeie care a trăit vreodată și că ceilalți nu se pot compara cu mine. 400 de milioane de oameni depind de judecata mea."

Împărăteasa Cixi a făcut parte din dinastia Qing. A trăit 73 de ani, între 1835 și 1908, dintre care peste cincizeci de ani de domnie au fost asupra unui sfert din populația lumii. A fost o fire vanitoasă, manipulatoare și însetată de putere.

Cixi, tânăra concubină, aștepta răbdătoare, noapte după noapte, sperând că, în curând, ea avea să fie cea aleasă să petreacă o noapte cu împăratul. În fiecare seară, o tablă de jad gravată era întoarsă pentru a dezvălui numele concubinei alese. Cixi și-a ținut respirația atunci când a văzut că pe tabla de jad era gravat chiar numele ei. Eunucii de la curte au dezbrăcat-o complet pentru a se asigura că nu va intra cu vreo armă în dormitorul imperial și au înfășurat-o într-o cuvertură roșie. Apoi femeia a fost dusă până în camera împăratului și așezată la picioarele patului acestuia. În noaptea aceea, Cixi și-a pus la încercare toate farmecele ei sexuale, foarte complexe, pentru a-l seduce pe împărat și a se asigura că vor mai exista și alte asemenea nopți.

Împărăteasa văduvă Cixi, sau Tse-Hsi, a domnit peste un sfert din populația lumii vreme de peste cincizeci de ani, rivalizând în această privință cu omoloaga sa engleză, regina Victoria, pe care o admira. Chiar dacă era o politiciană abilă, odată ce a simțit gustul puterii, Cixi a devenit tot mai despotică. Fără milă, capricioasă, dar urmărind întotdeauna autopromovarea, rezistența ei încăpățânată la schimbare, la care se adăuga neîncrederea față de străini, ea a îndepărtat China de industrializare și a implicat-o în războaie inutile în exterior. Când împărăteasa Dragon și-a dat seama de greșeala ei și a introdus în grabă inovațiile occidentale, cum ar fi căile ferate și școlile, China se lupta din greu cu sărăcia, iar dinastia Qing era gata să se prăbușească.

Cixi nu a fost niciodată numită oficial împărătească, dar ea a domnit neoficial, și-a educat cei doi copii-împărați printr-un ecran de bambus și a fost mai aproape de tronul imperial decât orice altă femeie din îndelungata istorie a Chinei.

Primele ambiții

Yehonala, sau Yehenara, s-a născut în anul 1835, fiind fiica cea mare a unei familii din mica nobilime a clanului manciurian Yeho-Nara. Și-a petrecut copilăria în provincia Anhui, apoi s-a mutat cu familia la Beijing, bastionul dinastiei Qing, care se afla la domnie. Nu a avut o copilărie fericită, de altfel ea va spune mai târziu că tot timpul se afla în competiție cu frații și surorile ei și că trebuia mereu să se afirme pentru a atrage bunăvoința părinților.

Tatăl ei a murit pe când ea avea paisprezece ani, iar venitul familiei s-a împuținat. Cu firea ei oportunistă, oțelită de necazuri, Yehonala a găsit un potențial salvator în persoana lui Ronglu, un tânăr comandant de garnizoană. Se spune că plănuia să se

căsătorească cu acesta, până în momentul când privirea i-a fost atrasă de un anunț public al împăratului care dorea să-și mărească numărul concubinelor regale. În timp ce reflecta la această opțiune interesantă, a uitat cu totul de Ronglu.

Poate că destinul ei se afla între zidurile casei împăratului, Orașul Interzis.

Împărăteasa văduvă Xiaoquancheng a întocmit o listă cu șaizeci de femei manciuriene, demne de fiul său. Această listă se baza în principal pe frumusețea lor. Părul său ca jadul, ochii negri și luminoși, pometii înalți și zâmbetul cald, la care se adăugau vocea ei senzuală și personalitatea plină de viață, au atras repede atenția împărătesei. La șaisprezece ani, ea a fost selectată să-și înceapă pregătirea de concubină, care a durat doi ani. Atunci când Yehonala a intrat în Orașul Interzis, cu palatele lui exterioare și interioare și labirintul sălilor și al curților în care trăiau concubinele, ea știa că va avea nevoie de toate abilitățile sale pentru a supraviețui. Curtea împăratului era una dintre cele mai periculoase arene politice care existaseră vreodată.

La acea vreme, China era condusă de dinastia Qing, stabilită de către invadatorii manciurieni în anul 1644. Existau cinci milioane de manciurieni și patru sute de milioane de chinezi și de aceea manciurienii erau văzuți ca niște ființe superioare, hotărâte să păstreze puritatea liniei lor genealogice.

O concubină ca un trandafir cu spini

La curte, Yehonala trebuia să se bazeze pe propriile resurse, abilitățile de supraviețuire pe care și le perfecționase fiindu-i de mare ajutor. Ea a urcat repede pe scara ierarhică a concubinelor

şi a cultivat relaţii cu persoane influente pe tot parcursul ascensiunii sale, inclusiv cu împărăteasa văduvă şi cu eunucii de la curte, care erau, ca dintotdeauna în China Imperială, un grup de slujitori puternici. La optsprezece ani, ea a devenit în cele din urmă concubină regală cu drepturi depline şi a primit numele de Cixi, „Binevoitoarea şi Virtuoasa". Nu-i mai rămânea decât să atragă atenţia împăratului. Noapte după noapte, o concubină diferită era întinsă goală la picioarele patului lui şi la un moment dat i-a venit rândul, în sfârşit, şi lui Cixi. Folosindu-se de toată priceperea şi de farmecul său în dormitor, ea a devenit repede favorita împăratului. După ce a dat naştere primului fiu regal, aceasta a ajuns să fie cea importantă femeie din Imperiu, după Ci'an, soţia principală a împăratului şi verişoara lui Cixi.

Imediat după ce s-a născut, copilul a fost luat pe loc şi lăsat în grija împărătesei Xiaoquancheng. Chiar dacă la vremea aceea Cixi avea sentimente materne, a trebuit să şi le reprime şi să se pregătească pentru ceea ce promitea a fi o lungă aşteptare.

Cixi a rămas în relaţii bune cu Ci'an şi a fost mereu o prezenţă atentă în fundal, în timp ce fiul ei, Tongzhi, creştea. Ea excela în jocurile puterii de la curte. Era sigură că într-o bună zi fiul avea să devină împărat şi că ea va fi împărăteasa-mamă. Dar cinci ani mai târziu, în 1861, pe când împăratul era pe moarte, ambiţiile sale au fost subminate atunci când un grup de nobili şi de consilieri imperiali, cunoscuţi după aceea sub numele de Banda Celor Opt, s-au proclamat regenţi oficiali ai imperiului.

Dar Cixi nu avansase pe scara ierarhică pentru a-şi vedea brusc visurile spulberate. Ea s-a năpustit în dormitorul împăratului şi i-a cerut să-i desemneze fiul ca noul împărat. În faţa martorilor, împăratul muribund a decretat că Tongzhi îi va urma la tron şi că Cixi şi Ci'an vor fi regentele sale şi vor împărţi titlul de împărătese văduve. Dar Banda Celor Opt a fost numită şi ea regentă,

astfel încât acest grup discutabil a încercat să guverneze. Cu toate acestea, Cixi nu avea deloc intenția de a împărți puterea.

Cixi a căutat sprijin. A obținut astfel susținerea prințului Gong, fratele regretatului împărat, și pe cea a lui Ronglu, prima ei dragoste, la vremea aceea comandantul garnizoanei Orașului Interzis. Împreună, au pus la cale o lovitură de stat militară în urma căreia cele două împărătese văduve au preluat controlul guvernului și au devenit singurele coregente ale imperiului.

Membrii Bandei Celor Opt nu au fost cruțați, ei fiind judecați pentru trădare. Unii dintre ei au fost decapitați, iar cei cu sânge regal, siliți să se sinucidă.

„Binevoitoarea și Virtuoasa" s-a dovedit a fi un nume înșelător, dintre cele mai ironice, pentru a o caracteriza pe Cixi, căci tânăra împărăteasă suprima fără milă orice opoziție și o controla pe Ci'an, mai rezervată, care, în calitate de fostă primă soție, îi era și acum superioară.

Împărăteasa Dragon

Cixi iubea puterea pe care i-o dădea noua ei situație. Se spune că începuse să afișeze o latură sadică îngrijorătoare; de pildă, uneori se amuza ordonând că două servitoare să se pălmuiască una pe cealaltă în timp ce ea le privea. Oamenii de la curte erau uciși pentru cele mai neînsemnate motive sau aruncați într-un puț de către călăii ei, eunucii. Era extrem de orgolioasă. Se povestește că s-ar fi înfuriat teribil când o servitoare i-a smuls două fire de păr, cerându-i imediat acesteia să le pună la loc. Iubea moda vremii, iar înfățișarea ei a devenit din ce în ce mai ciudată: își aplica machiajul palid ca pe un zid de protecție, își lăsa unghiile să crească până când acestea se încovoiau ca niște gheare, devenind armele pe care le folosea pentru a-și bate sărmanele slujnice.

În acel moment, era cunoscută ca „Împărăteasa Dragon". Măsurând doar 1,5 m și fiind renumită pentru accesele ei subite de furie, inspira atât respectul consilierilor, cât și pe cel al curtenilor.

Iritabilitatea lui Cixi s-a accentuat odată cu insomniile. Noaptea, stătea culcată în pat, înconjurată de ceasornice, ca și cum ar fi vrut să marcheze fiecare secundă în care se afla la putere. În timp ce somnul îi fugea, se uita fascinată la portretul reginei Victoria, omoloaga ei britanică, o femeie scundă și puternică, în haine de doliu, cu părul strâns într-o bonetă de dantelă. Petrecea așa câteva ore în timpul nopților lungi, fără somn.

Lui Cixi îi plăcea luxul poziției sale, organiza banchete somptuoase în timpul cărora folosea, pentru a mânca, bețișoare de aur, iar pentru a bea, cupe de jad. Nu a ezitat să recurgă la finanțele țării ca să-și construiască un superb palat de vară, chiar dacă această deturnare de fonduri a avut drept consecință slaba dotare pentru luptă a armatei și a marinei.

Corupția era un lucru obișnuit în Orașul Interzis, iar Cixi, știind bine că pentru ea era foarte important să-i atragă pe curteni de partea sa, închidea ochii, în timp ce eunucii, calculați și interesați, cereau sume exorbitante pentru alimente. Ea le aprecia compania și le mulțumea cu generozitate pentru favorurile lor.

Când preferatul ei a fost executat pentru extorcare de fonduri, tristețea ei a fost ușor de înțeles în momentul în care s-a descoperit că, așa cum a declarat ea însăși, „ceainicul ei avea un cioc de scurgere".

Mânuitoarele de marionete

De-a lungul multor ani, Cixi și Ci'an au guvernat „printr-o perdea de bambus" așezată în spatele tronului. Ele îl conduceau pe tânărul împărat Tongzhi, spunându-i ce trebuia să facă sau să nu facă.

Ci'an nu era interesată în mod special de politică. De aceea, Cixi a fost cea care a primit, în principal, această sarcină, lucru care o mulțumea. În momentul în care Tongzhi a împlinit vârsta adultă, de șaptesprezece ani, „mamele" sale au fost obligate să se retragă. Dar, văzându-și fiul cel neputincios pe tron, Cixi era sigură că nu va fi ținută deoparte prea multă vreme.

Tongzhi prefera să cutreiere printre zidurile orașului în căutare de persoane care se prostituau, de ambele sexe, în loc să guverneze China. Iar când a luat de soție o mongolă încăpățânată, pe nume Alute, Cixi se temea că aceasta îl va domina cu ușurință. Așa că a făcut tot ce i-a stat în putință să-l înconjoare cu concubine care să-l distragă, în timp ce ea conducea neoficial guvernul.

Înainte de a împlini nouăsprezece ani, Tongzhi a murit, în anul 1874, în urma unei combinații letale de boli venerice și vărsat. Se spune că disperarea soției lui a fost atât de mare, încât aceasta s-a sinucis, înghițind o doză enormă de opiu. Zvonurile au început să circule cu repeziciune, acuzând că împărăteasa-mamă s-a folosit de puterea sa de convingere asupra văduvei înlăcrimate. Cixi credea, fără îndoială, că ei îi revenea puterea, dar, spre marea ei consternare, a descoperit că favorita fiului său era însărcinată.

Dacă acest copil ar fi băiat, el ar deveni noul împărat, iar concubina avea să obțină titlul de împărătească-mamă, la fel ca Cixi cu ani în urmă. Dar concubina a murit în mod misterios înainte de a naște, fiind otrăvită, se pare, de către unul dintre credincioșii ei eunuci.

Împărăteasa Dragon rămânea astfel la putere. Făcând uz de manipulare, ea a simțit că poate să sfideze tradiția imperială strictă, numindu-l pe noul împărat. În anul 1875, la scurt timp după dispariția lui Tongzhi, Cixi a numit un succesor, Guangxu, nepotul său de trei ani care nu era moștenitor în linie directă.

Adoptându-l, ea și-a păstrat poziția și s-a asigurat că va continua să conducă din spatele perdelei de bambus încă treisprezece

ani. Cu toate acestea, în timpul bolii lui Cixi, în anul 1880, era clar că Ci'an, deşi nu arătase niciodată prea mult interes pentru guvernare, se dovedea inteligentă şi pricepută la conducerea unei ţări.

Când tensiunile dintre cele două femei au crescut, Ci'an a decis să-i arate lui Cixi un document imperial pe care îl ţinuse ascuns vreme de douăzeci de ani. Cixi a fost şocată de conţinutul acestuia, dându-şi seama că el îi semna de fapt condamnarea la moarte.

Se pare că împăratul Xianfeng observase de multă vreme ce fel de caracter avea acest personaj, întrucât documentul susţinea că, dacă Cixi se amesteca în treburile statului, Marele Consiliu era autorizat „să o ajute să se sinucidă".

În ciuda garanţiilor lui Ci'an, Cixi nu putea crede că ea îi arătase această „bombă cu efect întârziat" doar ca să-şi dovedească loialitatea. Era convinsă că Ci'an putea şi urma să se folosească de acest act pentru a o distruge. În aparenţă recunoscătoare şi prietenoasă, Cixi a început de fapt să urzească un complot. Ci'an a murit în anul următor, aparent „înecată cu propria salivă", după ce mâncase nişte prăjituri cu lapte pe care i le adusese un eunuc al lui Cixi. Fără scrupule, împărăteasa Dragon a dezamorsat cu măiestrie bomba cu efect întârziat, pecetluind soarta femeii care îi fusese prietenă fidelă de atâta vreme. Tot ce conta era că împărăteasa Cixi domnea acum singură asupra Regatului Mijlociu.

Tocuri de şase degete*

„În timp ce împărăteasa, în vârstă de 69 de ani, îi arăta Opera Palatului de Vară pictoriţei Katherine Carl, aceasta din urmă a declarat: împărăteasa văduvă «urca treptele

---

* *Deget* – veche unitate de măsură a lungimii, egală cu aproximativ 25 mm. (*n. trad.*)

abrupte cu tot atâta uşurinţă şi sprinteneală ca şi mine, care purtam încălţăminte europeană confortabilă, pe când ea purta pantofi manciurieni cu tocul înalt de şase degete, aflat la mijlocul tălpii piciorului, şi trebuia să meargă ca şi cum ar fi fost pe catalige».”

Răsturnare de situaţie

Ca şi predecesorul său, tânărul împărat repeta instrucţiunile pe care Cixi i le dădea printr-o perdea de bambus. Dar, crescând, Guangxu şi-a dezvoltat propriile credinţe şi ideologii. În anul 1889, când a devenit major, el a obligat-o pe furioasa Cixi să se retragă. Acesteia nu-i plăcea deloc faptul că el testa aparate moderne, citea cărţi ştiinţifice şi juridice şi studia obiceiurile lumii occidentale. Opunându-se cu disperare schimbării, Cixi ignora faptul că dinastia era în pragul declinului. Suprafeţe întinse de pământ erau cedate puterilor europene care invadau ţările asiatice. Apoi, în 1894, în timp ce curtea imperială se răsfăţa la banchete cu peste o sută de feluri de mâncare diferite, armata chineză, slab dotată şi aproape fără resurse, se înclina în faţa forţelor japoneze. China a fost obligată să cedeze controlul Peninsulei Coreene şi al Taiwanului.

Împăratul Guangxu şi mătuşa lui cea irascibilă erau acum blocaţi într-o luptă acerbă pentru putere. Împăratul considera că ţara trebuia să îmbrăţişeze obligatoriu civilizaţia occidentală şi a anunţat reforma celor o sută de zile. A comandat construcţia de căi ferate, modernizarea armatei şi reforma sistemului juridic. A declarat că, dacă dorea să cucerească lumea, imperiul trebuia să renunţe la „conservatorismul sectar şi la obiceiurile inaplicabile” şi să înveţe cultura ţărilor occidentale.

Toată puterea lui Cixi se baza, desigur, pe „conservatorismul sectar", așa că planurile revoluționare ale nepotului au îngrozit-o. Atunci când credinciosul ei Ronglu i-a povestit că descoperise un complot prin care se urmărea ca ea să fie întemnițată până la sfârșitul reformelor, Cixi a rămas șocată. În septembrie 1898, cu ajutorul lui Ronglu, aceasta a organizat o lovitură de stat împotriva împăratului, care de îndată a implorat-o să-l ierte, însă ea l-a aruncat în închisoarea aflată pe o insulă artificială din interiorul Orașului Interzis.

Chiar dacă Gangxu și-a păstrat titlul de împărat, Cixi a pus din nou mâna pe putere și a anulat liniștită toate reformele planificate.

Războiul boxerilor

Dar experiența acumulată în cei treizeci și șapte de ani de putere nu a ferit-o de o enormă eroare de calcul. Exista o grupare rebelă pe care nu a reușit să o înăbușe.

Revolta boxerilor a fost inițiată de o organizație alcătuită în principal din fermieri și țărani care purtau ranchiună străinilor și imperialismului pentru mizeria în care trăiau. Credeau că stilul de box pe care îl practicau îi va proteja de gloanțe; de aceea erau, în mod inconștient, extrem de curajoși. Cixi le-a împărtășit ura față de occidentali care, în acea perioadă, păreau să încerce să-și pună amprenta asupra Chinei, fără să le pese că modul de viață al imperiului își trăgea rădăcinile din tradițiile sale seculare. Oameni de afaceri americani, englezi, japonezi și ruși considerau țara drept o nouă piață lucrativă și obținuseră drepturi comerciale avantajoase, ceea ce alimenta furia și ostilitatea boxerilor.

Este posibil ca Cixi să fi încurajat în secret această revoltă. În anul 1900, boxerii au atacat partea de nord-est a Chinei,

ucigându-i nu numai pe străini, ci şi pe toţi compatrioţii lor chinezi care se creştinaseră. În timp ce se îndreptau spre Beijing, Cixi le-a promis diplomaţilor străini îngrijoraţi că va pune capăt rebeliunii. Dar, când boxerii au intrat în capitala chineză, scoţând un strigăt de război care îngheţa sângele în vine – „Ucide! Ucide! Arde! Arde!" –, niciun soldat imperial nu s-a mai arătat. Cu toate acestea, în timp ce împărăteasa Cixi îi aplauda discret pe rebelii care aveau ca ţintă partea oraşului ocupată de occidentali, o armată de soldaţi aliaţi se aduna pentru a-i strivi pe boxeri. Beijingul a fost ocupat, iar Chinei i-a fost impus un tratat de pace umilitor.

Potrivit legendei, Cixi îşi coafa părul atunci când trupele aliate victorioase au intrat în Beijing. Înlăturându-şi stratul alb de machiaj şi îmbrăcând veşminte de ţăran, ea şi-a ascuns bijuteriile şi a fugit din oraş cu împăratul şi soţia acestuia. Când concubina favorită a împăratului a implorat să-i însoţească, se spune că Cixi le-a ordonat eunucilor să o arunce într-un puţ sau să o lase să sară singură în el.

Vârsta nu o îmblânzise pe împărăteasa Dragon.

Dar, aflată într-o călătorie la Xi'an, la sud-vest de Beijing, ea a descoperit cât de mare era sărăcia în care fusese aruncată ţara şi căreia nu-i acordase niciodată atenţie, izolată în spatele zidurilor Oraşului Interzis. Nu şi-ar fi dat seama decât abia în acel moment de nevoia de reforme. Poate că datorită acestei schimbări Cixi a fost readusă la putere.

Câteva săptămâni mai târziu, suita imperială s-a întors în Oraşul Interzis sub privirea neîncrezătoare a străinilor care urcaseră pe ziduri să o vadă apropiindu-se pe împărăteasa Dragon. Cixi orchestrase cu grijă acest moment. Zărindu-i înşiruiţi pe zidurile oraşului, izbind vederea cu hainele lor occidentale, Cixi s-a uitat la ei şi a făcut o serie de mici reverenţe. Străinii au fost încântaţi

de ceea ce ei considerau drept smerenie și toate grijile lor legate de împărătească s-au risipit imediat, în timp ce ea își manifesta de fapt oroarea față de atrocitățile comise de rebelii boxeri.

Dar pacea umilitoare de la Beijing, care a permis națiunilor occidentale să-și întărească puterea, să dobândească drepturi comerciale avantajoase și chiar dreptul de a cantona soldați în capitală, a crescut și mai mult furia poporului chinez împotriva conducătorilor manciurieni. Puterea dictatorială de care Cixi se bucurase o vreme atât de îndelungată era pe sfârșite. În anul 1908, ea a fost cuprinsă de o boală gravă de ficat, iar Gangxu s-a îmbolnăvit și el.

La 13 noiembrie, viața împărătesei atârna doar de un fir de păr. Cixi și-a numit succesorul, din nou în vârstă de doar trei ani. Acesta era Puyi, fiul prințului Chun și nepotul lui Ronglu, prima ei dragoste. Din fericire, împărăteasa și-a dat sufletul chiar în acea noapte. Deși știa, cu siguranță, că moartea i se apropia, Cixi nu putea renunța la jocurile de putere, chiar dacă nici măcar ea nu-și putea controla sfârșitul.

La 15 noiembrie 1908, pe când îl povățuia pe micul Puyi să o asculte întocmai, ea se afla deja foarte aproape de final.

Eunucii lui Cixi, urmând tradiția în vigoare atunci când un suveran se afla în pragul morții, au întins-o pe împărătească în patul ei, cu fața spre sud și înconjurată de bijuteriile sale. Ultimele ei cuvinte au fost: „Nu mai lăsați niciodată o femeie să se bucure de puterea supremă a statului. Acest fapt este împotriva legilor dinastiei noastre și ar trebui să fie interzis."

Poate că a simțit o remușcare reală. Dar cei mai sceptici ar putea crede că ea a fost, chiar și la sfârșit, mânată de o singură dorință, aceea ca ea, Cixi, „Binevoitoarea și Virtuoasa", să fie singura femeie capabilă să revendice un asemenea succes extraordinar.

Cixi a condus China timp de cincizeci de ani şi, până la schimbarea ei, după Rebeliunea boxerilor, păruse mai preocupată de puterea absolută decât de situaţia milioanelor sale de supuşi. Protejată de zidurile Oraşului Interzis, nu putea avea o privire de ansamblu asupra suferinţei acestora, iar anii îndelungaţi ai politicilor sale împotriva străinilor au dus la prăbuşirea Chinei.

La 73 de ani, împărăteasa Dragon a lăsat ţara într-un haos complet, iar în fruntea dinastiei Qing, pe un băieţel de trei ani, care va fi cunoscut sub numele de „Ultimul împărat" şi care îşi va încheia viaţa ca un simplu cetăţean al Chinei comuniste.

SECOLUL XX

Secolul XX marchează un punct de cotitură în privința criminalității în general și a criminalității feminine, în special.

Înainte, ea era mai mult apanajul femeilor aflate la putere. Acum coboară în stradă, cu o scindare față de trecut: infanticide, atentate sinucigașe, complicitate în domeniul pedofiliei, participarea femeilor soldați la torturi morale și fizice perpetuate împotriva prizonierilor în caz de conflict, serial-killers în fustă, gardieni feminini în lagărele de concentrare sau de exterminare naziste etc.

Desigur, este neîndoielnic că diseminarea unor astfel de fapte aduce bani frumoși pentru mass-media. Având ca rezultat difuzarea în piața publică, ceea ce nu era cazul în secolele precedente, dar și efectul pervers pe undeva, acela de a banaliza criminalitatea feminină.

O scurtă privire de ansamblu, departe de a fi exhaustivă.

GEORGIA TANN

Este hoața și vânzătoarea de bebeluși din Tennessee (1891-1950).

În ciuda tehnicilor sale detestabile specifice pieței negre, Georgia Tann este și astăzi considerată drept mama adopției moderne din Statele Unite.

Georgia Tann conducea liniștită pe drumurile învălurate din districtul Jasper și se bucura de căldura soarelui primăvăratic, fiind convinsă că se afla într-o misiune umanitară. Femeia la care mergea în vizită era bolnavă, văduvă, avea de crescut doi copii mici și era însărcinată cu cel de-al treilea.

Oare cum puteau unii oameni să se pună într-o asemenea situație?

Georgia văzuse cazurile cele mai nefericite perindându-se prin fața tatălui său, judecătorul Tann, de la tribunalul din Mississippi.

Dar nu mila o sufoca. Mila nu făcea parte din caracterul său.

Georgia s-a oprit în fața casei dărăpănate și a urmărit, prin parbriz, un băiețel care se juca în țărână. Era murdar, dar părea sănătos tun. Pe scurt, acesta era candidatul ideal pentru ceea ce ea își pusese în gând.

Intrând în tăcere în clădire, a zărit o femeie care dormea în nişte aşternuturi slinoase. Locuinţa sa părea neîngrijită. Georgia a ieşit din clădire şi l-a chemat pe băieţel, care a venit la ea alergând. Fără îndoială că era fericit că cineva se interesa de el.

Georgia l-a păcălit pe copil să urce în maşina ei şi a închis portiera. Zgomotul produs probabil că a trezit-o pe mama băieţelului, care a apărut în prag. A privit speriată cum Georgia a băgat maşina în viteză şi a dispărut. Băieţelul s-a ridicat pe scaun, lovind geamul cu pumnii: „Mamă, mamă!" a strigat el, în timp ce automobilul accelera.

Între anii 1924 şi 1950, Georgia Tann a câştigat aproape un milion de dolari din vânzarea pe piaţa neagră a peste 5.000 de copii şi bebeluşi, dintre care majoritatea fuseseră furaţi de la mame singure şi vulnerabile sau din familii care trăiau în sărăcie. Avea foarte puţin respect pentru copiii de care se ocupa. Mulţi dintre aceştia fuseseră abuzaţi sexual, iar unii muriseră. Cei care supravieţuiau erau încredinţaţi unor părinţi adoptivi a căror bogăţie era singurul criteriu ce conta.

În exterior, Georgia acţiona ca o adevărată profesionistă. Oferea întotdeauna un sfat bun familiilor pe ai căror copii urma să-i răpească, reuşind de fiecare dată să-i convingă că acţiona în interesul celui mic. Dar, în realitate, era o prădătoare lipsită de inimă ce părea să iubească puterea dobândită asupra părinţilor pe care îi înşela într-un mod atât de crud. Traficul de copii practicat de această femeie a rămas unul dintre cele mai întunecate secrete ale Statelor Unite vreme de mai mult de o jumătate de secol.

Punctul de cotitură

Georgia Beulah Tann s-a născut în anul 1891 şi a crescut în orăşelul Hickory din Mississippi. Mama ei, Beulah, provenea

dintr-o familie foarte cunoscută din Mississippi. Tatăl său, George, era judecător la Curtea Cancelariei din statul Mississippi.

Încă de la o vârstă fragedă, Georgia dorea cu orice preț să câștige aprobarea tatălui său, perfect conștientă că fratele ei mai mare, Rob, era preferatul mamei.

Din nefericire, judecătorul Tann nu era chiar un model de urmat. Era un om inteligent, ce-i drept. Dar era egocentric, obsedat de putere, agresiv, arogant și un fustangiu incorigibil. Mama Georgiei îi suporta, în tăcere, numeroasele cuceriri, iar Georgia îl urma pretutindeni de parcă ar fi fost umbra lui. În timp ce fratele ei stătea acasă ca să fie răsfățat, Georgia mergea la tribunal și asista la procese. Poate că „activitatea" înfricoșătoare a Georgiei a fost influențată de procesele cele mai zguduitoare pe care tatăl ei le judeca.

Copiii săraci care fuseseră puși sub tutelă judiciară se prezentau în fața judecătorului Tann, așteptând de la acesta o decizie cu privire la viitorul lor. Deși nu avea prea multă empatie pentru ei, judecătorul Tann se simțea frustrat în fața unui sistem care nu le oferea celor mici altă soluție decât căminul de copii. Uneori judecătorul propunea chiar să-i aducă pe micuți la el acasă până când găsea o soluție alternativă.

Crescând într-o familie care oferea un adăpost temporar orfanilor, Georgia, pe atunci în vârstă de cincisprezece ani, a luat inițiativa de a-i ajuta ea însăși pe acești copii.

Într-o zi, în timp ce-și vizita tatăl la tribunal, a găsit niște copii, frați și surori, agățați unii de ceilalți după ce fuseseră plasați în orfelinatul Mississippi (Mississippi Children's Home Society). Dând dovadă de îndrăzneală, ea a reușit să le găsească părinți adoptivi, un cuplu bogat din Mississippi. Acesta a fost un succes extraordinar, dat fiind că practica adopției lipsea aproape cu desăvârșire la acea vreme. Pentru Georgia, acesta a fost cazul care i-a schimbat cursul vieții.

Se pare că în special un eveniment a influențat-o pe tânăra Georgia în mod decisiv. O femeie fusese arestată pentru că era dependentă de morfină și fusese plasată, împreună cu copiii săi, într-o instituție specializată. În momentele sale de luciditate, femeia nu înceta să-și strige „celălalt copil". Când judecătorul Tann a primit un apel telefonic în miez de noapte indicând faptul că serviciile sociale poate că uitaseră un copil, el nu a avut de ales decât să meargă la această femeie ca să verifice.

Georgia l-a însoțit și amândoi au început să caute semne de viață. Sub o grămadă de zdrențe vechi și unsuroase, au găsit copilul dispărut, viu, dar foarte slăbit. De vreme ce era imposibil să-l plaseze în grija cuiva în viitorul imediat, Georgia a fost cea care s-a ocupat de el, în timp ce aștepta să i se găsească un cămin.

Nu există nicio îndoială că la acea vreme învățase să nu se atașeze prea mult de copiii pe care îi primea acasă.

Pe măsură ce anii au trecut, relația dintre Georgia și tatăl ei devenea din ce în ce mai încordată. Moștenise de la el inteligența și trăsăturile fizice, dar asemănările și temperamentele lor înflăcărate erau cauza multor certuri. El nu suporta caracterul independent al Georgiei, pe care îl aprecia totuși la el însuși și la fiul său. Pentru a mai estompa din ceea ce el credea că sunt obiceiuri „mai degrabă masculine", a decis că, date fiind abilitățile ei muzicale, fiica sa trebuia să devină pianist concertist. De la vârsta de cinci ani, ea era obligată să se antreneze câteva ore pe zi. Dar Georgia avea o altă ambiție. Martoră a puterii de care tatăl ei se bucura, ea intenționa să devină avocată, deși aceasta era o profesie dominată de bărbați. Determinarea ei părea să fi dat roade atunci când tatăl său i-a dat voie să susțină examenul de barou. Numai că acesta s-a răzgândit în ultimul moment, spunând că dreptul este o meserie „prea masculină".

Frustrarea de a nu-şi fi putut începe cariera la care visase cu siguranţă că a marcat-o profund. Deşi Georgia a urmat, ascultătoare, cursurile de la Colegiul Martha Washington din Virginia, unde studia muzica, ea nu avea deloc de gând să devină o tânără supusă. În Sudul foarte conservator al începutului de secolul XX, ea nu a ezitat să-şi afişeze părul scurt, pantalonii din flanelă şi homosexualitatea.

A absolvit cursurile în anul 1913, la 22 de ani. Atunci a luat decizia de a trăi pe cont propriu şi s-a înscris la Universitatea Columbia pentru a studia profesia relativ nouă de asistentă socială şi pentru a se specializa în adopţii. Experienţa acumulată în sala de judecată a tatălui său constituia un excelent punct de plecare. Nu există niciun motiv să credem că, la început, intenţiile Georgiei nu erau lăudabile. Dar lipsa ei de empatie pentru copiii de care se ocupa dădea impresia că de mult timp nu mai avea inimă.

În rolul lui Dumnezeu

După ce a găsit un loc de muncă ca agent de teren la Mississippi's Home Finding Society, Georgia s-a întors în Hickory şi a ajutat alţi asistenţi sociali să plaseze copii în cămine. A început să critice sever clasele populare, pe care le considera incapabile şi iresponsabile. De ce femeile sărace insistau atât să aibă mulţi copii, când ştiau bine că nu erau în stare să-i întreţină? În mintea Georgiei, clasa de mijloc şi înalta societate erau fruntaşele moralităţii. Ea a dobândit destul de repede experienţă în adopţii, plasând copiii proveniţi din clasele populare în familii din clasa mijlocie care nu aveau copii şi care meritau să fie „răsplătite". La prima vedere, părea o soluţie bună, dar puterea de a schimba vieţile altora s-a dovedit toxică. Georgiei nu i-a trebuit mult timp să devină dependentă de rolul acesta de Dumnezeu.

În anul 1922, crezând că era învestită cu o „misiune", Georgia a furat doi copii de la o femeie bolnavă și însărcinată cu cel de-al treilea. Îl atrăsese pe unul dintre băieți în mașina ei în timp ce mama lui dormea și s-a întors la scurt timp ca să-l ia și pe fratele lui de trei ani. Atunci l-a convins pe tatăl ei să declare că mama era o incapabilă și să-i facă pe cei doi băieți candidați la adopție. Locuitorii din Hickory au fost indignați să afle vestea răpirilor, iar Georgia a fost izgonită din oraș.

Bulversată, dar fără a se da bătută, Georgia a candidat pentru funcția de directoare a Tennessee Children's Home Society, un orfelinat fără scop lucrativ, care se bucura de o reputație excelentă printre cetățenii din Memphis. În anii 1920, adopția era un subiect sensibil din cauza zvonurilor stârnite de eugeniști. Aceștia susțineau că „amestecul de sânge" ar avea consecințe teribile. Păcatele părinților s-ar regăsi la copii și, prin urmare, membrii claselor mijlocii, deși dornici să adopte, nu îndrăzneau să-și asume riscul de a înfia copii din clasele populare. Georgia și-a dat repede seama de numărul de copii din clasele inferioare, potențial „disponibili" pentru adopție. Cunoscând legea și având relații în mediul justiției care ar fi ajutat-o în misiunea sa, ea a înțeles că deținea un „articol" valoros pe care îl putea vinde, dacă reușea să învingă teama provocată de eugeniști.

Georgia a pornit de la principiul că ceea ce clienții nu știu nu-i poate afecta. Certificate de naștere au fost falsificate, iar copiii născuți din incest sau mamele singure și sărace au primit o nouă identitate peste noapte. Dintr-o trăsătură de condei, copiii orfelinatului se transformau în niște minuni genetice provenite dintr-o familie creștină de clasă mijlocie, constrânsă să renunțe la copil ca urmare a unui nefericit concurs de împrejurări. Georgia este recunoscută drept unul dintre inovatorii adopției, salutată de revistele din Memphis ca „îngerul păzitor al copiilor fără adăpost

și aflați în îngrijirea statului Tennessee". Datorită ei, nu numai că este acceptabil, ci chiar în interesul copilului să aibă părinți „demni" și capabili să le ofere un viitor luminos.

Georgia Tann a făcut-o pe iubita ei, Anne Hollinsworth, sora sa, pentru că era singura cale prin care aceasta putea fi recunoscută ca moștenitoarea sa oficială. Anne a murit la vârsta de 96 de ani, fără a înceta vreodată să-și declare dragostea nemărginită pentru o femeie pe care toți o considerau totuși un diavol.

Acasă

În acea perioadă, Georgia trăia cu partenera ei, Anne Atwood Hollinsworth. Aceasta ținea registrele și încerca să aducă un anumit echilibru familial. Dar cele două femei trăiau împreună într-o epocă în care homosexualitatea nu era acceptată, ceea ce a constrâns-o pe Georgia să păstreze secretul asupra vieții ei private. Uneori dispărea luni întregi, închizându-se cu Anne și căzând pradă depresiei.

Anne avea deja un fiu, iar faptul că Georgia a adoptat un bebeluș pe care l-a numit June i-a consolidat și mai mult reputația de femeie extrem de milostivă.

Conform legilor din Mississippi, copiii adoptați nu puteau moșteni averea părinților adoptivi. Prin urmare, Georgia a decis să o adopte pe June ca pe sora ei și nu ca pe fiica sa. În mod evident, părea a fi o mamă severă, ceea ce June va confirma, numind-o „morocănoasa".

Atitudinea pe care a adoptat-o în timpul evenimentelor importante din viața fiicei sale sugerează că era egocentrică și manipulatoare. Ea a refuzat, într-adevăr, să participe la nunta lui

June, căreia i-a ars hainele în timp ce aceasta se afla în luna de miere. Anne Hollinsworth părea să fie singura persoană care vedea în Georgia un om bun. De altfel, o considera drept cea mai mărinimoasă femeie din lume.

O piaţă neagră foarte profitabilă

La început, reputaţia Georgiei era exemplară. Ea îi plasa pe orfani în familii respectabile şi foarte influente, care îi rămâneau pentru totdeauna recunoscătoare.

La un an de la sosirea în Memphis, ea deţinea controlul asupra tuturor candidaţilor la adopţie din statul Tennessee. Prin falsificarea certificatului de naştere al acestora, ea rezolva problema ridicată de eugenişti şi înlătura toate obstacolele procesului de adopţie. Georgia parcă intrase în posesia „cheilor oraşului" datorită lui E.H. Crump, prietenul ei de multă vreme şi primar al Memphisului, care avea influenţă asupra întregului stat şi care era în relaţii bune cu Camille Kelley, judecătoare la Tribunalul pentru Familie din acel district. Tennessee Children's Home Society, care nu avea niciun scop lucrativ, cerea şapte dolari cuplurilor ce adoptau în interiorul statului şi 750 de dolari celor ce adoptau din statele vecine. „Contribuţiile" erau dintotdeauna binevenite. Totuşi, spre sfârşitul anilor 1940, 80% dintre copiii adoptaţi au fost plasaţi „în particular", iar părinţii erau apoi obligaţi să plătească peste 5.000 de dolari în schimbul „serviciilor" Georgiei. Crump şi Kelley au jucat un rol important în această maşinaţie şi şi-au încasat dividendele. Dacă la început Georgia acţiona ca o adevărată profesionistă, respectând legea, cu timpul ea devenea din ce în ce mai egotistă şi mai însetată de putere. Dorea cu orice preţ să-şi extindă reţeaua. Visa să-şi înfiinţeze

birouri în toată țara și a lansat o campanie publicitară care miza, în mod vădit, pe atingerea unei coarde sensibile: copii cu ochii plini de tristețe, fixând obiectivul și având deasupra lor sloganul „Caut casă!"; subtitrări care adăugau culoare, declarând, de pildă, că „Marge are cinci ani și se simte foarte singură".

În urma acestui sistem virtual de vânzare prin corespondență, asistenți sociali din orfelinat se îmbarcau la bordul avionului ținând în brațe bebelușii promiși unor părinți aleși nu pe baza criteriilor de aptitudine, ci pe baza posibilităților lor financiare. Copiii erau vânduți în toate statele americane, dar și în Canada, Panama, Mexic și Anglia.

Campania publicitară a Georgiei a ajuns și la Hollywood, unde mai mulți oameni din industria cinematografiei au adoptat copii. Joan Crawford, de exemplu, a adoptat cinci copii, printre care gemene. Aceste fetițe au avut norocul să rămână împreună nu numai pentru că era rar ca o familie să adopte doi copii, ci și pentru că Georgia avea obiceiul să-i separe pe copiii proveniți din aceeași familie.

Atunci când acești copii întrebau unde sunt frații și surorile lor, ea le răspundea că erau puțin tulburați și că vorbeau despre micii lor prieteni din orfelinat. A profitat din plin de colaborarea ei cu Hollywoodul, ceea ce a făcut-o să apară în articolele unor reviste alături de actori precum Dick Powell și June Allyson, care și ei adoptaseră un copil.

A devenit atât de faimoasă încât până și Eleanor Roosevelt i-a cerut sfaturi despre îngrijirea copiilor și a ținut discursuri care deplângeau soarta bebelușilor vânduți pe piața neagră de către intermediari. Simțindu-se așa de mândră că era fiica unui judecător, poate că Georgia a crezut că era mai presus de lege. Sau poate că totul devenise un simplu joc căruia nu îi prevăzuse consecințele?

Crescătoarele de animale şi vacile

Georgia s-a confruntat curând cu o problemă: cererea depăşea cu mult oferta. Piaţa adopţiei era atât de vastă încât, dacă voia să satisfacă toate cererile, nu se mai putea limita la copiii din orfelinate. A găsit alţi copii în unele unităţi spitaliceşti şi la Tribunalul pentru Familie. Georgia le plătea pe asistente ca să le spună femeilor sărace şi mamelor singure care născuseră sub anestezie că bebeluşul lor venise pe lume mort.

Le disprețuia pe aceste femei şi le numea „crescătoarele de animale" sau „vacile" sale. De asemenea, a plătit mai mulţi medici ca să le spună altor femei că bebeluşul lor era bolnav şi că avea nevoie de îngrijiri speciale. Odată ce Georgia intra în posesia copilului, doctorii îi spuneau mamei că boala fusese prea gravă şi că tratamentele nu-l putuseră salva.

Este adevărat că unii dintre copii mureau, mai ales în urma lipsei unei îngrijiri adecvate, a abuzurilor sau a iresponsabilităţii crunte. În anul 1932, Memphis a avut cea mai mare rată a mortalităţii infantile din toate Statele Unite. Majoritatea acestor decese au fost ulterior atribuite sistemului de „îngrijire" al Georgiei Tann.

În multe cazuri, copiilor li se dădea alcool pentru a-i linişti. Alţi copii prinşi în sistem au fost închişi în cămine şi li s-a interzis să meargă la şcoală. Georgia primea bani pentru a avea grijă de copii chiar şi după vânzarea acestora, fără ştirea părinţilor. Ea îi alegea pe cei mai frumoşi bebeluşi, îi îmbrăca, îi punea într-un coş şi încerca să-i vândă unor oameni inimoşi. Pentru a satisface cererea, Georgia răpea chiar şi copii care se aflau în locurile de joacă sau în grădina casei lor. Şase „cercetaşe" o asistau în această misiune, precum şi asistenţi sociali din tot statul, cei mai mulţi fiind suficient de imbecili ca să creadă că făceau o faptă bună. Activităţile Georgiei erau protejate de contactele sale la nivel înalt,

oameni puțin dispuși să ajute, dar pe care ea îi șantaja, pentru că și ei adoptaseră copii de la ea. Dacă nu cedau, Georgia strecura în discuție anumite aluzii, de exemplu că mama biologică i-a cerut recent vești despre copil. Astfel de cuvinte aveau darul de a înlătura orice rezistență.

Vulturul solitar

Georgia mergea în mod regulat la Tribunalul pentru Familie din districtul Shelby, prezidat de judecătoarea Camille Kelley. Un membru al personalului tribunalului a descris-o ca pe „un vultur solitar pe o creangă" gata să se năpustească asupra prăzii. Ochelarii cu rame de oțel și părul cenușiu, tuns scurt, îi dădeau înfățișarea unei învățătoare severe. Fără știrea autorităților tribunalului, Kelley însăși trimitea sute de copii la orfelinat, neținând seama de legile statului. Ea mergea în mod regulat la alte orfelinate din district, lua copiii cei mai drăgălași sub pretextul unei hotărâri judecătorești și îi trimitea la Georgia. Astfel de acțiuni erau așa de scandaloase, încât călugărițele care conduceau majoritatea orfelinatelor îi ascundeau pe copiii cei mai frumoși de îndată ce o vedeau venind pe judecătoarea Kelley.

Capacitatea sa de a exploata vulnerabilitatea oamenilor era unul dintre aspectele cele mai demne de dispreț ale traficului de copii. Mamele celibatare nu aveau mijloacele necesare pentru creșterea copiilor, așa că era inutil să protesteze. Iar clienții bogați erau atât de fericiți că aveau un copil, încât erau gata să treacă cu vederea toate neregulile aparente. Mai mult decât atât, dat fiind că părinții erau clasificați doar în funcție de veniturile lor, unii copii au fost adoptați ca „vite de povară" de cupluri fără scrupule sau ca „jucării" de către pedofili.

Georgia a instituit, de asemenea, un sistem care încă există în unele state americane și care prevedea ca actele de adopție să fie redactate în secret, fără să fie dezvăluite public. Prin urmare, copiii adoptați nu aveau decât foarte puține șanse de a afla cine erau părinții lor biologici, iar mamele cărora li se furase copilul nu îi mai puteau da de urmă.

În vara anului 1945, între 40 și 50 de copii au murit sub protecția Georgiei. În același timp, orașul Memphis a primit o mulțime de plângeri din partea părinților biologici înșelați sau a părinților adoptivi care și-au dat seama de ceea ce se întâmpla și care refuzau să tacă. O lege care prevedea înregistrarea părinților a fost adoptată, dar primarul Crump a avut grijă, la timp, ca aceasta să nu fie pusă în aplicare.

Georgia a șantajat, de asemenea, un număr însemnat de decidenți politici. Dar în anul 1948, noul guvernator al statului, Gordon Browning, a dispus deschiderea unei investigații la Children's Home Society. Puterea Georgiei începea să slăbească.

Ziua judecății

Orfelinatul și-a pierdut finanțarea când Liga americană pentru bunăstarea copiilor a dezvăluit că dosarele de adopție erau de multe ori distruse. Deși aceste descoperiri au fost îngrozitoare, puține persoane au plătit pentru faptele pe care le comiseseră. Judecătoarea Kelley și-a dat demisia, dar nu a fost niciodată urmărită penal și a murit cinci ani mai târziu. Nimeni nu i-a cerut socoteală primarului Crump pentru profiturile pe care le obținuse și pentru corupția pe care o încurajase. În anul 1950, s-a estimat că Georgia câștigase un milion de dolari și deținea mai multe proprietăți, inclusiv un hotel.

Vreme de aproape 30 de ani, numeroşi oameni influenţi o protejaseră, dorind ca operaţiunea să rămână secretă. Ea a murit de cancer la vârsta de 59 de ani, la trei luni după deschiderea anchetei şi înainte ca descoperirile făcute de autorităţi să fie făcute publice. Dar, chiar dacă nu lăsa niciun dubiu asupra vinei acestei femei, oamenii ezitau să o numească hoaţa de bebeluşi pentru că mulţi dintre ei participaseră, fără ştirea lor, la traficul său ilegal. Era un haos juridic din care nimeni nu putea ieşi. În cele din urmă, a fost adoptată o lege care a reglementat cele 5.000 de adopţii. Aceasta însemna că Georgia era disculpată, iar copiii care fuseseră răpiţi de puţină vreme trebuiau să rămână în noua lor familie.

Cu o nepăsare totală, Georgia Tann a schimbat pentru totdeauna vieţile a mii de oameni. Deşi metodele ei erau scandaloase, ea a stat, în mod evident, la baza sistemului de adopţie contemporan. Şi totuşi, ea a distrus certificatele de naştere a 5.000 de copii, lăsându-i să pună întrebări despre strămoşii lor, cărora părinţii nu le puteau răspunde. Erau familii disperate cărora li se răpise copilul, care se întrebau ce se mai întâmpla cu el şi care nu conteneau să-i privească pe străini atent în ochi, sperând să recunoască persoana dragă pe care o pierduseră.

Povestea Georgiei Tann nu a fost spusă până de curând şi, vreme de mulţi ani, nimeni nu părea dispus să se ocupe de victime. Neluând în seamă decât setea ei de putere, ea a lăsat în urmă o moştenire tulburătoare şi a devenit una dintre cele mai disprețuite femei din istoria americană.

JIANG QING

Jiang Qing, numită și Li Yunhe („cocorul printre nori"), dar și Lan Ping – trei nume pentru a desemna aceeași persoană –, a fost cea de-a patra soție a lui Mao Zedong. Ea a fost poreclită „Demonul cu oase albe" și aproape că a domnit peste China.

„Puține persoane sunt pe gustul ei. Nu există decât una singură: ea însăși." – Mao Zedong

Li Yunhe își studia scenariul pentru rolul său minor în viitoarea producție a academiei de teatru. Știa că își putea captiva publicul, numai să i se fi dat ocazia. Ca de obicei, studenții de sex masculin se îmbrânceau unii pe alții ca să-și facă loc într-una din încăperile templului și să fure scufia statuii lui Confucius. Ea îi asculta, plictisită de acest ritual nocturn care nu lăsa niciodată să se întâmple ceva cu adevărat. Vorbe, vorbe și iar vorbe...

Ridicându-se brusc, Li Yunhe a intrat ca un uragan în încăpere și a luat scufia cu un aer sfidător. Ceilalți studenți au rămas uimiți că o fată firavă era atât de curajoasă, încât să comită o faptă considerată un sacrilegiu. Și totuși, deși nu puteau să nu se lase impresionați de curajul ei, erau bănuitori. Era evident că le fura plăcerea de a fi în centrul atenției.

Mai târziu, după ce și-a sprijinit soțul timp de patruzeci de ani, cea care era atunci doamna Mao credea cu tărie că la moartea soțului ei va primi din oficiu dreptul de a deveni prima femeie președinte din China comunistă. Dar în vremea aceea China nu ar fi acceptat niciodată o femeie ca lider. De aceea, atunci când președintele Mao a murit, nu numai că nu a reușit să-și extindă puterea, dar i s-a și reproșat întreaga revoluție culturală. Doamna Mao era ambițioasă, crudă și egocentrică, dar chinezii au considerat-o, în cele din urmă, ca pe ceva mult mai rău. Poreclită „demonul cu oase albe", ea a fost învinuită că a provocat pagube ireparabile istoriei și tradițiilor chineze, precum și nenumărate decese. Chiar în timpul funeraliilor naționale ale soțului ei, la care a participat cea mai mare mulțime adunată vreodată la o înmormântare, ea era condamnată la moarte.

Un cocor printre nori

Jiang Qing, cunoscută inițial sub numele de Li Yunhe („cocorul printre nori"), s-a născut în anul 1912 sau 1914 la Zhu Zheng, în provincia Shandong, în estul Chinei. Era fiica unor părinți care nu se potriveau unul cu celălalt, un decalaj de treizeci de ani plasându-i în două generații diferite. Tatăl său era un alcoolic violent care, pe când Li Yunhe avea șase ani, și-a părăsit familia, nelăsându-i soției – de fapt concubinei – altceva de ales decât să devină curtezană. Li Yunhe aștepta acasă cu înfrigurare, în timp ce mama ei se întorcea noapte după noapte cu un alt străin.

Pe măsură ce anii au trecut, mama ei a devenit tot mai interesată de bărbații groși la pungă, lăsând-o pe fată în grija bunicilor materni, în orașul Jinan.

Copilăria i-a produs o ură timpurie și tenace față de obiceiurile tradiționale ale societății chineze, care le dădea bărbaților

o putere absolută asupra femeilor. La vârsta de zece ani, era deja un copil independent şi cumpătat, care ieşea în evidenţă şi era obiectul agresiunii celorlalţi copii. Visa să fugă din Jinan şi să găsească un loc unde părerile sale şi personalitatea ei energică să primească atenţia pe care le meritau. La paisprezece ani, când o trupă itinerantă de teatru a sosit în oraş, Li Yunhe a decis că o viaţă de actriţă celebră în lumina reflectoarelor ar putea fi răspunsul la toate speranţele ei şi a fugit cu actorii.

O viaţă de actriţă

Li Yunhe avea să înveţe în curând realităţile dure ale vieţii de actriţă care doreşte să aibă succes în teatru. Rolurile principale erau atribuite, de obicei, prin intermediul legendarei „promoţii pe canapeaua regizorului". Curând, în timp ce aceasta înflorea în perioada adolescenţei, i s-a cerut o „audiţie". Amintindu-şi de ororile vieţii pe care mama ei fusese silită să le trăiască, Li Yunhe se ferea de ceea ce îi mirosea clar a prostituţie. Cu toate acestea, era conştientă că succesul ei depindea de acest lucru. Pentru un copil care fusese lipsit de afecţiune, aplauzele frenetice ale publicului erau în mod evident ispititoare, iar Li Yunhe ştia că în curând trebuia să ia o decizie care urma să-i schimbe viaţa.

Printr-o pură întâmplare, bunicii ei apreciaseră atât de mult spectacolul anterior al trupei de teatru încât, atunci când au auzit că aceasta se întorsese la Jinan, s-au grăbit să cumpere bilete. Nepoata lor era ultima persoană pe care se aşteptau să o vadă ieşind din culise. Când cortina a căzut, aceştia s-au îndreptat spre intrarea artiştilor pentru a o mustra pe Li Yunhe şi a o aduce acasă. Fata a interpretat atunci unul dintre cele mai mari roluri ale vieţii sale, explicându-le printre lacrimi că inima i se va sfâşia dacă o smulgeau de lângă prima ei dragoste, scena. Dându-şi seama

că nu îi vor putea schimba hotărârea, bunicii ei au încheiat o înțelegere: dacă se întorcea să locuiască la ei, în siguranță, o lăsau să meargă la Academia de arte ale spectacolului, în Jinan.

Acolo, Li Yunhe s-a distins de ceilalți studenți, dar această diferență o făcea să se simtă inferioară, chiar dacă ea reacționa cu un aer de bravadă și de superioritate. Fiind mai săracă decât majoritatea celorlalți studenți, hainele sale erau ponosite, dar firea aventuroasă o făcea întotdeauna să susțină contrariul, doar pentru a pune lucrurile în mișcare. Oamenii o considerau imprevizibilă, dar talentul ei ieșea întotdeauna la iveală. În anul 1930, academia s-a închis, iar Li Yunhe și alți câțiva studenți și-au încercat norocul la Beijing, unde accentul lor din Jinan le-a adus neplăceri. Li Yunhe a fost nevoită să se întoarcă acasă, simțindu-se că a revenit de unde a plecat, fără să-și atingă scopul. La 16 ani, probabil încurajată de bunici, s-a căsătorit pentru prima dată, dar în scurtă vreme a devenit evident că nu avea niciun chef să se transforme într-o gospodină devotată. Părinții soțului ei au declarat că era leneșă și au fost indignați de faptul că aceasta protesta împotriva poziției ei inferioare în familie. Căsătoria nu a durat decât câteva luni, însă Li Yunhe știa acum exact cum nu voia să trăiască.

Li Yunhe a divorțat, și-a făcut bagajul și a plecat la Universitatea Qingdao, o instituție cunoscută pentru susținerea puternică a teatrului și a artelor. Îndrăgostită de un student de extremă stângă, a început să se intereseze de doctrina comunistă și simțea că își găsise, în sfârșit, sufletul pereche. Trăia cu el și apoi s-au căsătorit, alegând o ceremonie modernă pentru care nu era necesar niciun certificat. Atunci când iubitul ei a fost aruncat în închisoare pentru propagandă politică, Li Yunhe s-a speriat, dar s-a simțit și mai devastată atunci când, după eliberare, el a părăsit-o, alegând să-și continue programul politic la Beijing. Singură și respinsă, ea s-a ridicat din nou și a plecat spre luminile din Shanghai.

Cea mai bună dintre lumi

În anii 1930, cel mai mare oraş din China, Shanghai, „Parisul Estului", era un amestec de culturi şi un loc de decadenţă, toleranţă şi eliberare, mai ales pentru femei. Exista, de asemenea, o industrie cinematografică în plină dezvoltare, care era, în mod vizibil, principala atracţie pentru o actriţă în devenire. Li Yunhe a simţit că are de ales între două variante: putea să fie curtezană, ca mama ei, şi să depindă de favorurile bărbaţilor sau putea să fie o vedetă de cinema precum cele pe care le vedea pe marele ecran. Alegând cea de-a doua opţiune, ea s-a impus în trupele de teatru underground, jucând în mici piese şi câştigând foarte puţin. Ca mulţi actori tineri ai vremii, făcea politică în calitate de amator, distribuia pliante antiguvernamentale şi apărea în piese protestatare, considerându-se poate un personaj romantic care se răzvrătea împotriva opresiunii. Dar pericolele erau foarte reale. În anul 1934, Li Yunhe a fost arestată pentru activitate subversivă şi a petrecut trei luni după gratii. În timp ce regimul sever îi afecta sănătatea, ea se încuraja cântând arii din operele chineze şti pe care le învăţase în Jinan. După eliberare, pentru a încerca poate să-şi găsească o nouă identitate, şi-a schimbat numele în Lan Ping, ceea ce înseamnă „măr albastru", şi a decis să-şi concentreze eforturile asupra viitoarei sale cariere cinematografice. Această alegere s-a dovedit avantajoasă. În anul 1935, Lan Ping a primit cel mai important rol al său în teatru, ceea ce constituia o trambulină către lumea bună. A primit elogii pentru interpretarea personajului Nora din *Casa de păpuşi* de Ibsen, un rol care se învârtea în jurul unei femei moderne ce lupta pentru a scăpa dintr-o căsătorie demoralizantă cu un bărbat în vârstă. Lan Ping era atât de minunată încât producătorii de filme s-au grăbit să-i ceară să dea o audiţie. Cu toate acestea, promovarea „pe canapea"

părea o clauză inevitabilă a contractului. Pentru multe actrițe, sexul și succesul mergeau mână în mână, de vreme ce erau deseori considerate niște prostituate, dar Lan Ping a refuzat categoric să cadă în capcană, găsindu-și forța în noul feminism ce încuraja femeile să preia controlul asupra propriului corp. Într-un fel, acest comportament i-a fost favorabil: frumusețea și părul său lung, curgător, precum și puternica ei tendință spre individualism o avantajau în fața contemporanelor sale mai supuse. Ea a primit multe cereri în căsătorie și a început să dobândească o anumită notorietate pentru interpretările sale în diverse filme și piese de teatru. Și totuși, ea nu și-a mai egalat vreodată performanța din rolul Norei, o interpretare care, fără îndoială, venea din străfundul inimii.

În cea mai mare parte a celor patru ani petrecuți la Shanghai, Lan Ping a fost implicată într-o legătură cu un celebru critic de artă, Tang Na, care îi comenta adesea filmele. Cei doi au devenit de nedespărțit și apoi s-au căsătorit, dar relația lor era zbuciumată, sortită eșecului. Lan Ping simțise întotdeauna că era făcută pentru ceva mai important, iar această credință era nutrită de aspirațiile ei politice. În cele din urmă, și-a părăsit soțul. Despărțirea lor a devenit un subiect public, iar cercul influent al prietenilor jurnaliști ai lui Tang a fost profund implicat în acest caz. Lan Ping a fost înfățișată ca o femeie rece, fără inimă și mânată de ambiție; numele ei a fost mânjit în paginile ziarelor ori de câte ori se ivea ocazia. Dezamăgită de atitudinea lor dușmănoasă, Lan Ping a scris un eseu intitulat „Viața mea", în care a condamnat industria cinematografică, incapabilă să accepte individualitatea actorilor și încercând să-i exploateze pe toate planurile. Lan Ping și-a găsit, în sfârșit, stilul personal.

În anul 1937, dinamicul Shanghai a înțepenit complet când japonezii au invadat orașul din toate părțile. Lan Ping a recunoscut

că acesta era ultimul act din cariera ei cinematografică şi şi-a făcut în grabă bagajul, mergând în oraşul Yan'an din provincia Shaanxi, sediul Partidului Comunist. La douăzeci şi patru de ani, ea pleca încă o dată singură, lăsând în urmă două căsătorii ratate şi o carieră de film încheiată. Dar acum ştia că politica, şi nu cinematograful cu sclipiciul său, o atrăgea cu adevărat, pentru că întrezărea în ea posibilitatea de a schimba lumea. În acest moment urma să-l întâlnească pe omul care părea să-i ofere şansa de a-şi atinge noile ambiţii arzătoare.

Un jurământ de tăcere

Cu toate acestea, în Yan'an, Lan Ping a reînceput să joace în alte piese. Îi era teamă că niciodată nu va putea scăpa de ceea ce începea să semene cu o rutină. Totuşi, rolurile sale, chiar dacă erau uşor plictisitoare, au făcut-o curând să-şi câştige un admirator puternic: Mao Zedong. Acesta era conducătorul Partidului Comunist, un bărbat căsătorit şi tată a opt copii, dar imediat ce a văzut-o pe Lan Ping, s-a îndrăgostit, gata să ignore orice prudenţă. Au devenit amanţi, iar relaţia lor a fost imediat analizată critic de partid. Soţia lui Mao, He Zizhen, care tocmai îşi încheiase Lungul Marş cu soţul ei, inspira mult respect. Numeroşi oficiali s-au ridicat public împotriva legăturii lor şi au răspândit zvonuri potrivit cărora Mao era un obsedat sexual, iar Lan Ping, o simplă prostituată care consimţea. Cu toate acestea, charisma enormă a lui Mao însemna că el era recunoscut drept singurul lider posibil al mişcării revoluţionare. Prin urmare, atunci când acesta a bătut cu pumnul în masă la o şedinţă, insistând asupra faptului că nu ar putea să continue să conducă revoluţia fără a o avea alături pe Lan Ping, Partidul nu a avut de ales decât să accepte, dar în anumite condiţii. Una dintre aceste condiţii era

de-a dreptul monstruoasă în opinia lui Lan Ping: dacă voia să fie cu Mao, ea trebuia să rămână în afara politicii vreme de treizeci de ani. Aceasta trebuie să fi părut ca o sentință pe viață pentru un tânăr de douăzeci și patru de ani, dar ea a acceptat.

La sfatul lui Mao, Lan Ping și-a schimbat numele, pentru a simboliza un nou început. Ea a devenit Jiang Qing, care înseamnă „ape verzi", și-a tuns părul scurt, băiețește, și și-a asumat rolul de tovarășă de viață devotată. Curând însă, a început să se simtă precum Nora lui Ibsen, jucând un rol supus, condamnată să nu-și exprime niciodată opinia în public sau să profite de independența de care avea atâta nevoie. Urma să rămână, într-adevăr, redusă la tăcere timp de treizeci de ani? Stima ei de sine, care fusese întotdeauna atât de puternică, era acum rănită. Dar la nașterea fiicei sale, Li Na, ea a început să-și recâștige încrederea, bucurându-se de importanța poziției sale de soție a președintelui Partidului. A devenit mai extrovertită și mai directă, iar partidului îi era din ce în ce mai greu să știe ce era de făcut în privința ei. Viața de familie nu i se potrivea, iar abstinența sa forțată de la activitatea politică a determinat-o să se implice în numeroase proiecte superficiale. Atunci când un cineast i-a propus ideea de a realiza un documentar despre cuplu, Jiang Qing a fost încântată. Prestația ei a fost una foarte bună, însă Mao rămânea marele om politic care era de fapt. Prin urmare, documentarul a sfârșit în coșul de gunoi. Pe măsură ce anii au trecut, ea a aderat din ce în ce mai mult la ideologia comunistă, dar, silită să respecte interdicția de treizeci de ani, frustrarea și resentimentul său față de cei aflați la putere au crescut.

Vreme de două decenii, China a fost antrenată în războaie internaționale sau civile. La 1 octombrie 1949, comuniștii și-au revendicat victoria în războiul împotriva naționaliștilor lui Chiang Kai-shek. Republica Populară Chineză a fost creată, iar

Mao Zedong a devenit preşedintele Mao. Cu toate acestea, el avea să comită nişte erori grave atunci când va deveni conducătorul Partidului. Printr-o campanie de modernizare, numită „Marele Salt Înainte", care încerca să introducă industrializarea în regiunile rurale în detrimentul agriculturii, el a provocat, la începutul anilor şaizeci, moartea a treizeci de milioane de persoane din cauza foametei. După ce s-a renunţat la ea, alţi membri importanţi ai Partidului au decis că Mao trebuia să devină un şef de stat simbolic, iar ei s-au instalat în fruntea Partidului.

Botniţa este scoasă

Văzând că puterea soţului ei a slăbit, Jiang s-a întors lângă el după o perioadă petrecută în Shanghai, unde mersese în vizită la mătuşile sale, făcându-şi noi cunoştinţe şi petrecându-şi timpul la teatru şi la operă. Relaţia ei cu Mao era acum complet platonică, întrucât ea acceptase de mult timp apetitul sexual nesăţios al acestuia pentru tinerele fete de la ţară. Cu toate acestea, nu renunţase la ambiţiile ce urmăreau să influenţeze modul de conducere a ţării şi i-a atras atenţia lui Mao asupra unei piese care, sugera ea, îi submina autoritatea. Au discutat despre puterea artelor de a influenţa politica şi au ajuns la concluzia că tot ce era intelectual sau burghez sau care reflecta valorile culturale confucianiste tradiţionale era o sfidare la adresa comunismului.

În anul 1966, ei au lansat marea revoluţie culturală proletară. Aceasta nu era doar un mijloc prin care Mao îşi putea menţine autoritatea, ci şi mijlocul de exprimare pe care Jiang Qing şi-l dorise cu disperare. Cei treizeci de ani de tăcere se încheiaseră, iar acum ea avea intenţia să compenseze toată această perioadă. Dar, numindu-şi soţia ca director adjunct al mişcării, Mao a eliberat, fără voie, un monstru. Printre alţi conducători ai Revoluţiei

Culturale se aflau Zhang Chunqiao, Yao Wenyuan și Wang Hongwen, care, împreună cu Jiang Qing, au fost cunoscuți mai târziu sub numele infam de „Banda celor patru". Acest grup de extremă stângă a încercat să influențeze politicile guvernamentale aflate în opoziție cu facțiunea conservatoare condusă de Deng Xiaoping, scopul lor fiind să o impună pe Jiang Qing ca succesoare a lui Mao.

„Nu se poate vorbi de coexistență în domeniul ideologic. Coexistența pașnică poate corupe." – Jiang Qing

În numele revoluției culturale, școlile secundare și superioare au fost închise și mii de tineri naivi, care nu mai cunoscuseră nimic altceva decât viața sub comunism, au fost obligați să se înroleze în Gărzile Roșii. Formată din milioane de oameni, această forță a devenit atât de importantă, încât în doar câțiva ani a devenit mai puternică decât forțele militare oficiale. Ideologia revoluției culturale s-a întors împotriva fostei gărzi a Partidului Comunist, ai cărui membri erau considerați ca fiind „revizioniști", iar Gărzile Roșii au primit ordinul de a distruge tot ce era asociat cu privilegiile sau cu valorile „tradiționale". Profesorii au fost uciși sau torturați, școlile primare închise, iar persoanele considerate drept membri ai „claselor exploatatoare" trebuiau să-și radă jumătate de cap și să se scufunde în cerneală; mii de oameni instruiți și „opuși regimului" au fost trimiși în lagărele de muncă pentru „a fi reeducați". Un număr inimaginabil dintre ei a murit acolo. Artefactele culturale au fost distruse sistematic.

Gărzile Roșii, inflamate de propagandă și de îndoctrinare, atacau la întâmplare tot ce considerau a fi împotriva comunismului. Frumoasele idealuri comuniste pe care Jiang Qing le nutrea la început au dispărut de îndată ce ea a cunoscut puterea, asistând cu nepăsare la persecutarea și moartea a sute de mii de chinezi.

Doamna Mao era deseori filmată muncind alături de fermieri. Dar se spunea că întrerupea întotdeauna lucrul imediat ce camerele de filmat se opreau și că aceasta făcea parte, pur și simplu, din campania sa de relații publice. Călătorea întotdeauna cu un colac de toaletă decorat cu blană, iar la căderea serii, cerea ca toate animalele să fie închise astfel încât să poată dormi bine în timpul nopții.

În același timp, era preocupată de realizarea altor ambiții: schimba deznodământul pieselor și al poveștilor contemporane, astfel încât acestea să reflecte noua ideologie, și comanda noi opere care să conțină subiecte menite să consolideze propaganda promovată de revoluția culturală, acest lucru fiind valabil atât pentru operele muzicale, cât și pentru teatru sau literatură. Ea a primit elogii pentru noile lucrări publicate în ziare și cu siguranță că i-a făcut plăcere să se răzbune pe prietenii celui de-al doilea soț care îi făcuseră atât de mult rău în presă, cu ani în urmă. S-a lansat apoi într-o altă vendetă personală, umilind în public orice regizor, producător sau politician care îi greșiseră în trecut.

Când Jiang Qing se adresa „maselor", în timpul deplasărilor ei prin țară, o făcea cu experiența și aerul unui politician desăvârșit, colorându-și discursul cu luminile și umbrele necesare pentru a impresiona publicul. Oamenii spuneau că era ca și cum însuși președintele Mao le-ar fi vorbit, sau cel puțin asta repetau ca un papagal, probabil fiind prea îngroziți pentru a-și exprima propriile sentimente și temându-se de furia Doamnei Mao. La sfârșitul anilor 1960, Jiang Qing, triumfătoare, își vede împlinită ambiția, ea devenind prima femeie membră a Parlamentului chinez, *Politburo* („birou politic").

O persoană imprevizibilă

La începutul anilor şaptezeci, Jiang Qing acţionează ca şi cum nu ar avea niciodată timp să facă totul. Cea mai mare frică a sa era, fără îndoială, ca Mao, cu douăzeci de ani mai în vârstă decât ea, să nu moară, iar ea să fie înlăturată de la putere. Aproape că părea să provoace partidul să o aresteze. În anul 1974, şi-a făcut, destul de fățiș, mai mulți amanți şi apăra pretutindeni drepturile femeilor de a avea atâția parteneri câți îşi doreau. A început să fie din ce în ce mai puțin conştientă de faptele sale şi era considerată, în cadrul partidului şi de mulți oameni din popor, ca o persoană imprevizibilă. Ea chiar a dat un interviu unui jurnalist străin, fără permisiunea lui Mao, în care s-a prezentat ca un potențial lider mondial. A spus şi a făcut multe lucruri care au contrariat poporul. Unul dintre cele mai grave păcate a fost acela că a semnat fotografiile cu cerneală roşie, o culoare pe care, în mod tradițional, doar împărații o puteau folosi. Probabil că dorea să-şi arate astfel disprețul permanent față de tradiție sau poate că era vorba şi de o expresie a ambiției care mocnea mereu în ea.

În cele din urmă, în sânul Gărzilor Roşii au izbucnit tulburări care au dus, la începutul anului 1976, la aplicarea legii marțiale şi la sfârşitul a zece ani de distrugere nejustificată. În timp ce adevărul îngrozitor al atrocităților revoluției culturale a început să iasă la iveală, Mao s-a retras în umbră. Jiang Qing nu putea proceda la fel şi, din moment ce adunase atât de maiestuoasă aplauzele, a trebuit să accepte şi criticile.

Când Mao Zedong a murit, la 9 septembrie 1976, acesta nu a desemnat niciun moştenitor care să conducă peste cele opt sute de milioane de cetățeni chinezi. Banda celor patru plănuise să preia puterea prin intermediul loviturilor militare de la Shanghai şi Beijing, dar Deng Xiaoping a fost cel care a acționat mai întâi.

La 6 octombrie, gărzile au pătruns în camera lui Jiang Qing, au arestat-o și au dus-o la Închisoarea Qincheng, unde avea să rămână vreme de cinci ani, înainte de a fi judecată. Suferind încă de pe urmele revoluției culturale, dar simțind că ar fi fost lipsit de respect să-l critice pe președintele Mao, oamenii au hotărât să se întoarcă împotriva soției sale. Aceasta și-a obținut cea din urmă titulatură: „demonul cu oase albe".

În timpul procesului, Jiang Qing a susținut că nu era nimic altceva decât un purtător de cuvânt al lui Mao: „Eram câinele președintelui Mao. Pe oricine îmi cerea să-l muşc, îl muşcam". În anul 1981 a fost condamnată la moarte, sentință comutată ulterior în închisoare pe viață. La vârsta de 77 de ani, a fost diagnosticată cu cancer în gât și a fost internată în spital. La 14 mai 1991, poate într-o ultimă încercare de a deține controlul, ea s-a spânzurat de tija perdelei din baia spitalului.

Nu se știe dacă Jiang Qing a înțeles vreodată cu adevărat atrocitatea crimelor îngrozitoare pe care le comisese împotriva propriului popor în căutarea ideologiei ei defectuoase. Părea, de asemenea, că a avut o înțelegere destul de incertă a celor mai elementare principii ale feminismului, pe care le-a dus la extreme, pedepsindu-i pe cei care îndrăzniseră să-i sugereze că ar fi fost mai potrivit să joace rolul de figurant în drama propriei vieți. Mao a numit-o într-o zi, iar această expresie a rămas celebră, un „tigru de hârtie", „o suflare doar și cădea pe jos", însă el subestima mult nevoia ei arzătoare de recunoaştere publică și, după treizeci de ani de tăcere forțată, setea sa enormă de putere.

IMELDA MARCOS

A fost supranumită „fluturele de oțel", fiind cea care a jefuit averea unei națiuni (1929-...).

„Indiferent dacă vom câștiga sau vom pierde, după alegeri mergem la cumpărături." – Imelda Marcos

La 7 decembrie 1972, un bărbat îmbrăcat în smoching soseşte la o ceremonie de premiere transmisă în direct din Filipine. Telespectatorii privesc şocați cum bărbatul scoate din buzunar o macetă. Participanții ezitau să intervină, până când bărbatul o atacă pe prima-doamnă, Imelda Marcos, lovind-o cu brutalitate. A fost împuşcat mortal de către gărzile ei de corp, însă Imelda avea 11 răni pe brațe şi pe mâini ce au necesitat 75 de puncte de sutură. Mai târziu, îngrozită de faptul că frumusețea ei perfectă fusese compromisă şi că rănile profunde se vindecau prea încet, Imelda s-a gândit să apeleze la chirurgia estetică. Soțul ei, Ferdinand, a sfătuit-o să-şi afişeze cicatricile ca pe un „simbol de onoare", noțiune care i-a plăcut imediat acestei regine a tragediei. Era atât de obsedată de frumusețea ei încât, mai târziu, a făcut haz de urâțenia macetei folosite în timpul atacului. „M-am întrebat de ce a folosit un instrument atât de urât ca să mă rănească? De ce agresorul meu nu a decorat-o cu o fundiță?"

Imelda Marcos, „fluturele de oțel", nu a fost niciodată condamnată pentru nelegiuirile comise împotriva țării sale și împarte, împreună cu soțul ei, responsabilitatea dezastrelor politice și economice care, în timpul ultimelor decenii ale secolului XX, au aruncat insulele Filipine într-o sărăcie fără precedent. În timp ce majoritatea filipinezilor încercau să supraviețuiască sub pragul sărăciei, Imelda se înconjura de bogății și încerca să-și facă loc în bogata elită internațională. Este acuzată că a jefuit vistieria statului. De altfel, se estimează că sumele deturnate ar fi putut rambursa datoria națională. Cu toate acestea, ea a reușit într-un fel să scape de închisoare, dat fiind că vinovăția ei nu a putut fi dovedită. Personalitatea ei veselă, iubirea de sine nemăsurată și impresia că acționa pentru binele tuturor nu au fost niciodată zdruncinate.

Muza din Manila

Deși provenea dintr-o familie importantă din Manila, Imelda Romuáldez a crescut într-o sărăcie bine cunoscută de mulți copii filipinezi de ieri și de azi. Când mama ei, Remedios Trinidad, l-a întâlnit pe tatăl ei, avocatul Vincent Orestes Romuáldez, Imeldei i-a fost încredințată responsabilitatea celor cinci copii născuți dintr-o căsătorie anterioară. Pe măsură ce familia se mărea, averea lui Romuáldez se micșora. Acesta a fost distrus și devastat de moartea soției sale, care a decedat dând naștere celui de-al șaselea copil. Locuind într-un garaj situat în umbra Palatului Malacañang din Manila, tânăra Imelda alerga pe străzi desculță și avea grijă de frații și de surorile ei mai mici.

Pe când fata avea zece ani, Romuáldez a decis să scape de costurile vieții de la oraș și s-a mutat, împreună cu familia, în provincia Leyte. Imelda și-a petrecut adolescența în orașul Tacloban,

unde şi-a făcut studiile, obţinând o diplomă în educaţie. Dar principalul său atu rămânea frumuseţea. Ea a participat la mai multe concursuri de frumuseţe şi, în anul 1953, la 24 de ani, s-a întors în capitală, unde s-a clasat pe locul al doilea la un concurs de miss. Deşi nu câştigase titlul, ea a insistat să primească titlul de „Muza din Manila", care, după părerea ei, i se potrivea de minune.

În anul 1954, Ferdinand Marcos, un tânăr deputat foarte chipeş, a cunoscut-o pe încântătoarea Imelda şi, vrăjit de frumuseţea, de stilul şi de farmecul ei, a cerut-o de soţie în mai puţin de o jumătate de oră. Cuplul impulsiv s-a căsătorit după doar unsprezece zile. Amândoi credeau că providenţa îi adusese împreună, Imelda fiind muza perfectă pentru ambiţiile politice ale lui Ferdinand. Unsprezece ani mai târziu, când Ferdinand a candidat la alegerile prezidenţiale, ea a plecat în campanie în numele lui, a călătorit dintr-un capăt al ţării în celălalt şi i-a adus un milion de voturi. În anul 1965, Ferdinand a devenit preşedintele Republicii Filipine, iar Imelda, prima-doamnă, era fascinată că a ajuns regina palatului la care se uitase cu atâta încântare pe când era doar o copilă. Cei doi păreau un cuplu născut din basme. Imelda s-a dovedit a fi o ambasadoare desăvârşită pentru ţara sa şi a fost repede numită în presă „Jacqueline Kennedy a Filipinelor".

O dictatură conjugală

Încrederea şi puterea Imeldei nu au încetat să crească în perioada care a urmat, ea încercând să recupereze anii de sărăcie pe care îi trăise în copilărie. Îşi petrecea timpul cumpărând companii aeriene, organizând banchete somptuoase, împodobindu-se cu bijuterii şi haine superbe şi călătorind prin toată lumea.

Atunci când a descoperit că soţul ei o înşela, Imelda a arătat că învăţase foarte bine lecţiile oamenilor politici internaţionali,

capabili să întoarcă o situație în avantajul lor. Toți erau la curent cu adulterul lui Ferdinand, iar consecințele s-au dovedit a fi stânjenitoare: pe prima pagină a ziarelor au apărut transcrieri ale conversațiilor celor doi amanți, precum și fotografii ale lor. În loc să-și asume rolul de soție trădată, Imelda s-a prezentat ca o posibilă înlocuitoare a soțul ei căzut în dizgrație. Țara era de multă vreme zdruncinată de tulburări sociale, iar Imelda ar fi putut convinge un electorat dezamăgit că ea era candidatul potrivit la prezidențiale, doar dacă Ferdinand nu ar fi luat următoarea măsură drastică.

În anul 1972, Ferdinand Marcos a impus legea marțială, sub pretextul unui risc de infiltrare comunistă. Această manevră i-a permis garantarea nu numai a poziției sale de președinte, ci și a rolului de prim-ministru. Foarte pragmatică, Imelda și-a sprijinit soțul, gândindu-se că se va putea folosi de cartea „vinovat de adulter" oricând ar fi crezut de cuviință. Ferdinand se afla, poate, la conducerea țării, dar Imelda era, fără îndoială, cea care trăgea unele sfori. Brusc, democrația a fost abolită, prin introducerea unei legi împotriva subversiunii. Dizidenții au fost închiși, adesea pentru mai mulți ani, doar pentru că puseseră sub semnul întrebării obiectivele guvernului. Au început să circule zvonuri că se făcea uz de tortură și de omoruri politice. În mintea oamenilor, Imelda era la fel de vinovată ca și soțul ei. Conducerea lor era de acum cunoscută sub numele de „dictatura conjugală", cuplul prezidențial arătându-se mai unit ca niciodată. Așadar, încercarea de asasinat, în același an, a primei-doamne, în timpul unei ceremonii de premiere, poate că nu era doar o coincidență. Ea primea din ce în ce mai multă atenție, dar venerația care îi fusese rezervată la început părea să se deterioreze.

„Este extrem de important să faci anumite lucruri, mai ales să porți rochii împodobite cu broderii. La urma urmei, masa urmează clasa, și nu invers." – Imelda Marcos

În timpul primilor ani ai legii marțiale, Imelda a fost un membru activ al Cabinetului, a acceptat poziții în guvern, cum ar fi aceea de guvernator, obținând postul de guvernator al Manilei, care deținea puteri considerabile. Dragostea ei pentru frumusețe a făcut-o să-şi manifeste interesul în domeniul artelor, astfel că a cerut construirea unui centru cultural în Manila care, în opinia ei, ar fi reînviat arta filipineză. În timpul călătoriilor în străinătate, fusese fermecată de plăcerea pe care unele clădiri, cum ar fi Lincoln Center din New York, ar putea să o provoace şi a decis că acelaşi lucru era necesar şi în Manila. Era obsedată de ridicarea unor clădiri „frumoase" şi a comandat construirea de teatre, hoteluri de lux. Deseori, dispunea ca acestea să fie amplasate în cartierele sărace din Manila şi declara că astfel „îmbunătățea" viața oamenilor sărmani, oferindu-le lucruri frumoase de privit. Poate că ambițiile nemăsurate ale Imeldei Marcos erau aplaudate de oamenii bogați şi influenți, dar se înşela crezând că splendorile pe care le crea erau percepute de cei săraci ca o îmbunătățire a condiției lor.

Pasiunea ei pentru decadență era legată de tinerețea de care scăpase, iar acum îşi alunga din minte faptul că oamenii obişnuiți nu vor avea niciodată acces la acele hoteluri de lux şi nu ar putea niciodată să viziteze noul Centru de Arte. La un moment dat, ea a declarat: „Aici, în Filipine, suntem în rai. Nu există oameni săraci, aşa cum se întâmplă în alte țări." În realitate, majoritatea filipinezilor supraviețuiau cu doi dolari pe zi şi trăiau cu mult sub pragul sărăciei. Imelda evolua într-o lume idilică şi periculoasă.

Aroganța şi egotismul ei au stârnit o opoziție şi o furie virulente în anii ce au urmat. Între timp, a fost cuprinsă de o poftă de a cheltui ce a avut o amploare fără precedent.

O lume de strasuri şi paiete

Vizitând cele mai mari oraşe din lume, Imelda nu avea decât o singură dorinţă: să concureze cu nivelurile de extravaganţă şi rafinament pe care le întâlnea. Faptele sale se întemeiau doar pe lăcomie şi, datorită complicităţii soţului ei, ea a deturnat milioane de dolari aparţinând guvernului, în conturi bancare private din Elveţia. Vistieria statului era acum considerată ca „puşculiţa lui Marcos", iar Ferdinand şi Imelda au devenit unul dintre cele mai bogate cupluri din lume.

Imelda mergea la cumpărături la New York, Roma şi Copenhaga, cheltuind milioane de dolari pentru colecţia personală şi achiziţionând opere ale marilor maeştri precum Michelangelo sau Botticelli.

Imelda iubea bijuteriile şi, spre sfârşitul anilor 1970, devenise unul dintre cei mai mari cumpărători privaţi de pietre preţioase. Întotdeauna voia să se târguiască şi, oricare ar fi fost produsul sau preţul iniţial, mereu cerea o reducere.

> *„Cel mai frumos compliment pe care l-am primit în viaţa mea vine de la preşedintele chinez, Mao. Când am fost în China, într-o perioadă în care nimeni nu voia să se apropie de această ţară, Mao mi-a spus că sunt frumoasă pentru că sunt naturală. El a adăugat, de asemenea, că naturalul înseamnă perfecţiune. Şi astfel, nicio defăimare nu va putea să-mi facă vreun rău, nici mie, nici perfecţiunii mele."* – Imelda Marcos

Probabil că excesele sale erau acceptate în cercurile mai închise, dar nu acesta era cazul în cartierele sărace ale ţării din lumea a treia în care s-a născut. Pe când Imelda şi Ferdinand încercau să-şi sporească averea personală şi erau invitaţi la oameni dintre cei mai bogaţi, situaţia politică din ţară se deteriora rapid.

Oamenii se săturaseră să trăiască în sărăcie în timp ce prima-doamnă nu se sfia să-şi etaleze bogăţiile.

Imelda părea să fie de bună-credinţă, însă ea nu afişa imaginea pe care ar fi trebuit să o transmită. Atunci când mergea în satele sărace din regiunile rurale ale Filipinelor, îşi justifica ţinutele astfel: „Ei au nevoie de o stea, mai ales în partea cea mai întunecată a nopţii... Eu trebuia să fiu o stea pentru săraci şi, în acelaşi timp, trebuia să fiu o sclavă. A trebuit să mă înrobesc pentru ca toată lumea să poată deveni o stea."

Foarte mulţi şefi de stat ai lumii o admirau pe Imelda Marcos. Aceşti bărbaţi puternici se bucurau de compania ei şi, în calitate de trimis special, ea a făcut multe pentru a-şi promova ţara.

Era o personalitate vioaie care insufla un aer proaspăt în cercurile diplomatice rafinate, trecea dincolo de barierele culturale şi, de multe ori, îi surprindea pe liderii mondiali atunci când începea să cânte. Era foarte apreciată de preşedintele chinez Mao Zedong şi, datorită acestei prietenii, ea a reuşit să menţină relaţii bune cu China. De asemenea, a negociat o scădere a preţului petrolului cu Saddam Hussein. Tocmeala din magazine s-a dovedit a fi foarte utilă şi pe scena politică.

Imelda a legat relaţii cu personalităţi importante din întreaga lume, de la Papa Ioan Paul al II-lea la Henry Kissinger, şi a fost, vreme de mulţi ani, prietenă apropiată cu Nancy şi Ronald Reagan. Poate că împărtăşea cu acesta din urmă sentimentul de a fi „un actor ratat".

În anii 1980, averea lui Marcos a devenit demnă de legendă. Mergând la New York pentru cumpărături, Imelda şi-a trecut pe listă câteva articole foarte scumpe.

A ezitat să cumpere Empire State Building, hotărând că era o afacere ce bătea mult prea mult la ochi, aşa că a achiziţionat Crown Building contra sumei de 51 de milioane de dolari şi Herald Center pentru care a plătit 60 de milioane de dolari.

În mod oficial, ea făcea parte dintre primele zece femei cele mai bogate din lume. Se spune că, între anii 1981 și 1983, ea a investit în domeniul imobiliar newyorkez uluitoarea sumă de 140 de milioane de dolari.

Dorind să scape de toate amintirile din copilăria ei săracă, a demolat casa părintească din Leyte și în locul ei a construit o locuință imensă, care avea 20 de camere. Nu a petrecut în ea decât o noapte, dar dacă oamenii voiau să vadă casa în care crescuse, iată că Imelda tocmai reușise să-și reinventeze povestea.

În același mod, celelalte cicatrici ale tinereții sale au fost vindecate de o echipă de purtători de cuvânt care aveau misiunea de a o prezenta pe Imelda într-o lumină nouă și de a crea toate închipuirile la care prima-doamnă visase.

Puterea poporului

Corupția, care exista deja de mult timp în interiorul guvernului filipinez, a crescut în mod exponențial în timpul dictaturii conjugale și mulți dizidenți politici au trebuit să părăsească țara sau au fost întemnițați. Printre aceștia, Benigno „Ninoy" Aquino, un senator de stânga și adversar al regimului Marcos. Încarcerat pentru mai multă vreme decât oricare alt oponent politic, el a fost eliberat după șapte ani pentru a suferi o operație de bypass coronarian în Statele Unite, însă cu condiția de a nu dezvălui nimic despre situația din Filipine.

În timpul detenției sale, Aquino a devenit simbolul internațional al tuturor nenorocirilor dictaturii lui Marcos și al încălcării drepturilor omului. (La vremea respectivă, șaptezeci de mii de prizonieri politici erau ascunși poporului filipinez.)

Imelda și Ferdinand controlau canalele de televiziune în timp ce programele guvernamentale înfățișau orice altceva în afară

de realitate. „Strasurile și paietele" erau marca de fabricație a familiei Marcos. Sărăcia și degradarea țării erau retușate cu grijă.

Filipinele s-au afundat și mai adânc în criză atunci când Ferdinand s-a îmbolnăvit grav. Aquino și-a dat seama atunci că Imelda era cea care conducea de fapt țara. El credea că, dacă vorbea acum cu Marcos, îl putea convinge să renunțe la legea marțială și să dea țării o a doua șansă.

La 21 august 1983, Aquino și o delegație de jurnaliști străini au aterizat pe aeroportul internațional din Manila. În următoarele câteva minute de la aterizare, Aquino a fost ucis cu un glonț în cap. Întreaga lume a putut vedea, în direct, acest asasinat. Știind că Ferdinand Marcos era în afara jocului la acel moment, mulți oameni au suspectat implicarea primei-doamne în acest asasinat, deși identitatea criminalului rămâne în continuare necunoscută până astăzi.

Vinovată sau nu, cu siguranță că Imelda a crezut că problema Aquino era rezolvată, însă, din păcate, acesta era începutul sfârșitului. Soția lui Aquino, Corazón, cunoscută de toată lumea drept Cory, a preluat cauza soțului ei, i-a reunit pe toți adversarii lui Marcos și a candidat la alegeri. În decembrie 1985, ea a câștigat scrutinul surpriză cerut de Marcos, aflat pe cale de vindecare. Dar cum ipocrizia acestuia nu cunoștea limite, el a refuzat să accepte victoria și a acuzat-o pe Cory de fraudă. Acestea erau, fără îndoială, alegerile cele mai nedrepte și mai frauduloase pe care le cunoscuse țara, iar președintele a plătit scump anunțul victoriei sale. Fără să ia în seamă declarațiile nerușinate ale lui Marcos, Cory Aquino a interpretat corect starea de spirit a poporului și a făcut apel la „o campanie de neascultare civilă națională".

Acesta a fost momentul de cotitură al regimului Marcos.

Ceea ce era de neconceput era pe cale să se întâmple. Auzind că dictatura conjugală „câștigase" alegerile prin suprimarea

dreptului electoral a trei milioane de oameni și prin intimidare, un grup mic de rebeli a intrat în Ministerul Apărării din Manila. Susținut de Imelda, președintele Marcos și-a adunat de îndată trupele pentru a-i zdrobi pe rebeli. Radio Veritas, un post independent, a chemat comunitatea filipineză să dea o mână de ajutor răzvrătiților și să se adune pe Bulevardul Epifania Sfinților (EDSA) din Manila.

Imelda scăpa lucrurile de sub control, neputând să facă altceva decât să privească de la ferestrele palatului.

În următoarele patru zile, poporul a continuat să se adune pe EDSA, până când, în sfârșit, s-au strâns zeci de mii de oameni. Programul Channel Four, un canal al televiziunii guvernamentale, a fost întrerupt chiar în mijlocul transmiterii unui discurs al lui Marcos. Întreaga țară a fost pusă la curent cu situația în care se afla, în timp ce opoziția își difuza propriile jurnale televizate. Oamenii au parcat autobuzele în intersecții, formând o baricadă umană, pentru a împiedica înaintarea trupelor. Era o atmosferă de sărbătoare, în care familiile se adunau, negustorii ambulanți vindeau suvenire, iar manifestanții cântau și dansau. Oamenii blocau drumul tancurilor și refuzau să se dea la o parte. Femeile îi îmbrățișau pe soldați, fetele le dădeau flori, țigări și dulciuri. Când comandantul a dat ordinul de a înainta, preoții și călugărițele au îngenuncheat în fața tancurilor, făcând rugăciuni.

Nu s-a tras niciun foc, iar cei mai mulți dintre soldați au început să plângă și să-și depună arma în fața Revoluției Poporului.

Imelda și Ferdinand Marcos priveau șocați cum lumea lor se prăbușește. Aliatul lor de multă vreme, Statele Unite, le-a oferit câteva sfaturi nedorite, și anume să predea puterea și să părăsească imediat orașul. La 25 februarie 1986, după 14 ani petrecuți la putere, Imelda și Ferdinand au acceptat, fără tragere de inimă, înfrângerea, și au luat cu ei copiii și toate bogățiile pe care

le puteau căra. Au fugit din țară, sub scutul nopții, fiind evacuați de un elicopter militar american.

Diamante și scutece

Familia prezidențială a părăsit țara aflată într-o totală debandadă, iar Palatul Malacañang a fost deschis publicului, care s-a aruncat cu lăcomie asupra obiectelor pe care familia nu putuse să le ia cu ea. Cum nu avuseseră timp să-și facă bagajele, bogățiile Imeldei erau acum expuse privirii tuturor. În timp ce mulțimea era uluită de extravaganța acesteia, rapoartele care circulau prin toată lumea dezvăluiau că prima-doamnă avea 3.000 de perechi de pantofi, ce fuseseră descoperite în garderoba sa. Imelda a glumit mai târziu, declarând: „Când s-au uitat în dulapul meu, au găsit pantofi, nu cadavre." Pe lângă pantofi, se mai aflau sutiene antiglonț, zeci de litri de parfum, 508 rochii de bal, peste 800 de genți și sute de perechi de ochelari de soare. Pe scurt, tot atâtea dovezi ale excesului, de care poporul s-a folosit pentru a arunca vina pentru nenorocirile țării pe umerii lui Ferdinand Marcos și ai primei-doamne, o împătimită de shopping de o categorie cu totul aparte.

Deși a fost nevoită să lase în urmă multe bunuri personale, s-a spus că Imelda a ajuns la vama americană cu valizele pline cu diamante ascunse în pungile cu scutece. Familia a fost silită să trăiască în Hawaii, unde Ferdinand a murit fiind în exil și fără să înțeleagă vreodată de ce Statele Unite, marele său aliat, îl lăsaseră baltă. După moartea acestuia, Imelda a rămas singură pentru a se apăra de acuzațiile potrivit cărora cuplul ar fi delapidat sume enorme de bani în folosul personal. La sfârșitul regimului lor, țara avea o datorie de 27,5 miliarde de dolari, iar un filipinez din doi nu avea un loc de muncă.

În anul 1990, Imelda a fost judecată la New York, fiind acuzată că a importat în țară 140 de milioane de dolari deturnați pentru a cumpăra bunuri imobiliare. Dar fosta primă-doamnă știa cum să se descurce cu oamenii și a reușit să-i vrăjească pe jurați, aceștia declarând-o „nevinovată". Ea și-a sărbătorit cea de-a șaizeci și una aniversare, știind că a fost disculpată de orice acuzație și considerând că aceasta era o mare victorie pentru ea.

Majoritatea oamenilor ar fi ales, în asemenea condiții, să rămână în exil sau cel puțin să se retragă pentru totdeauna din viața publică. Nu însă și Imelda. Ea și-a concentrat atenția asupra țării pe o considera drept casa ei și a decis să-și redobândească aici puterea politică.

În anul 1992, a revenit la Manila și a candidat la alegerile prezidențiale. Nu a fost aleasă, dar a reușit să atragă atenția tuturor. Guvernul filipinez și 10.000 de civili au bombardat-o cu procese care, dacă ar fi fost câștigate, ar fi obligat-o pe prima-doamnă să stea la închisoare cel puțin 100 de ani. În 1993, Imelda a fost acuzată de corupție și condamnată la peste 18 ani de închisoare.

„Fluturele de oțel" avea să primească în final ceea ce merita? Aparent nu. A fost eliberată pe cauțiune, iar în 1998 verdictul a fost anulat, întrucât reușise să-i convingă pe jurați că era nevinovată și că nu avea cunoștință de corupția și de mișmașurile politice ale soțului ei.

Înainte de a împlini 76 de ani, Imelda Marcos a fost aleasă în Congres și a participat, fără sorți de izbândă, la două campanii prezidențiale. Dintre cele 901 de procese împotriva ei, au rămas doar trei. Trăia dintr-o pensie de văduvă de 90 de dolari pe săptămână, într-un apartament din Manila, înconjurată de bodyguarzi și de limuzine, și s-a aflat, încă o dată, în fruntea unei dinastii politice, de vreme ce mulți membri ai familiei sale ocupau diverse posturi în guvern.

Timpul a trecut şi mulţi oameni percep acum dictatura lui Marcos cu o tandreţe perversă. Personajul scandalos care era prima-doamnă este sărbătorit, iar muzeul pantofilor ei este o atracţie turistică foarte apreciată în Manila.

Imelda Marcos rămâne cea mai bună regină a tragediei, o femeie ale cărei lacrimi de crocodil i-au permis să preia de mai multe ori controlul şi ale cărei poveşti de fetiţă săracă devenită prinţesă îi emoţionau pe cei mai sensibili. Ea încă se consideră o mamă pentru ţara ei şi o eroină pentru cei săraci. A cerut ca pe mormântul său să fie gravate cuvintele: „Aici odihneşte iubirea". Imelda pare să fi dobândit un statut de celebritate internaţională, dar poate că este sortită să trăiască pentru totdeauna în umbra Palatului Malacañang.

În privinţa celor 684 de milioane de dolari care au dispărut nu putem face decât presupuneri... Suma aceasta ar însemna totuşi un imens morman de pantofi.

LEILA KHALED

Pin-up-ul terorist (1944-...)

„Simțeam cu adevărat că trebuia să fac ceva pentru a-mi ajuta poporul, fie și a-mi schimba înfățișarea." – Leila Khaled

Leila Khaled trece de ultimul dispozitiv de securitate de pe aeroportul din Roma, cu grenade în buzunare și cu planul de zbor ascuns în lenjeria intimă. Privindu-i pe pasagerii care urmau să urce la bordul zborului 840 al companiei TWA, cu destinația Tel Aviv, se simțea în afara evenimentelor, ca într-un vis. Era momentul pe care îl așteptase atât de mult, nu trebuia să se lase distrasă.

Abia ce avionul a decolat, că Leila a și trecut la fapte. Ajutată de Salim Issaoui, complicele ei, a preluat controlul aparatului de zbor. L-a obligat pe pilotul american să survoleze Palestina, patria ei, și să aterizeze la Damasc. Cu o pușcă într-o mână și cu o grenadă în cealaltă, ea a glumit cu pasagerii, spunându-le că le va face cinste cu șampanie. Potrivit declarațiilor acestora, micul spectacol părea să-i placă Leilei, iar soarta pasagerilor înspăimântați nu prea o interesa.

În timp ce avionul zbura peste orașul său natal, Haifa, ea a pus mâna pe radio și a transmis un discurs antiisraelian către turnul

de control stupefiat. Pentru Leila, acest moment era o dulce răzbunare față de fuga precipitată și rușinoasă pe care familia ei o îndurase cu ani în urmă. Cum ar putea fi numită teroristă? Ea lupta pentru dreptate și pentru a repara o greșeală enormă.

După aterizarea avionului în Siria, tuturor pasagerilor li s-a permis să părăsească aeronava, cu excepția a șase israelieni, în schimbul cărora guvernul sirian a eliberat treisprezece prizonieri politici. Salim a aruncat în aer avionul gol și, în dezordinea generală, cei doi pirați ai aerului s-au trezit în același autobuz cu pasagerii din avionul pe care tocmai îl deturnaseră. Încântată de succesul misiunii și de faptul că nu fusese nevoită să verse sânge, Leila avea chef să sărbătorească. Conștientă de ostilitatea ușor de înțeles a celorlalți pasageri din autobuz, ea a încercat să-i calmeze, oferindu-le țigări și bomboane. O femeie a găsit curajul să ridice vocea. „Nu înțeleg, a spus ea, cine sunt palestinienii?" Pentru Leila, misiunea era îndeplinită, căci aceasta era întrebarea pe care Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei (FPEP) dorea ca lumea să o pună.

Leila Khaled a deturnat acest avion în calitate de luptătoare pentru libertate a Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei (FPEP), la 29 august 1969. Una dintre primele femei teroriste, ea a devenit aproape imediat o muză a luptei armate. Pasiunea ei pentru această cauză, asociată cu frumusețea sa izbitoare, a propulsat-o pe scena internațională și a făcut din ea o icoană a mișcării palestiniene care înainte nu interesase pe nimeni.

O fotografie celebră din anul 1969 o înfățișează pe Leila ținând în mâinile sale delicate o pușcă, purtând pe cap un keffiyeh cu franjuri, iar pe deget, un inel format dintr-un cui de grenadă și un glonț și având o privire intensă, arzătoare, ațintită asupra unui element aflat în spatele aparatului de fotografiat. La vremea aceea, ea hrănea imaginația unei întregi generații și rivaliza cu

eroul său, Che Guevara, pe zidurile activiștilor din toată lumea. A trecut de la statutul de luptătoare pentru libertate și de pirat al aerului la acela de om politic al FPEP, membru în Consiliul Național Palestinian. Autobiografia sa, din care se inspiră un documentar premiat recent, a atras atenția lumii întregi.

Toate aceste elemente sunt o mărturie a charismei și a capacității sale de a ieși de pe terenurile minate, fie ele personale sau politice, păstrându-și neatinse principiile revoluționare.

Exilul

În anul 1948, când a izbucnit primul conflict arabo-israelian, micuța Leila Khaled, în vârstă de patru ani, și familia ei din clasa de mijloc, precum și trei sferturi de milion de palestinieni care locuiau în Haifa au fost nevoiți să părăsească orașul și să ia drumul exilului. Tatăl său a hotărât să rămână în urmă și să se alăture rezistenței. Mama Leilei a fugit așadar cu copiii la Tir, în Liban, într-un lagăr de refugiați. Probabil că aceasta era o soluție temporară, cel puțin așa au crezut ei. Leilei îi era foarte dor de tatăl ei și chiar de mică părea să fi fost orientată spre o ideologie politică, simțindu-se exclusă dintr-un loc în care nimic nu-i aparținea. Își amintește cu certitudine că mama sa nu-i dădea voie să culeagă portocale pentru că „acum suntem în Liban".

Un an mai târziu, Leila a fost încântată să afle că tatăl ei avea să li se alăture în cele din urmă, convinsă fiind că acesta venea să le ia și să le ducă înapoi acasă. Dar entuziasmul său s-a stins când l-a văzut pe bărbat intrând prin ușă. Părea că tatăl său era lipsit de orice dorință de a mai lupta în conflictul care a dus la crearea Statului Israel și la exilul a mii de palestinieni.

Anii au trecut, iar Leila fierbea de frustrare, resimțind crunt înfrângerea poporului său. Familia ei avea să rămână neajutorată,

în aceleași condiții precare și luptând cu disperare pentru a-și păstra stima de sine, pentru următorii șaisprezece ani. Dezmoștenirea familiei rămânea o rană deschisă. În vreme ce Leila creștea, poveștile despre nedreptate, oprimare și divizare politică le-au înlocuit pe cele care li se spun copiilor înainte de culcare. Ele i-au trezit un puternic sentiment de nedreptate față de familia și de poporul ei și i-au dat impresia că acestea din urmă fuseseră „șterse" din memoria colectivă. Interesată de politică, ea s-a alăturat fraților și surorilor mai mari din Mișcarea Națională Arabă (MNA) pe când avea doar cincisprezece ani. Mama ei, produs al unei societăți profund patriarhale, se opunea planurilor fiicelor sale de a lua parte la lupta politică, dorind să le vadă îndeplinindu-și mai degrabă rolul de soție și de mamă. Dar tatăl o susținea pe Leila. Poate că nu avea puterea de a lupta el însuși, dar înțelegea pasiunea care o însuflețea pe fiica lui. Poate că a simțit, de asemenea, că fata îi scăpase deja de sub control.

Luptătoarea pentru libertate

Mama Leilei nu s-a simțit deloc ușurată atunci când, în anul 1962, fiica ei inteligentă a primit o bursă la Universitatea Americană din Beirut pentru a urma cursurile facultății de farmacie, chiar dacă studiile o țineau departe de MNA. Leila părea să-și fi descoperit vocația și s-a aruncat cu entuziasmul său obișnuit în vârtejul vieții de studentă. Însă curând banii au început să nu-i mai ajungă și, spre marele său regret, nu și-a putut termina studiile. A devenit învățătoare și a acceptat un post în Kuweit. Dar cum era făcută pentru politică, în 1967, ea s-a alăturat Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei (FPEP). A muncit din greu să recruteze membri în Kuweit. Vorbea bine și era surprinzător de atrăgătoare, de aceea a cunoscut un succes imediat.

Leila nu se temea să deturneze avionul: „Râdeam pentru că mă imaginam fugind cu un avion în geantă."

Dar Leila voia să joace un rol mai activ şi să devină o luptătoare pentru libertate. De ce ar împiedica-o faptul că era femeie? În autobiografia sa, ea descrie cum „la început, toate femeile trebuiau să demonstreze că sunt egale cu bărbaţii în lupta armată, voiam deci să fim ca bărbaţii, chiar şi în aparenţă." Abilităţile ei de bun orator au fost extrem de utile cauzei, iar în timpul celor doi ani pe care i-a petrecut în Kuweit, ea a servit ca legătură între celulele teroriste. În sfârşit, perseverenţa ei dădea roade, Leila fiind acceptată într-o tabără de antrenament a luptătorilor pentru libertate.

Noul ei mod de viaţă nu era deloc uşor, căci acum trebuia să se obişnuiască cu o existenţă nomadă, mereu în mişcare, pentru a evita să fie localizată şi bombardată de miliţiile israeliene. Dar asprimea fizică, precum şi lipsa somnului şi a hranei meritau osteneala. Niciun sacrificiu nu era destul de mare dacă el însemna că draga ei Palestina va fi în sfârşit eliberată şi că familiile, precum a sa, se vor putea întoarce acasă. Leila purta pe un deget un inel compus dintr-un glonţ şi cuiul primei grenade pe care o folosise în timpul unui exerciţiu. Era mai degrabă o declaraţie de intenţie decât un ornament.

Angajamentul Leilei faţă de cauza palestiniană şi curajul său în condiţii de presiune au atras atenţia celor sus-puşi, ea fiind aleasă pentru a îndeplini una dintre cele mai periculoase misiuni ale FPEP, şi anume deturnarea zborului 840 al companiei TWA care lega Los Angeles de Tel Aviv, cu escală la Roma. Planul consta în rechiziţionarea aeronavei după decolarea la Roma, redirecţionarea acesteia spre Palestina şi aterizarea forţată în Siria. Niciun pasager nu trebuia să fie rănit. Obiectivul principal al deturnării era obţinerea eliberării unui grup de prizonieri palestinieni şi

atragerea atenției lumii asupra problemei palestiniene. Cu toate acestea, mai rămânea de trecut un obstacol.

Prima misiune

Leila trebuia să știe și să înțeleagă totul despre avionul pe care urma să-l deturneze, astfel încât, dacă situația lua o întorsătură proastă, să fie în stare să-l piloteze ea însăși. A acceptat provocarea, hotărâtă să stăpânească aceste noi abilități. În august 1969, după luni de antrenament intens, ea a plecat la Roma însoțită de un complice, Salim Issaoui. Odată ce a ajuns la terminal, se simțea ciudat de calmă și de detașată. Cu toate acestea, în timp ce aștepta să se îmbarce, iar câțiva pasageri au decis să discute pentru a trece timpul, singurul mijloc pe care l-a găsit ca să-și păstreze calmul a fost să suprapună, peste fețele lor prietenoase, chipurile triste a mii de copii palestinieni închiși în taberele de refugiați, cu viața distrusă de sărăcie și de boală. Această tehnică a dat rezultate. Nimeni nu ar fi putut ghici, observând zâmbetul cald și farmecul său, secretul mortal al acestei tinere atrăgătoare.

Misiunea a avut un succes răsunător. Leila și Salim, încărcați cu explozibil, l-au obligat pe pilot să devieze avionul deasupra Palestinei și să aterizeze la Damasc. De la hubloul ei, Leila privea spre orașul natal Haifa și își savura triumful. Faptul că niciun pasager nu fusese rănit în timpul misiunii era un motiv de mândrie. Era în stare să facă diferența între pericolele destul de evidente de a ține în mână o grenadă și a îndrepta o armă spre capul cuiva în plin zbor și faptul că totul ar fi putut merge prost. Leila nu considera că această misiune era un act de terorism, ci o luptă a celor asupriți în căutarea dreptății care le era atât de crud refuzată.

Leila și Salim au fost închiși de către guvernul sirian timp de 45 de zile. Era un preț mic de plătit.

Dar după eliberarea lor, Leila a devenit ținta numărul unu a Israelului și a Occidentului și a cunoscut o celebritate imediată. FPEP a exploatat statutul ei de star, folosindu-se de curiozitatea presei și de echipele de filmare străine pentru a le atrage atenția asupra cauzei palestiniene.

Leila a călătorit mult în Orientul Mijlociu, a participat la conferințe și a ținut discursuri. Fiorul pe care îl simțise la bordul avionului, ideea că a servit mișcarea și îmbrățișările care au urmat i-au crescut adrenalina. Dar notorietatea Leilei, fotografia ei care era pe prima pagină a ziarelor din întreaga lume și aparițiile sale frecvente la televiziune au devenit, după aceea, un obstacol.

Un chip nou

Faptul că era imediat recunoscută făcea că Leila să nu mai poată acționa niciodată în prima linie pentru FPEP. O fotografie, în special, stârnise imaginația publicului. Aceea în care Leila stă în picioare, cu fața ușor întoarsă de la cameră, cu umbre sub pomeți, ținând în mână o pușcă și, pe deget, inelul făcut din cuiul de grenadă și din glonț. Occidentul a comparat-o cu frumoasa Audrey Hepburn, iar ideea unei minunate luptătoare pentru libertate se potrivea perfect cu acea epocă, indiferent de convingerile lor politice. Dar, pentru Leila, această imagine era un dezastru și a decis că acest „chip" trebuia să dispară. A suferit șase operații estetice la nas și la bărbie, care o făceau de nerecunoscut. Era deja o experiență traumatizantă în sine, dar ea a adăugat un alt test de rezistență. Pentru a-și aminti de durerea suportată de compatrioții ei palestinieni și a-și confirma angajamentul față de cauză, a ales să suporte aceste operații fără anestezie.

Mulțumită de noua ei înfățișare care va păcăli presa și pe agenții vamali, Leila s-a pregătit pentru cea de-a doua sa misiune.

La 6 septembrie 1970, trei avioane cu destinația New York trebuiau să fie deturnate simultan și deviate către aeroportul din Zarqa, Dawson's Field, în Iordania, pe care teroriștii îl numeau „aeroportul revoluționar". Această acțiune avea ca obiectiv eliberarea prizonierilor palestinieni din Elveția, Germania și Israel. Leila trebuia să conducă deturnarea unui avion al companiei aeriene El Al, care efectua zborul Amsterdam – New York. Situația s-a deteriorat însă chiar de la început. Doi dintre cei patru membri ai echipei nu au primit permisul de a urca la bord, în schimb și-au cumpărat bilete la un zbor al companiei Pan Am, pe care l-au deturnat. Pretinzând că sunt un cuplu căsătorit, Leila și nicaraguanul Patrick Argüello, cel de-al patrulea membru, au prezentat la vamă pașapoarte din Honduras, ținându-și răsuflarea. Când un agent de securitate a întrebat-o dacă are asupra ei arme periculoase, Leila a ocolit întrebarea, flirtând. „De ce ar avea o femeie ca mine o armă periculoasă?", a glumit ea. Cu inima bătând, aceasta s-a așezat lângă „soțul" ei, la clasa întâi. Leila era încântată că nu a fost recunoscută și că ofițerii vamali, în timp ce le scotociseră cu atenție bagajul de mână, nu le verificaseră și buzunarele, unde se aflau grenadele. Din cauza încordării, lui Patrick i se făcuse foame și nu înceta să spună că voia ceva de mâncare, dar Leila a insistat să se concentreze pe ceea ce aveau de făcut. Ea a observat că doi bărbați se uitau în direcția lor, așa că trebuiau să acționeze rapid. Dând semnalul că era timpul, Leila a bătut la ușa cabinei care se afla la câțiva pași de scaunul său și, prefăcându-se că scoate inelul grenadei cu dinții, i-a strigat pilotului să deschidă.

Dar Uri Bar Lev, comandantul de bord, a luat o decizie rapidă. A coborât aparatul astfel încât toți cei care nu erau așezați pe scaune s-au prăbușit. Patrick Argüello a căzut spre partea din spate, pe culoarul central, scăpând grenada. Agenții de securitate au tras asupra lui patru focuri de armă, dar cineva l-a doborât lovindu-l

în cap cu o sticlă de whisky. Pasagerii, intrați în panică, au început să țipe, în timp ce agenții de securitate se ocupau de Leila. Ultimul lucru pe care și-l aduce aminte este că a fost lovită în ceafă. Apoi a urmat o stare de inconștiență. Când s-a trezit, era legată și bătută, iar o femeie a strigat: „Opriți baia de sânge!" Uimită, Leila a murmurat că puștile și grenadele erau folosite doar pentru amenințare. Dar, cum FPEP fusese implicat în acțiuni armate care provocaseră moartea civililor, majoritatea pasagerilor nu o credeau. Au devenit agresivi și păreau că voiau să o rănească.

Piraților fiind prinși, pilotul a procedat la o aterizare de urgență pe Aeroportul Heathrow, din Londra.

Temându-se că pasagerii o vor omorî, agenții de securitate au aruncat-o literalmente pe Leila din avion, în brațele poliției care îi aștepta pe pistă. Împinsă într-o ambulanță împreună cu Patrick, care nu se mai mișca, ea și-a dat seama că acesta fusese rănit mortal. Paramedicii au confirmat imediat decesul. Leila a fost reținută timp de trei săptămâni la postul de poliție Ealing.

Cu toate că era devastată de eșecul misiunii sale, ea a reușit totuși să se împrietenească cu niște polițiste care o păzeau. Dat fiind că avea un dezvoltat simț al comunicării, ea le vorbea despre viață, moarte și problemele sale emoționale, ca și cum ar fi fost niște foste colege de școală care se revedeau. Nimeni nu ar fi putut crede că această fată prietenoasă, slabă și plăpândă era celebra Leila Khaled. Dar chiar dacă fața ei nu mai corespundea cu fotografia din fișierele lor, faptele erau evidente. Odată ce presa britanică a auzit de prizoniera aflată în arest la Ealing, i-a acordat din nou Leilei statutul de vedetă. Acum cererile în căsătorie curgeau.

La 9 septembrie, la trei zile de la deturnarea eșuată, FPEP a deviat un al cincilea avion, zborul 775 al BOAC, care făcea legătura între Bahrain și Londra, via Beirut. Piraților au cerut în

principal eliberarea Leilei Khaled. La bord erau peste 300 de pasageri, dintre care 65 de britanici. Marea Britanie s-a trezit, așadar, într-o criză internațională. Guvernului britanic i s-a dat un ultimatum de 72 de ore: dacă Leila nu era eliberată, ostaticii urmau să fie uciși. Și, pentru a-și dovedi intențiile, deși încercuiți de tancuri iordaniene, piraților din Dawson's Field au aruncat în aer, pe pistă, cele trei avioane deturnate mai devreme. Spre nemulțumirea americanilor, Edward Heath, prim-ministrul britanic, a decis să negocieze, în ciuda toleranței zero a englezilor față de piraților aerului. Acesta va afirma mai târziu că nu-și putea permite să-și asume nici cel mai mic risc. La 30 septembrie, Leila a fost eliberată, și astfel o situație potențial periculoasă a fost dezamorsată.

Terorista în retragere

După câteva luni de la deturnarea ratată, Leila a încercat să se stabilească și să se căsătorească cu un camarad din FPEP. Dar din cauza modului ei de viață turbulent și „colorat", i-a fost greu să se adapteze și a divorțat după numai doi ani. Se pare că a suferit o criză de identitate, datorată poate, în parte, ciudatei ei imagini reflectate în oglindă. În orice caz, a decis că voia să-și redobândească vechea înfățișare și a recurs la alte operații estetice. Poate că zilele ei de luptătoare pentru libertate rămăseseră în urmă, dar ea tot era o țintă. De altfel, prețul personal pe care l-a plătit pentru trecutul său revoluționar a fost foarte mare.

La 25 decembrie 1976, în ziua căsătoriei lor, sora cea mică și logodnicul ei au fost împușcați în locuința Leilei. Oamenii au crezut că ucigașii se înșelaseră asupra țintei și că serviciile secrete israeliene o vizau de fapt pe Leila.

În 1982, s-a căsătorit a doua oară, după ce, în anii 1980, îmbrățișase o nouă cauză: lupta pentru drepturile femeilor și ale copiilor din Palestina. În interviurile recente, ea susține că nu are niciun regret și afirmă clar că nu tolerează violența.

Personajul războinicei sălbatice Leela din serialul britanic cult „Doctor Who" a fost inspirat de Leila Khaled.

Leila Khaled justifică misiunile de deturnare ca o parte necesară a luptei eroice pentru eliberarea palestiniană, un mijloc legitim de a atrage atenția asupra furiei palestinienilor alungați din patria lor. Faptul că o singură greșeală ar fi putut provoca pierderea a sute de vieți nevinovate ar trebui poate să umbrească unele dintre poveștile romantice create în jurul său. Ea rămâne însă o icoană a eliberării.

Inelul pe care și l-a făcut dintr-un cui de grenadă și un glonț simbolizează „căsătoria" ei cu lupta pentru această cauză. S-a folosit, la nevoie, de sexualitatea ei pentru a trece ușor de controalele de securitate, și-a sacrificat frumusețea și, deși declară că ostaticii nu ar trebui să fie răniți, ea a luat calea violenței.

Nu s-a proclamat niciodată feministă și se revendică a fi palestiniană, înainte chiar de a fi femeie. Dar este adevărat că a depășit restricțiile patriarhale ale societății arabe, dovedind că, în orice moment, a fost o luptătoare pentru libertate la fel de merituoasă ca un bărbat.

PHOOLAN DEVI

Regina bandiților, luptătoare pentru libertate, politiciană (1963-2001).

„Ceea ce unii oameni consideră drept crimă, eu numesc justiție." – Phoolan Devi

Pe când ieșea din defileul râului Chambal, „regina bandiților" a aruncat o ultimă privire spre locul pe care îl considerase drept casa ei vreme de atâția ani. Ravenele fuseseră o ascunzătoare perfectă pentru banda ei de tâlhari, dar acum ea își pierduse mulți oameni și era bolnavă. Negocierea predării sale autorităților indiene era singura opțiune. Șeful poliției locale aștepta la marginea orașului celui mai apropiat pentru a o aresta, ceea ce, pentru el, ar fi fost o adevărată mândrie. Pe când se apropia, Phoolan a auzit un zgomot și s-a oprit o clipă, în alertă. După atâția ani de viață în inima junglei, sunetele orașului îi erau de-a dreptul străine.

Suntem în februarie 1983, mii de oameni se adunaseră pentru a asista la capitularea reginei bandiților. Difuzoarele transmiteau cântece de sărbătoare, în piețele locale se vindeau statui de lut cu imaginea eroinei lor, iar femeile răspândeau zvonul că ea era un avatar al lui Durga, întruparea lui Kali, zeița războinică.

De îndată ce a zărit-o pe Phoolan Devi, mulțimea s-a înflăcărat. Mai scundă decât își imaginaseră mulți, aceasta era îmbrăcată într-o uniformă kaki și purta un șal roșu. Avea o bandană roșie în jurul capului, simbol al răzbunării, o cartușieră de-a curmezișul pieptului și o pușcă enormă pe umăr.

Phoolan Devi a urcat treptele estradei construite special pentru această ocazie și s-a oprit în fața a două fotografii. Apucând ghirlandele care fuseseră pregătite, ea a așezat una pe portretul lui Mahatma Gandhi și o alta pe reprezentarea lui Durga, cea care împarte dreptatea. În cele din urmă, s-a întors către șeful poliției, i-a așezat o a treia ghirlandă în jurul gâtului și s-a plecat la picioarele lui. Întorcându-se către mulțime, și-a ridicat pușca, a rămas în această poziție un moment, apoi a lăsat-o jos, în fața celor două portrete. Domnia ei de regină a bandiților se încheiase.

La șaisprezece ani, Phoolan Devi scăpase deja din mâinile unui soț violent și executase o mică pedeapsă cu închisoarea pentru o falsă acuzație de furt.

Când s-a predat, în sfârșit, poliției indiene, Phoolan Devi era cercetată pentru cincizeci de capete de acuzare. Ca șef al unei bande de tâlhari, ea furase de la Thakurs, casta bogaților proprietari de terenuri din toată regiunea, și îi ucisese pe toți cei pe care ea îi considera infractori sexuali. Angajându-se într-o vendetă personală pentru a răzbuna uciderea iubitului său de către Sri Ram Singh și Lala Ram Singh, niște răufăcători care erau șefii unei bande, ea a fost responsabilă de cel mai mare masacru săvârșit de bandiți de-a lungul istoriei Indiei. Dar, în ciuda a ceea ce părea a fi, la momentul respectiv, o sete nepotolită de sânge, ea a fost venerată de femeile oprimate, care au ridicat-o la statutul de zeiță.

Pentru crimele sale, a executat o pedeapsă de unsprezece ani de închisoare. Odată eliberată, s-a transformat într-un om politic

respectat și eficient, luptând pentru drepturile femeilor și trimițând un mesaj puternic celor care le exploatau.

Moartea sa violentă, în iulie 2001, într-un cartier de înaltă securitate din apropierea Parlamentului indian, a provocat o undă de șoc în toată țara și a emoționat întreaga lume.

Arborele de neem

Născută în casta de jos a Mallah, un grup considerat aproape asemenea celor „de neatins", Phoolan Devi a crescut într-un mic sat, Gorha Ka Purwa, aflat în statul din nordul Indiei numit Bihar. De îndată ce a început să facă primii pași, copila a știut că va fi obligată să se supună castei superioare (thakuri) și că trebuia să accepte cu recunoștință toate firimiturile de mâncare pe care aceștia i le aruncau. Mama ei a învățat-o să fie mândră și să lupte pentru părerile ei, dar tatăl său era mai supus, foarte pios și căuta să se ferească până și de cele mai mici neplăceri.

În fiecare zi familia lucra pe câmpurile unchiului lui Phoolan, care furase moștenirea familiei și îi lăsase să trăiască într-o sărăcie lucie. Singurul lucru de valoare pe care familia îl deținea era un minunat arbore de neem (numit și *margusa*, acesta fiind un copac întâlnit doar în țările calde), care creștea pe singurul lor acru de pământ. Tatăl vorbea deseori despre banii pe care îi vor primi într-o zi pentru lemnul său, bani cu care putea plăti pentru zestrea fiicelor sale. Lui Phoolan îi plăcea să se odihnească la umbra lui și spunea că trunchiul era atât de gros, încât ea și sora ei de-abia puteau să-l cuprindă cu brațele întinse.

Dar acele momente din copilăria lipsită de griji, petrecută sub arborele de neem, urmau să se încheie brutal.

În timp ce tatăl lui Phoolan lucra pe câmp, Mayadin, fiul unchiului său, a venit cu alți săteni, au tăiat copacul și l-au luat ca

să-l vândă repede. Phoolan, pe atunci în vârstă de nouă sau zece ani, și-a acuzat public vărul și l-a atacat, în timp ce tatăl ei, auzind zarva, a rămas înțepenit în fața lor, frângându-și mâinile. Indignat că era provocat de această copilă bătăioasă, Mayadin a lovit-o puternic cu o cărămidă și a doborât-o la pământ. În urma pierderii arborelui prețios și a dușmăniei iscate de rebeliunea lui Phoolan, situația familiei s-a deteriorat și mai mult. Dar fetița nu avea nicio remușcare, căci mama ei probabil că o învățase foarte bine cum să se apere. Phoolan credea că modul în care fusese tratată era unul profund nedrept.

Copilăria lui Phoolan s-a încheiat brusc. La 11 ani, ea a fost dată în căsătorie unui bărbat de trei ori mai în vârstă decât ea, care venea dintr-un sat îndepărtat. Alungată de acasă și traumatizată, ea a fost silită să se supună poftelor sexuale nepotolite ale noului soț, chiar dacă era încă doar o copilă. Cum abuzurile continuau, Phoolan, din ce în ce mai disperată, a încercat de mai multe ori să fugă, dar de fiecare dată, soțul ei o prindea și o tortura pentru a-i pedepsi „trădarea". În cele din urmă, acesta a abandonat-o, iar ea s-a întors în fostul său sat, sperând să-și găsească adăpost. Dar înfățișarea ei plăcută, trupul zvelt și faptul că avusese deja relații sexuale atrăgeau priviri nedorite. Era tot timpul hărțuită de fiul *sarpanch*-ului, șeful satului, și, în cele din urmă, a fost violată de către acesta în prezența părinților, în propria casă.

Mama ei, care înainte o sfătuia să se apere, acum îi sugera să tacă: știa că statutul fiicei și al întregii familii s-ar degrada dacă aceasta ar vorbi. Dar Phoolan credea cu tărie că îi fusese făcut mult rău. Ea s-a plâns șefului satului vecin, care căuta de mult timp o scuză pentru a ataca *sarpanch*-ul satului Gorha Ka Purwa. Poate că se făcuse dreptate, dar, așa cum mama prezisese, familia și-a pierdut și puținul statut pe care îl avea în ochii vecinilor. Acum erau tratați ca niște oameni de nimic. Adunarea satului a decis ca,

drept pedeapsă pentru obrăznicia ei, Phoolan să se mărite cu un bătrân care pusese ochii pe ea de multă vreme. Însă lui Phoolan o nuntă îi fusese de ajuns. A fugit din sat, unde viața ei devenise un iad, și s-a refugiat la sora și cumnatul ei, jurând că de data aceasta nu se va mai întoarce niciodată acasă.

Phoolan Devi, regina bandiților, și banda ei de tâlhari acționau în junglă, pe o suprafață de 20.000 de kilometri pătrați.

Mayadin și fiul *sarpanch*-ului erau furioși că Phoolan a fugit. Ei au lansat zvonul că fata devenise o răufăcătoare și că furase bani de la Mayadin. Poliția a anunțat că părinții săi vor plăti consecințele acestei fapte dacă Phoolan nu se va întoarce pentru a-i confrunta pe învinuitori. Neavând de ales, ea a revenit în sat, unde a fost arestată și întemnițată. Polițiștii au violat-o în multe rânduri, până când sora ei a adus dovada că Phoolan era cu ea la momentul faptei. Poliția, îngrijorată că Phoolan va face un denunț pentru sechestrare, a sfătuit-o să tacă. Dar Mayadin a hotărât că acest caz trebuia judecat în instanță. Încă o dată, ea a fost îndepărtată de familia ei și dusă în orașul Orai. Phoolan avea doar 16 ani, dar chinurile și abuzurile suferite au fost cât pentru o viață întreagă.

Măcinată de ură împotriva celor care o răniseră, ea se transformase într-o bombă cu ceas, gata să explodeze.

Momentul de ruptură

Când i s-a propus o cauțiune pentru Phoolan, mama ei a strâns destui bani pentru a o elibera, iar fiica sa a putut să se întoarcă în sat. Dar sătenii tot o priveau ca pe o nelegiuită și o tratau cu disprețul pe care-l manifestau față de paria. *Sarpanch*-ul a ordonat ca părinții să plătească mai mult dacă fiica lor voia să folosească

aceeași apă ca și ceilalți săteni, cărora le era frică să nu cumva să fie contaminați. Phoolan nu putea accepta această situație. Când un slujitor al lui Mayadin i-a spus că ea și tatăl ei nu vor fi plătiți pentru ziua de lucru pe care tocmai o terminaseră, ea a explodat de furie: „Ticăloșilor! O să ne-o plătiți [...], altfel o să vă căsăpesc!" Martorii, uimiți, au crezut că femeia era posedată de diavol.

A doua zi, ea i-a înfruntat pe *sarpanch* și Mayadin, amenințând că o să-i omoare. Acest eveniment va fi un moment de cotitură în viața ei. Și-a dat seama că, deși era mică de statură, putea să se bată și să câștige. Nu mai avea nimic de pierdut. A rămas uimită de efectul pe care furia ei l-a avut asupra adversarilor săi agresivi și cruzi, declarând după aceea: „Din acel moment, am respirat din nou. Am mers prin sat cu fruntea sus. M-am scăldat în râu când am dorit. Nu-mi mai era frică. Le-am spus părinților mei că fiica lor a murit."

Această metamorfoză incredibilă a marcat momentul în care oamenii au început să creadă că Phoolan fusese atinsă de Durga, care făcea dreptate omenirii distrugând răul. I-a plăcut mult această schimbare bruscă de statut, fiindcă acum se simțea de neatins, dar dintr-un motiv care nu avea nicio legătură cu castele. Făcea ceea ce îi plăcea acum, profitând de sentimentul de putere pe care nu îl cunoștea, sfidându-l pe Mayadin fără a mai primi vreo pedeapsă. Dar zvonul pe care acesta îl răspândise cu atâta răutate și care o descria ca pe o hoață a ajuns la urechile bandiților, aceștia fiind curioși să o cunoască pe această „novice". Într-o noapte, în sezonul musonilor, pe o ploaie torențială, un grup de treizeci de bărbați s-a dus la casa ei, cerând să o vadă. La început, bandiții nu-și puteau crede ochilor. Era doar o fată firavă și nu semăna nicidecum cu tâlharul înarmat pe care și-l închipuiseră. Care era secretul ei? Intrigați de această enigmă, au răpit-o pe Phoolan și au dispărut cu ea în noapte.

După ce a fost răpită de o bandă de tâlhari, Phoolan a fost agresată de Babu Gujjar Singh, șeful bandei. Dar Vikram Mallah, adjunctul acestuia, l-a împușcat pe când el încerca să o violeze, iar Phoolan a fost atât de impresionată de gestul său încât a început o relație cu el, care a durat până la moartea sa prematură.

Phoolan și-a dat repede seama că sistemul castelor se aplica și printre tâlhari. Răutăciosul Babu Gujjar Singh, șeful bandei, era un takhur, iar adjunctul lui, Vikram Mallah, un mallah, la fel ca Phoolan. Zilele treceau, iar Babu nu-și putea lua ochii de la Phoolan, încercând să abuzeze de ea. Însă Vikram nu era de acord, iar tensiunea dintre cei doi bărbați a luat amploare. Într-o noapte, atunci când Babu a încercat să o violeze pe Phoolan, Vikram l-a omorât și așa a devenit noul șef al bandei. În lunile următoare, el i-a arătat o tandrețe pe care ea nu o mai cunoscuse vreodată din partea unui bărbat, le-a cerut tâlharilor să o trateze cu respect și a întrebat-o dacă îl plăcea îndeajuns de mult încât să-l ia de bărbat. Cum Vikram îi redase stima de sine, iar ea își recăpătase mândria de femeie, devotamentul său față de el a fost imediat și total. Phoolan era atât de îndrăgostită de Vikram încât a adoptat modul de viață al tâlharilor. Pentru cineva care suferise atât de mult, ideea de a deveni bandit era ametitoare. Tâlharii acționau pe o suprafață de junglă neexplorată de 20.000 de kilometri pătrați. Își petreceau zilele străbătând labirintul ravenelor, înotând în râuri, jefuind satele și fugind de poliție. Vikram a învățat-o pe Phoolan să tragă cu pușca și a inițiat-o în codul strict valabil în cadrul bandei. Voiau să participe la lupta dintre caste. Când intrau într-un sat, Vikram îi avertiza, într-un megafon, pe takhuri că erau o țintă legitimă și că vor trebui să plătească. În afară de faptul că o antrena pe Phoolan, Vikram i-a oferit șansa de a-și potoli setea de răzbunare împotriva tuturor bărbaților

care o abuzaseră. Avându-i pe bandiți de partea ei și purtând o uniformă kaki asemănătoare cu cea a poliției, Phoolan i-a vizitat pe toți bărbații care o răniseră și i-a făcut să plătească pentru faptele lor.

Primul ei soț a fost bătut cu sălbăticie, mai întâi de tâlhari, iar apoi de Phoolan. Un polițist care participase la un viol colectiv a fost ucis. Phoolan devenise sălbatică și îi incita pe ceilalți să-i castreze pe foștii ei persecutori, astfel încât să nu mai poată niciodată să comită astfel de abuzuri.

Numele lui Phoolan Devi a început să-i terorizeze pe foștii ei agresori. Continuându-și vendeta personală, ea s-a întors în satul părinților ca să-l caute pe Mayadin, pe care îl ura. Evident, acesta dispăruse, așa că ea s-a întors împotriva *sarpanch*-ului care îi îngăduise fiului lui să o violeze. Acești oameni nu numai că o maltrataseră pe Phoolan, dar constituiau și o amenințare pentru întreaga comunitate, iar sătenii îi erau recunoscători pentru că le dăduse o lecție. Astfel, au încetat să o mai trateze ca pe un paria și au făcut-o eroina și campioana lor. Cu șalul ei roșu prins în jurul umerilor și bandană roșie și lată, ea semăna și mai mult cu zeița Durga, descrisă ca purtând haine roșii pentru a arăta dorința de dreptate. Phoolan a remarcat că oamenii se temeau de putere și se închinau oricui o deținea.

Cu toate acestea, notorietatea bandei creștea, iar alți bandiți îi vedeau pe Phoolan și Vikram ca pe o amenințare. În miez de noapte, pe când cei doi șefi dormeau unul lângă altul, un tâlhar pe nume Sri Ram Singh a tras cu arma în cortul lor. Vikram a murit pe loc. Trezindu-se într-o stare de amețeală și greață, Phoolan și-a dat seama cu groază că fusese drogată cu cloroform. Era începutul celui mai rău coșmar al său. Singurul om pe care îl iubise vreodată zăcea mort în fața ei, iar ea era prea drogată pentru a putea opune rezistență atunci când Sri Ram Singh și oamenii lui

au luat-o pe barca lor și au dus-o într-o tabără de thakuri din Behmai. Sri Ram a plimbat-o goală prin fața sătenilor, susținând că ea l-a omorât pe Vikram. El a violat-o primul și apoi a anunțat că i-o oferea oricărui om din sat care o dorea. Din nou, părea că Phoolan pierduse totul.

După trei săptămâni de tratamente rele și înjositoare, ea a reușit să scape, jurând că se va răzbuna pentru moartea soțului ei. Dat fiind că mai mulți membri ai bandei muriseră sau fugeau de poliție, Phoolan a decis să se reinventeze. În timp ce se ascundea în defileul râului Chambal, în care odinioară sărise de mână cu Vikram, a decis că din acel moment va gândi și va acționa ca un bărbat. Se va numi Phool, derivatul masculin de la Phoolan, și va respinge orice sentimente feminine care ar putea să o facă slabă.

Regina bandiților

Phoolan a decis că va fi propriul ei stăpân și și-a creat propria bandă. Avea o ștampilă pe care erau gravate cuvintele „Phoolan Devi, regina bandiților" cu care însemna ușile în timpul unui jaf, astfel încât victimele să nu uite niciodată vizita ei. Reputația reginei bandiților creștea zi după zi datorită abilității sale de a scăpa de autorități. Phoolan și oamenii ei își continuau tâlhăriile obișnuite, dar au sfârșit prin a reprezenta un fel de dreptate socială brutală, luptând de partea celor asupriți. Ea însăși se ocupa de orice bărbat care maltrata femeile. Femeile care erau bătute în repetate rânduri, violate și tratate ca niște animale au început să-și amenințe asupritorii invocând numele lui Phoolan. Dacă descoperea că un sat ascundea un violator, îi pedepsea pe toți sătenii; dacă îl găsea pe violator, îl tortura fără milă.

Phoolan își dorea din tot sufletul ca sătenii din Behmai, care o chinuiseră în timpul acelor trei săptămâni îngrozitoare, să

plătească prețul cu vârf și îndesat. Era, de asemenea, hotărâtă să-l găsească și să-l omoare pe Sri Ram Singh. Când a aflat că se ascundea tot în Behmai, a început să-i ia urma. La 14 februarie 1981, la șaptesprezece luni după ce fusese răpită, Phoolan s-a întors în Behmai cu noua ei bandă. Cu un megafon într-o mână și o pușcă în cealaltă, aceștia au năvălit pe străzi, bătându-i pe toți cei care le ieșeau în cale și cerând ca asupritorii să se arate. Aceștia însă nu s-au prezentat și nimeni nu a recunoscut că știa locul în care se ascundea Sri Ram Singh. Phoolan s-a înfuriat teribil și a cerut ca douăzeci și doi de takhuri din sat să fie adunați și executați.

Phoolan a negat întotdeauna că a fost implicată în aceste crime, aruncând vina pe ceilalți membri ai bandei sale, însă martorii susțin că ea a fost cea care a dat ordinul. Poate că suprapusese peste chipurile îngrozite ale sătenilor trăsăturile triumfătoare și batjocoritoare ale violatorilor săi. La urma urmei, faptul că acești bărbați proveneau dintr-o castă superioară și credeau că puteau trata femeile ca pe niște câini era suficient. Acesta a fost cel mai mare masacru săvârșit de către bandiți în India și, când vestea s-a răspândit, Phoolan Devi a devenit inamicul numărul unu.

Înainte ca Phoolan să-și tortureze victimele, ea le punea să se dezbrace și le fredona un cântec:

Ce să facem cu el?
Să-l punem să joace, să-l punem să joace!
Ce să facem cu el?
Să-l omorâm sau să-l punem să joace?

Poliția a desfășurat o adevărată vânătoare de oameni, iar elicopterele au scotocit pământurile sălbatice, forțând-o pe Phoolan să se ascundă încă o dată în ravenele râului Chambal. Doi ani mai

târziu, poliția nu o găsise încă, iar evadarea ei punea autoritățile într-o situație rușinoasă. Indira Gandhi, premierul indian, a decis că Phoolan trebuia să-și negocieze predarea. Fiind bolnavă și pierzându-i pe mulți dintre oamenii săi, Phoolan și-a dat seama că nu avea de ales decât să se predea. Ea a întocmit o listă de condiții. Nu avea să fie spânzurată, trebuia să fie judecată pentru toate crimele sale într-un singur proces, să nu fie condamnată la mai mult de opt ani de închisoare și să fie încarcerată alături de membrii bandei sale. Aceștia din urmă și familiile lor urmau să primească pământ, un loc de muncă după eliberare și dreptul de a purta o armă de foc pentru propria protecție. Deși analfabetă, ea părea să aibă abilitățile unui avocat experimentat.

După câteva luni, guvernul i-a acceptat condițiile, iar cele două părți s-au pus de acord asupra datei în care urma să se predea. Ceea ce a urmat a fost un circ mediatic. În februarie 1983, Phoolan Devi și restul bandei ei s-au întâlnit cu un șef de poliție neînarmat care i-a însoțit până în orașul Bhind. Deși era o persoană acuzată de masacru, Phoolan a avut parte de o primire ieșită din comun. Trei sute de polițiști, mii de susținători și nenumărați reprezentanți ai mass-media din străinătate doreau să o vadă pe legendara regină a bandiților. Apropiindu-se de oraș, Phoolan era sigură că avea să fie ucisă. În schimb, o mulțime dezlănțuită a întâmpinat-o, iar fotografia ei a fost difuzată în jurnalele televizate și a apărut pe prima pagină a numeroase reviste din întreaga lume.

Autoritățile au ignorat mai multe condiții ale lui Phoolan. Treizeci de capete de acuzare de banditism au fost formulate împotriva ei, dar nu a fost niciodată judecată, petrecând unsprezece ani în închisoare. A fost eliberată în 1994. În acel an, s-a lansat în cinematografe filmul *Regina bandiților*, care îi imortaliza povestea. Aventurile și povestea ei de dragoste cu Vikram au fost,

desigur, mult înfrumusețate. Furioasă că Mayadin, dușmanul ei, vinovat de multe dintre nenorocirile ei, nu apare în film și constatând că viața ei era astfel distorsionată, l-a acționat în justiție pe producător și a câștigat procesul. Phoolan nu avea să permită cinematografiei să-i reinventeze viața.

O metamorfoză era totuși în plină desfășurare. În 1996, după o campanie electorală energică, Phoolan a fost aleasă în camera inferioară a Parlamentului, ea promițând să apere drepturile femeilor și să se bată pentru oamenii din castele de jos. Încă îi era teamă să nu fie judecată pentru implicarea sa în masacrul din Behmai, dar, în calitate de parlamentar, beneficia de imunitate și nu putea fi condamnată. S-a dovedit însă că închisoarea ar fi fost un loc mai sigur pentru ea.

În iulie 2001, la 37 de ani, după ce câștigase respectul tovarășilor săi și al femeilor, care au văzut că reușise să atragă atenția asupra suferinței lor, ea a fost împușcată în fața reședinței sale dintr-un cartier de înaltă securitate, în apropierea Parlamentului indian.

De-a lungul vieții sale, Phoolan Devi a fost mânată de o singură forță puternică și devoratoare. În ciuda tratamentelor teribile la care a fost supusă pentru că se născuse într-o familie de castă inferioară, săracă, jefuită și umilită, ea refuza să se considere o victimă. S-a apărat în fiecare clipă, căutând să se răzbune împotriva agresorilor săi. Uneori, răzbunarea ei era sălbatică, iar masacrul de la Behmai nu a fost niciodată trecut cu vederea. Ca membru al Parlamentului indian și în ciuda lipsa ei de educație, ea a încercat cu abilitate să pună capăt exploatării femeilor și să lupte împotriva sistemului de caste.

Jurnaliștii din presa internațională care o intervievau pe Phoolan și care doreau să creeze o eroină romantică pentru lumea occidentală erau repede dezamăgiți. Au declarat că este

nepoliticoasă și necooperantă. Dar Phoolan nu avea stăpân, iar opinia acestor oameni nu însemna nimic pentru ea.

Cu bandana roșie în păr și pușca pe umăr, ea rămâne o icoană a istoriei Indiei și o sursă de inspirație pentru toți cei oprimați.

Prin curajul său, ea a arătat că, uneori, o singură persoană poate vorbi pentru o majoritate.

TORȚIONARII FEMININI DIN ULTIMELE DECENII

Este uimitor cum aceste femei, atât de adulate de bărbați pentru că întruchipează blândețea, prima calitate pe care ei o așteaptă de la partenerele lor, se schimbă în niște monștri. Acest fapt poate fi observat în principal în perioadele în care se simte mirosul de praf de pușcă și zgomotul de bocanci, devenind torționari aparent lipsiți de orice sentiment, de orice conștiință.

Ele nu devin, ca Leila Khaled, luptătoare pentru o obediență politică, neacordând nicio importanță victimelor bilaterale ale faptelor lor. Nici nu întruchipează o figură de genul lui Phoolan Devi, luptând pentru o cauză cu dublu chip: egalitatea categoriilor sociale și eliminarea dominației bărbatului asupra femeii.

În privința ultimelor decenii, ne vom limita la două femei:

- Ilse Koch, poreclită „cățeaua de la Buchenwald", torționar moral și totodată fizic.
- Lynndie England, soldat al țării care se dorește garant al demnității umane, pierzând ea însăși orice respect față de specia umană prin torturile sale psihologice asupra prizonierilor din Abu Ghraib, în timpul ocupației armatei americane în Irak.

LYNNDIE ENGLAND

20 martie 2003. George W. Bush şi membrii coaliţiei dintre care lipsesc Franţa şi Marea Britanie lansează o ofensivă împotriva Irakului, denumită „Operaţiunea Iraqi Freedom".

Motivele invocate pentru ceea ce a fost etichetat de unii drept „al treilea război din Golf" erau lupta împotriva terorismului, Irakul fiind bănuit că sprijinea mişcarea Al Qaeda, dar şi eliminarea armelor de distrugere în masă despre care se credea că există în Irak, apoi arestarea lui Saddam Hussein şi instaurarea unei democraţii.

Între timp, războiul – care se va încheia abia pe 18 decembrie 2011 odată cu plecarea soldaţilor americani – va costa viaţa a peste 150.000 de persoane şi va lăsa în urma lui o ţară care gâfâie, pradă disensiunilor interne. Printre soldaţii aflaţi pe teren se află Lynndie England, soldat în rezervă, în vârstă de 29 de ani. Una dintre misiunile sale la faţa locului este supravegherea deţinuţilor din Închisoarea Abu Ghraib, din Bagdad. Ea este fotografiată în timp ce îi tortura şi umilea pe prizonieri. Fotografiile vor fi difuzate în mass-media şi pe internet. La 27 septembrie 2005, Lynndie England va fi condamnată la trei ani de închisoare şi va fi dată afară din armată.

ILSE KOCH

Monstru feminin cu chip banal, ea va fi poreclită „cățeaua de la Auschwitz" sau „vrăjitoarea de la Buchenwald".

S-a născut în anul 1906 lângă Dresda, la ferma părinților ei. La vârsta adultă, devine bibliotecară. În anul 1932, aderă la Partidul Nazist. În 1936, renunță la munca la bibliotecă pentru a se angaja în armată ca auxiliar al SS (*aufseherin* – „supraveghetoare") și este numită gardian la Sachsenhausen (nu departe de Berlin). Aici îl întâlnește pe directorul unității, locotenentul Koch, cu care se va căsători. Cuplul va pleca după scurtă vreme la Buchenwald, unde locotenentul este promovat comandantul lagărului. Aici va începe ciclul groazei. În tabără se află o baracă-infirmerie care va fi înlocuită puțin mai târziu cu un adevărat spital, dotat, printre altele, cu o sală de operație și care va dobândi repede o reputație proastă: în acest loc prizonierii sunt supuși unor „experimente medicale". Mai rău, medicul responsabil cu serviciile medicale avea o pasiune: tatuajele. Pielea tatuată era o materie primă pentru fabricarea genților, portofelelor, obiectelor decorative. Pentru aprovizionare, exista o tehnică: alegerea prizonierilor cu cele mai frumoase desene pe piele, uciderea lor, iar apoi, cu ajutorul unui asistent, îndepărtarea pielii și tăbăcirea ei.

Cine se va ocupa de alegerea celor mai frumoase tatuaje şi de desemnarea prizonierilor care vor fi ucişi? Ilse Koch.

Această manevră va continua în celelalte lagăre de concentrare şi de exterminare unde o vor conduce misiunile succesive ale soţului ei.

În anul 1947, Ilse Koch este condamnată de Tribunalul Militar Internaţional la închisoare pe viaţă. În 1967, se sinucide în celula ei.

AFACEREA OUTREAU

Outreau este o mică localitate liniştită, aflată nu departe de Boulogne-sur-Mer, în regiunea Pas-de-Calais din Franţa.

Seninătatea exista doar la prima vedere: la începutul secolului XXI, aici au avut loc nişte evenimente demne de subiectul unui roman poliţist suprarealist.

Pe scurt, este vorba despre un cuplu: Myriam şi Thierry Delay-Badaoui. În anul 2000, Myriam Badaoui cere custodia copiilor săi, astfel încât aceştia să scape de violenţa tatălui.

În timpul vizitei asistentei sociale, copiii îi mărturisesc acesteia că sunt abuzaţi sexual de către părinţii şi vecinii lor. Asistenta socială înaintează, desigur, această declaraţie organelor judiciare. Cei doi sunt plasaţi în arest preventiv.

În anul 2001, începe procesul, încredinţat unui tânăr judecător de instrucţie, Fabrice Burgaud.

Din motive neclare – ea însăşi nu şi-a putut explica niciodată atitudinea decât printr-o criză de nebunie –, Myriam Badaoui acuză 17 persoane din localitate că au săvârşit, de asemenea, acte de pedofilie, indicând numele presupuselor victime. Acestea din urmă confirmă spusele femeii. În joacă? Sau pentru că nu cunoşteau posibilele consecinţe ale afirmaţiilor lor?

Totuși, Justiția și psihologii iau în serios declarațiile lor. Acuzații sunt trimiși la închisoare.

Verdictul din iulie 2004: patru „acuzați" sunt declarați nevinovați, iar treisprezece sunt condamnați, în ciuda faptului că ei pretind că sunt nevinovați.

Dar o schimbare dramatică are loc în timpul procesului de apel din fața Curții de Casație din Paris, în noiembrie 2005: Myriam Badaoui se dezice de declarațiile inițiale, recunoscând că a inventat totul. La fel și copiii acuzatori.

La 1 decembrie 2005, se pronunță o achitare generală, bineînțeles cu excepția cuplului Delay și a vecinilor lor.

„Totul este bine când se termină cu bine"? Nu. Au urmat sinucideri, vieți distruse pentru totdeauna... și întrebări referitoare la o justiție uneori prea grăbită!

FEMEILE COMPLICE ALE PEDOFILILOR INFANTICIZI

Nu vom insista asupra detaliilor sordide care au apărut pe prima pagină a ziarelor vreme de luni şi ani de zile: complicitatea lui Michelle Martin şi a lui Monique Olivier în faptele oribile comise de partenerii lor, Marc Dutroux şi Michel Fourniret.

Problema este să putem înţelege ce le-a putut motiva pe aceste femei să colaboreze activ la răpirea victimelor, la sechestrarea lor, la violurile şi crimele comise de către tovarăşul lor de viaţă.

Ambele vor pretinde că au fost victimele unor criminali. Cu toate acestea, în special în ceea ce o priveşte pe Monique Olivier, complicitatea lor cu autorii acestor monstruozităţi le-a adus, se pare, sentimentul de împlinire a naturii lor sadice, ele fiind, poate inconştient, motorul, dacă nu chiar instigatoare la săvârşirea acestor crime.

GENEVIÈVE LHERMITTE

„Cazul" lui Geneviève Lhermitte trebuie văzut sub un alt unghi. Ea a explicat motivele care au determinat-o să-i omoare pe toți cei cinci copii ai săi, înainte de a încerca să se sinucidă.

La început, a fost vorba despre un fel de triunghi amoros: Geneviève Lhermitte, soțul ei Bouchaïd Moqadem și doctorul Schaar. Acesta din urmă îl ia acasă pe Bouchaïd Moqadem, pe atunci în vârstă de doar șaisprezece ani. Îl crește ca pe propriul copil. Moqadem o întâlnește pe Geneviève, se căsătoresc și au împreună cinci copii.

De la bun început, cei trei adulți conviețuiesc într-un apartament situat pe bulevardul Neptune. Ulterior, într-o casă de pe strada Général Jacques. Inițial, Geneviève îl percepe pe doctorul Schaar ca pe un spirit protector. Mai ales că acesta este foarte generos față de cuplu. Prezența lui sfârșește totuși prin a-i sufoca pe cei doi, mai ales că afectează oarecum intimitatea cuplului. Geneviève resimte prezența „socrului" ei ca fiind tot mai copleșitoare. Este supărată pe soțul ei pentru că a acceptat să trăiască pe spinarea binefăcătorului lui, pe care îl consideră „un homosexual frustrat care parcă și-ar fi cumpărat o viață de familie și copii".

Gândul sinuciderii nu-i dă pace, crezând că așa va scăpa din acest impas. Pe nesimțite, îi vine ideea de a-și lua și copiii cu ea în mormânt, pentru ca aceștia „să nu rămână singuri".

Este și ceea ce încearcă să facă pe 28 februarie 2007. Doar încearcă să facă, pentru că își omoară copiii, dar dă greș cu sinuciderea.

Salomeea

Messalina

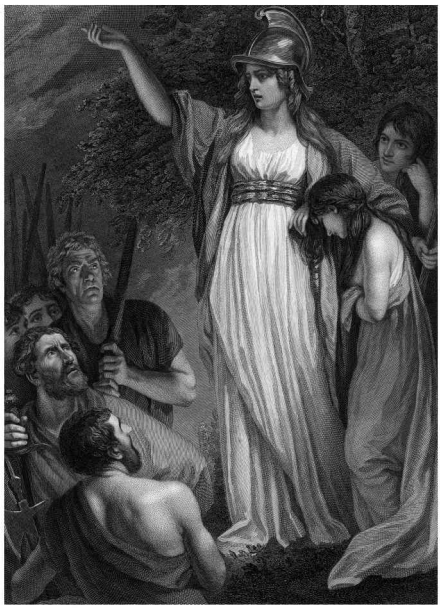

Boadiceea

La Malinche

Maria I a Angliei

Elisabeta Báthory

Ecaterina a II-a a Rusiei

Ranavalona

Ching Shih

Mary Ann Cotton

Cixi

Georgia Tann

Jiang Qing

Imelda Marcos

Leila Khaled

Phoolan Devi

Lynndie England

Ilse Koch

Myriam Badaoui – Afacerea Outreau

Geneviève Lhermitte

Apariţii recente

52 de schimbări uluitoare pentru a deveni mai fericit şi mai sănătos ◆ Brett Blumenthal

Copilăria dictatorilor ◆ Veronique Chalmet

Abundenţa acum. Amplifică-ţi viaţa şi obţine prosperitatea astăzi ◆ Lisa Nichols, Janet Switzer

Fericire şi leadership. Ghid de iniţiere ◆ Louise Leroux

Ai tot ce-ţi trebuie. Cum să trăieşti în deplină armonie cu tine însuţi ◆ Gerad Kite

Bărbaţi, femei. Trăiscă diferenţa! ◆ Pilar Sordo

Dă timpul înapoi! Cel mai eficient plan de combatere a semnelor îmbătrânirii ◆ Nigma Talib

Atinge imposibilul. Cum să faci faţă provocărilor şi să obţii succesul în viaţă, muncă şi sport ◆ Greg Whyte

Societatea nesigură ◆ Andrei Marga

Ia decizii bune! Cum să alegi corect în viaţă şi în carieră ◆ Chip Heath, Dan Heath

Iubeşti viaţa? Gestionează timpul! 15 secrete ale unor oameni de succes ◆ Kevin Kruse

Puterea creierului şi uimitoarele sale capacităţi ◆ Nathalie Delacroix, Jean-Marie Delacroix

Totul despre femei. Ghid pentru bărbaţi ◆ John Gottman, Julie Schwartz Gottman, Douglas Abrams, Rachel Carlton Abrams

Taţi puternici, fiice puternice. 10 secrete pe care orice tată ar trebui să le ştie ◆ dr. Meg Meeker

Terapie pentru cupluri ◆ Elizabeth Carroll, Jim Carroll

Limbajul corpului. Atenţie, gesturile vorbesc pentru noi! ◆ Isabelle Duvernois

Aruncând cu pietre în autobuzul Google. Cum dezvoltarea devine inamicul prosperităţii ◆ Douglas Rushkoff

Terapia prin atingere pentru adolescente ◆ Christine Wheeler

O zi cu... ◆ Franz-Olivier Giesbert, Claude Quétel

Cei deștepți nu țin diete. Cum ne pot ajuta ultimele descoperiri științifice să slăbim și să ne menținem supli ◆ dr. Charlotte N. Markey

Ce întrebări pun copiii și cum să le răspunzi ◆ Miriam Stoppard

Cheile longevității active ◆ Roger Castell

Succesul ca mod de viață. Trezește-te din visare, acționează acum, preia controlul ◆ Bernard Roth

Îndrăznește! De la idei inovatoare la povești de succes ◆ Peter H. Diamandis, Steven Kotler

10 sfaturi pentru o mamă fericită ◆ dr. Meg Meeker

Dacă ești așa deștept, de ce nu ești fericit? ◆ Raj Raghunathan

Internetul nostru. Știm mai mult, înțelegem mai puțin ◆ Michael Patrick Lynch

Secretele meditației. Ghid practic pentru dobândirea păcii interioare ◆ davidji

Geografia geniului. Cele mai creative locuri din lume: de la Atena antică la Silicon Valley ◆ Eric Weiner

Femei care aleargă cu lupii. Povești și mituri ale arhetipului femeii sălbatice ◆ dr. Clarissa Pinkola Estés

Cheia mindfulness. Conștientizează prezentul pentru a fi fericit și echilibrat ◆ Sarah Silverton, Vanessa Hope, Eluned Gold

Al Treilea Val. Viitorul în viziunea antreprenorului ◆ Steve Case

Cum poate mintea să vindece corpul ◆ dr. David R. Hamilton

100 de pași pentru o viață de succes ◆ Nigel Cumberland

Vârsta, dorința și dragostea ◆ Marie de Hennezel

Mame puternice, fii puternici. 10 secrete pe care orice mamă ar trebui să le știe ◆ dr. Meg Meeker

Descifrarea codului vârstei. O nouă viziune despre cum să rămânem tineri ◆ Josh Mitteldorf, Dorion Sagan

Spune-mi pe cine iubești ca să-ți spun cine ești. Cheia atașamentului sănătos ◆ Marc Pistorio

Iubirea nu doare. Tot ce trebuie să știi despre iubirea adevărată ◆ Montse Barderi

Ghidul sarcinii și al nașterii pentru ea și el ◆ Dean Beaumont, Steph Beaumont

Ce este dincolo de fericire ◆ Anthony Seldon

Vitamina N (de la Natură). 500 de căi pentru a îmbunătăți sănătatea și fericirea familiei tale ◆ Richard Louv

Ghid de supraviețuire a tânărului tătic ◆ Laurent Moreau

Ghid de supraviețuire a tinerei mămici ◆ Marie Thuillier

15 minute pe zi pentru un corp nou ◆ Anne Dufour, Raphaël Gruman

Sex, like-uri și rețele sociale. Comunicarea cu adolescenții în era digitală ◆ Allison Havey, Deana Puccio

De ce ne îngrașă dietele? Să scăpăm de obsesia slăbitului ◆ dr. Sandra Aamodt

Liste de iubire pentru soți. Pași simpli spre căsnicia ideală ◆ Mark Merrill, Susan Merrill

Liste de iubire pentru soții. Pași simpli spre căsnicia ideală ◆ Mark Merrill, Susan Merrill

Cele 101 reguli de aur ale educației pozitive ◆ dr. Gilles-Marie Valet

Parenting cu calm. Cere mai mult de la copii și mai puțin de la tine ◆ Emma Jenner

China ucide. Un apel global la acțiune ◆ Peter Navarro, Greg Autry

Magia alergării. Ghidul pentru a începe și a nu mai renunța ◆ Anne&Dubndidu

Cele 10 secrete ale celor mai bogați oameni din lume ◆ Alex Becker

Lecții de optimism. Pentru cei hotărâți să fie fericiți ◆ Jean-Paul Guedj

Credința prin sabie. Scurtă istorie a conflictului dintre creștini și musulmani ◆ Alan G. Jamieson

Lasă-ți copilul cu mâinile murdare! Sănătate prin creșterea imunității ◆ dr. B. Brett Finlay, dr. Marie-Claire Arrieta

Ordinea viitoare a lumii ◆ Andrei Marga

Secretele somnului profund și revigorant. Cum să adormi rapid și să te trezești plin de energie ◆ dr. Nerina Ramlakhan

Gândește ca un inovator. 76 de lecții de business ale marilor creatori ai lumii ◆ Paul Sloane

Cele cinci efecte ale bunătății ◆ dr. David R. Hamilton

Adevăr sau minciună. Fii sincer cu tine și cu ceilalți ◆ Marc Pistorio

Întreabă-l pe astronaut. O galaxie de răspunsuri uimitoare despre zborul în spațiu ◆ Tom Jones

Descoperă bucuria din tine. 52 de meditații și exerciții pentru o viață liniștită și fericită ◆ Agapi Stassinopoulos

Virtuțile eșecului ◆ Charles Pepin

Înapoi la serviciu. După concediul de maternitate ◆ Cheryl Casone, Stephanie Krikorian

Familia, un laborator complex. Strategii pentru relații armonioase ◆ Annie Germain, Annie Richard, Nicolas Befford

Știința lui „DE CE". Răspunsuri la întrebări despre lumea din jur ◆ Jay Ingram

Teoria marelui complot mondial ◆ Jean-Luc Caradeau

Viață exponențială. Nu irosi 100% din timp pe doar 10% din cine ești ◆ Sheri Riley

Renunță la EGO! Fii eroul propriei tale povești ◆ James McCrae

Expansiunea Chinei. Cum Alibaba, Huawei, Lenovo și alții schimbă regulile afacerilor ◆ Edward Tse

Creierul activ pentru viață și profesie ◆ Scott G. Halford

Cuplul destrămat. De la ruptură la reconstrucția sinelui ◆ Dr. Christophe Fauré

Yoga. Puterea de a vindeca ◆ Ally Hamilton

Poftă bună, minte strună! Mănâncă deștept, ca să gândești sănătos ◆ Stéphane Clerget

Mintea creativă. Schimbă-ți radical gândirea. Abandonează zona de confort. Dezvoltă strategii îndrăznețe ◆ Scott Cochrane

Ce s-ar întâmpla dacă...? • te-ar lovi un meteorit • ai fi lovit de un trăsnet • te-ar înghiți o balenă • ai fi crescut de vulturi ◆ Cody Cassidy, dr. Paul Doherty

Fericirea neobișnuită a oamenilor obișnuiți ◆ Lucie Mandeville

Vin din Alep. Itinerariul unui refugiat sirian ◆ Joude Jassouma, Laurence de Cambronne

Psihologia iubirii romantice într-o epocă fără romantism ◆ Nathaniel Branden

Înțelepciunea furiilor noastre. De la furia care distruge la furia care construiește ◆ Marc Pistorio

Fii șeful pentru care oricine vrea să lucreze ◆ dr. William Gentry

Fericiți la școală. Totul începe acasă. Ghid practic pentru părinți ◆ Nathalie de Boisgrollier

Idei preconcepute (sau nu) despre sănătate ◆ prof. Jacques Belghiti, Annette Vezin

Încotro se îndreaptă lumea? ◆ Pascal Lamy, Nicole Gnesotto, împreună cu Jean-Michel Baer

Două cămine, o copilărie. Un plan de parenting pentru cei despărțiți ◆ dr. Robert E. Emery

Depresia. O moștenim sau nu? ◆ Sylvie Tenenbaum

Copii de dictatori ◆ Jean-Christophe Brissard, Claude Quetel

Love is a Story. Tipologiile poveștilor romantice ◆ dr. Robert J. Sternberg

Geografia fericirii. În căutarea celor mai fericite locuri din lume ◆ Eric Weiner

Regândește. Surprinzătoarea noutate a vechilor idei ◆ Steven Poole

Regulile Berlinului. Europa și calea germană ◆ Paul Lever

Instruiți să ucidă. Cea mai dură școală de lunetiști din lume ◆ Brandon Webb, John David Mann

Criza adolescenței. Mod de administrare ◆ Véronique Guérin

Tactici de seducție. Agață, insistă, cucerește, recucerește, împărtășește ◆ Thomas W. McKnight, Robert H. Phillips

Secretele viselor ...și ce ascund ele ◆ Tobie Nathan

Scăpat din ghearele ISIS. Povestea adevărată a unui tată care și-a salvat fiul ◆ Dimitri Bontinck

Totul despre Mein Kampf ◆ Claude Quétel

Generația digitală și dependența de media ◆ Patti M. Valkenburg, Jessica Taylor Piotrowski

Proiectul meu de fericire ◆ Christine Michaud

Calea scurtă către schimbare. 30 de moduri de a-ți transforma viața ◆ Jenny Mannion

Ghidul managerilor înțelepți. 90 de idei importante pentru afaceri profitabile ◆ James McGrath

Ghid de supraviețuire pentru familia modernă ◆ Nigel Latta

Maturizare pentru începători. Secrete de viață încă nespuse ◆ Andy Boyle

Știința lui „DE CE" 2. Răspunsuri la întrebări despre Univers, Necunoscut și noi înșine ◆ Jay Ingram

Călătorie în centrul inimii ◆ Alexandru Atanasiu

Viața ne este programată? Între destin și liberul-arbitru ◆ dr. David R. Hamilton

Arta de a opri timpul. Mindfulness pentru oameni ocupați ◆ Pedram Shojai

Bazaconii... adevărate din știință și tehnologie ◆ Andrew Masterson

Cei mai răi oameni din istorie - Adolf Hitler ◆ James Buckley JR

Cei mai răi oameni din istorie - Jack Spintecătorul ◆ Michael Burgan

Cei mai răi oameni din istorie - Bonnie și Clyde ◆ James Buckley JR

Islamul. Principii. Ritualuri. Evoluție. Provocări ◆ Tariq Ramadan

Jocul lui Trump. Schimbarea regulilor la Casa Albă ◆ Ronald Kessler

Cavaleri în devenire. Ghidul băieților bine-crescuți ◆ Heather Haupt

Scapă de capcana vinovăției ◆ Gael Lindenfield

Enciclopedia copilului mic în primii 3 ani. Probleme rezolvate ◆ Gina Ford

Arată-le ce poți! Trăiește momentul, găsește un scop și schimbă-ți viața ◆ Neil Patel, Patrick Vlaskovits, Jonas Koffler

Doctor EU. Știința pură a autovindecării ◆ Jeremy Howick

Arta obiceiurilor bune. Sănătate, dragoste și prosperitate ◆ Nathalie W. Herrman

Viitorul acum. Un plan pentru viața pe care ți-o dorești ◆ Michael Hyatt, Daniel Harkavy

Minciună și manipulare ◆ Yves-Alexandre Thalmann

Ipocrizia Facebook, Google, Amazon. Subminarea culturii și democrației ◆ Jonathan Taplin

Dosarele criminalilor în serie ◆ Paul Simpson

Creșterea copilului în era digitală. Ghid de parenting responsabil ◆ dr. Elizabeth Kilbey

Știi de ce ești singură? ◆ Laura Lane, Angela Spera

Educația responsabilă. O viziune asupra învățământului românesc ◆ Andrei Marga

Aleargă ca să trăiești. Bucuria și statea de bine prin mișcare ◆ dr. Mark Cucuzzella

The Cyber Effect. Psihologia comportamentului uman în mediul online ◆ dr. Mary Aiken

Vampirii psihici. Cum îi recunoști, cum scapi de ei ◆ Stéphane Clerget

Adevărul despre relații ◆ Stefan Blom

Societăți secrete. Mit, adevăr, plăsmuire, impostură ◆ Dominique Labarrière

Lecții de supraviețuire în condiții extreme ◆ John Hudson